

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TASARIM ANABİLİM DALI

OTELLERDE BULUNAN ENGELSİZ ODALARIN
TASARIMININ BEDENSEL ENGELLİLERİN
KULLANILABİLİRLİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ:
KONYA ÖRNEĞİ

ELİF SARIBAŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Selda GÜZEL

Konya- 2020

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TASARIM ANABİLİM DALI

OTELLERDE BULUNAN ENGELSİZ ODALARIN
TASARIMININ BEDENSEL ENGELLİLERİN
KULLANILABİLİRLİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ:
KONYA ÖRNEĞİ

ELİF SARIBAŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Selda GÜZEL

Konya- 2020

YÜKSEK LİSANS TEZ KABUL FORMU

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu

Öğrencinin	Adı Soyadı	Elif SARIBAŞ
	Numarası	154263001004
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Tasarım / Tasarım
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Selda GÜZEL
	Tezin Adı	Otellerde Bulunan Engelsiz Odaların Tasarımının Bedensel Engellilerin Kullanılabilirliği Açısından İncelenmesi: Konya Örneği

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan başlıklı bu çalışma 23.01.2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliğiyle başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Unvanı, Adı Soyadı	Danışman/Üye	İmza
Dr. Öğr. Üyesi Selda GÜZEL	Danışman	
Prof. Dr. Ümmügülsüm DAĞLIOĞLU	Üye	
Doç. Dr. Rabia Köse DOĞAN	Üye	

Not: Tezlerde ıslak imzalı suretleri yer almalıdır.

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Elif SARIBAŞ
	Numarası	154263001004
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Tasarım / Tasarım
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tezin Adı	Otellerde Bulunan Engelsiz Odaların Tasarımının Bedensel Engellilerin Kullanılabilirliği Açısından İncelenmesi: Konya Örneği

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

ÖNSÖZ

Bu araştırma, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tasarım Anabilim Dalı'nda tez çalışması olarak hazırlanmıştır.

Bu araştırmanın planlanıp yürütülmesinde ve sonuçlanmasına kadar geçen süre içerisinde rehberliğini ve desteğini esirgemeyen danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Emine Karpuz ve Sayın Dr. Öğr. Üyesi Selda Güzel başta olmak üzere, araştırma süresince bilgi ve desteğini esirgemeyen Doç. Dr. Rabia Köse Doğan'a ve aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ocak, 2020

Elif SARIBAŞ

T. C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Elif SARIBAŞ
	Numarası	154263001004
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Tasarım / Tasarım
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Selda GÜZEL
	Tezin Adı	OTELLERDE BULUNAN ENGELSİZ ODALARIN TASARIMININ BEDENSEL ENGELLİLERİN KULLANILABİLİRLİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ: KONYA ÖRNEĞİ

ÖZET

Son yapılan araştırmalara göre günümüzde Dünya nüfusunun yaklaşık olarak %15'i Türkiye nüfusunun ise %12'sini engelli kişiler oluşturmaktadır. Engelliler normal bir bireyin kişisel veya sosyal yaşantısında kendi kendisine yapması gereken işleri fiziksel, duyuşsal veya zihinsel yetilerindeki doğuştan veya sonradan olma herhangi bir eksiklik nedeni ile yapamayan kişilerdir. Ayrıca her insanın sağlıklı olsa bile yaşamı boyunca farklı fiziksel özellikler veya farklı yetiler gösterdiği dönemler vardır ki bu dönemler; çocukluk, ergenlik, yetişkinlik, hamilelik, yaşlılık dönemleridir. Yaşlı bir kişinin normal bir insan gibi hareket edememesi, hamile bir kadının fiziksel değişiminden dolayı hareketlerinin kısıtlanması gibi durumlar kişilerin yaşamının bir bölümünde de olsa engeli olan bir kullanıcı profili oluşturmaktadır. Bu sebeplerden dolayı son yıllarda evrensel tasarım kavramı ortaya çıkmıştır. Engeli olan bireylerin

diğer tüm bireylerle eşit hak ve özgürlüklerden yararlanabilmeleri için evrensel tasarım yaklaşımı oldukça önemli bir yere sahiptir. Kişi hak ve özgürlüklerinden biri olan seyahat etme ve konaklama hakkından tüm insanların özgürce faydalanmaları gerekmektedir. İnsanlar seyahat ederken veya turizm amacı ile gittikleri çevrelerde konaklama ihtiyacını kolayca ve özgürce giderebilmeleri için konaklama tesislerinde veya otellerde engelsiz odaların bulunması gerekmektedir.

Bu çalışmada konaklama tesislerinde bulunan engelsiz odaların tasarımının bedensel engelliler açısından kullanılabilirliği araştırılmıştır. Konya İlinde yapılan bu çalışmada araştırmanın evrenini Konya İl merkezinde bulunan 52 adet otel oluşturmuştur. Bu otellerden 5 tanesi beş yıldızlı, 10 tanesi dört yıldızlı, 13 tanesi üç yıldızlı iken geri kalan 24 tanesi ise butik otel ve kişi kapasitesi daha az olan otellerdir. Bu 52 adet otelin içerisinde beş yıldızlıların tamamında, dört yıldızlıların 5 tanesinde ve 3 yıldızlıların birisinde olmak üzere toplamda 11 adet otelde engelsiz oda vardır. Çalışmanın örneklemini ise bu otellerden 8 tanesi oluşturmuştur. Bu çalışma ile otellerdeki engelsiz odalar bedensel engelli bireylerin kullanabilme durumu açısından incelenmiştir.

Araştırmada otellerde bulunan engelsiz odaların bedensel engelli kullanıcılar tarafından kullanılabilirliğinin bugünkü durumunun belirlenmesi amacıyla tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın verilerine alan çalışması sırasında yapılan gözlemler, çekilen fotoğraflar ve çizilen plan şemaları sonucunda ulaşılmıştır. Yapılan inceleme ve gözlemler ile birlikte araştırılan otellerde, engelsiz odaların tasarımında, bedensel engellilerin kullanılabilirliği açısından mekan içerisindeki geçiş mesafelerinde, mekan içerisinde kullanılan tefriş elemanlarında, mekanın planlamasında ve kullanılan malzemede eksiklikler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırma sonucunda elde edilen veriler ışığında engelsiz oda tasarımı modeli oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Engelli, Evrensel Tasarım, Engelsiz Odaları, Bedensel Engelli

T. C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Elif SARIBAŞ
	Numarası	154263001004
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Tasarım / Tasarım
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Selda GÜZEL
	Tezin İngilizce Adı	INVESTIGATION OF THE DESIGN OF DISABLED ROOMS IN HOTELS IN TERMS OF USABILITY OF PHYSICALLY DISABLED: KONYA EXAMPLE

SUMMARY

Turkey's population is approximately 15% of the world's population today, according to recent research constitutes 12% of people with disabilities. Persons with disabilities are those who cannot do the work that a normal individual needs to do on their own in their personal or social life due to any inherent or subsequent lack of physical, sensory or mental abilities. In addition, there are periods in which every person exhibits different physical characteristics or different abilities throughout his life, even if he is healthy. are periods of childhood, adolescence, adulthood, pregnancy, old age. The situation of an elderly person not being able to move like a normal person, and the restriction of their movements due to the physical change of a pregnant woman, creates a user profile with a disability even in some part of the people's life. For these

reasons, the concept of universal design has emerged in recent years. The universal design approach has an important place in order for individuals with disabilities to enjoy equal rights and freedoms with all other individuals. All people should enjoy their right to travel and accommodation, which is one of their personal rights and freedoms. In order to meet the needs of accommodation easily and freely while people are traveling or for the purpose of tourism, there should be barrier-free rooms in accommodation facilities or hotels.

In this study, the usability of the design of non-handicapped rooms in accommodation facilities in terms of physically disabled people was investigated. In this study conducted in Konya Province, 52 hotels located in the city center of Konya constituted the research universe. Of these hotels, 5 are five-star, 10 are four-star, 13 are three-star, while the remaining 24 are boutique hotels and hotels with less person capacity. Among these 52 hotels, there are 11 barrier-free rooms in all of the five stars, 5 of the four stars and one of the 3 stars. The sample of the study consisted of 8 of these hotels. With this study, the barrier-free rooms in the hotels were examined in terms of the availability of individuals with physical disabilities.

In the research, the screening model was used to determine the current state of the availability of the barrier-free rooms in the hotels by physically disabled users. The data of the research were obtained as a result of the observations made during the field study, the photographs taken and the plan diagrams drawn. It has been concluded that there are deficiencies in the design of the rooms without obstacles, the transition distances within the space, the furnishing elements used in the space, the planning of the space and the materials used in the hotels, which are investigated with the examinations and observations. In addition, in the light of the data obtained as a result of the research, an unimpeded room design model was created.

Keywords: Disabled, Universal Design, Disabled Rooms, Physically Disabled

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZ KABUL FORMU	i
BİLİMSEL ETİK SAYFASI	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
SUMMARY	vi
KISALTMALAR	x
TABLO ve GRAFİK LİSTESİ	xi
ŞEKİL LİSTESİ.....	xiii
FOTOĞRAF LİSTESİ.....	xvi
1.GİRİŞ	1
1.1. ENGELLİLİK KAVRAMI VE TÜRKİYE’DEKİ DURUMU.....	1
1.1.1.Engelliliğin Tanımı.....	1
1.1.2. Engelliliğin Nedenleri	2
1.1.3. Engelliliğin Çeşitleri.....	4
1.1.4.Türkiye’de Engellilik Durumu	5
1.2. Bedensel Engelli Kullanıcıların Genel Özellikleri Ve Evrensel Tasarım Kavramı.....	7
1.2.1. Bedensel Engelli Tanımı ve Genel Özellikleri	7
1.2.2. Bedensel Engelli Çeşitleri	8
1.2.3. Evrensel Tasarım Kavramı ve İlkeleri.....	12
1.3. Engelsiz Odaların Tasarım Prensipleri Ve Engelsiz Konaklama Tesislerine Dünya’ndan Ve Türkiye’den Örnekler.....	13
1.3.1. Engelli Kullanıcılar Açısından Otel Ortak Kullanım Alanları	13
1.3.2. Engelsiz Odalar	16

1.3.3. Engelsiz Turizm ve Turizm Yapılarına Dünya'dan ve Türkiye'den Örnekler	32
1.3.4. Engelsiz Turizm ile İlgili Yasal Düzenlemeler ve TÜRSAB (Türkiye Seyahat Acentaları Birliği)	36
1.4. Konu ile İlgili Araştırmalar	38
1.5. Araştırmanın Amacı	42
1.6. Araştırmanın Önemi	43
2. YÖNTEM	45
2.1. Araştırmanın Modeli	45
2.2. Evren ve Örneklem	45
2.3. Sayıtlılar	45
2.4. Kapsam ve Sınırlılıklar	45
2.5. Veri Toplama Tekniği	46
2.6. Veri Analiz Tekniği	46
3.BULGULAR.....	47
3.1. Otellerin Ortak Kullanım Alanlarının ve Engelsiz Odalarının Bedensel Engellilerin Kullanılabilirliği Açısından Mevcut Durumu	47
3.2. Otellerdeki Görevlilerin Engelsiz Odalar ve Engelli Misafirler ile İlgili Görüş ve Önerileri.....	92
3.3. Otellerde Konaklayan Bedensel Engelli Misafirlerin Otel ve Engelsiz Odalar ile İlgili Görüş ve Önerileri	94
4. SONUÇ VE ÖNERİLER	96
5.KAYNAKLAR	104
EKLER	109
ÖZGEÇMİŞ	117

KISALTMALAR

BM	: Birleşmiş Milletler
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü
ÖİB	: Özürlüler İdaresi Başkanlığı
TOFD	: Türkiye Omurilik Felçlileri Federasyonu
TS	: Türk Standartları
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRSAB	: Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
USTAD	: Engelliler İçin Evrensel Standartlar Kılavuzu
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

TABLO ve GRAFİK LİSTESİ

Tablo 1: Engelliliğin Türü ve Engelin Ortaya Çıkış Zamanına Göre Özürlü Nüfus Oranı	6
Tablo 2: Bedensel Engellilerin Sınıflandırılması.....	8
Tablo 3: Otel 1 Engelsiz Odalardaki Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri	50
Tablo 4: Otel 1 Engelsiz Odalardaki Uyuma Dinlenme Alanı ve Tefrişleri	52
Tablo 5: Otel 1 Engelsiz Odalardaki Islak Hacim Alanı ve Tefrişleri.....	53
Tablo 6: Otel 2 Engelsiz Odalardaki Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri	56
Tablo 7: Otel 2 Engelsiz Odalardaki Uyuma Dinlenme Alanı ve Tefrişleri	58
Tablo 8: Otel 2 Engelsiz Odalardaki Islak Hacim Alanı ve Tefrişleri.....	59
Tablo 9: Otel 3 Engelsiz Odalardaki Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri	62
Tablo 10: Otel 3 Engelsiz Odalardaki Uyuma Dinlenme Alanı ve Tefrişleri	63
Tablo 11: Otel 3 Engelsiz Odalardaki Islak Hacim Alanı ve Tefrişleri.....	65
Tablo 12: Otel 4 Engelsiz Odalardaki Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri	68
Tablo 13: Otel 4 Engelsiz Odalardaki Uyuma Dinlenme Alanı ve Tefrişleri	69
Tablo 14: Otel 4 Engelsiz Odalardaki Islak Hacim Alanı ve Tefrişleri.....	70
Tablo 15: Otel 5 Engelsiz Odalardaki Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri	73
Tablo 16: Otel 5 Engelsiz Odalardaki Uyuma Dinlenme Alanı ve Tefrişleri	75
Tablo 17: Otel 5 Engelsiz Odalardaki Islak Hacim Alanı ve Tefrişleri.....	76
Tablo 18: Otel 6 Engelsiz Odalardaki Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri	78
Tablo 19: Otel 6 Engelsiz Odalardaki Uyuma Dinlenme Alanı ve Tefrişleri	79
Tablo 20: Otel 6 Engelsiz Odalardaki Islak Hacim Alanı ve Tefrişleri.....	80
Tablo 21: Otel 7 Engelsiz Odalardaki Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri	83
Tablo 22: Otel 7 Engelsiz Odalardaki Uyuma Dinlenme Alanı ve Tefrişleri	84
Tablo 23: Otel 7 Engelsiz Odalardaki Islak Hacim Alanı ve Tefrişleri.....	85

Tablo 24: Otel 8 Engelsiz Odalardaki Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri	88
Tablo 25: Otel 8 Engelsiz Odalardaki Uyuma Dinlenme Alanı ve Tefrişleri	89
Tablo 26: Otel 8 Engelsiz Odalardaki Islak Hacim Alanı ve Tefrişleri.....	90
Grafik 1: Otellerde Bulunan Engelsiz Odalardaki Kapılar ve Geçiş Mesafeleri	90
Grafik 2: Otellerde Bulunan Engelsiz Odaların Tefriş Elemanlarının İncelenmesi ..	91
Grafik 3: Otellerde Bulunan Engelsiz Odaların Aydınlatma Elemanları ve Panik Butonu.....	92
Grafik 4: Otel Yetkilileri ile Yapılan Görüşme Sonucu Elde Edilen Sonuçlar	93
Grafik 5: Engelli Misafirler ile Yapılan Görüşmeler Sonucu Elde Edilen Veriler....	94

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1 : Dünya Sağlık Örgütü Engellilik Modeli	3
Şekil 2: Yürüteçler	9
Şekil 3.:Baston ve Değnekler	9
Şekil 4: Tekerlekli Sandalyeler	10
Şekil 5: Yetişkinler İçin Tekerlekli Sandalye Ölçüleri	11
Şekil 6: Boyut ve Yaklaşma Mesafeleri Ölçüleri.....	11
Şekil 7: Tekerlekli Sandalye Kullanıcılarının Ulaşılabilirlik Mesafeleri	12
Şekil 8: Engelli Park Yeri	14
Şekil 9: Engelli Park Yerleri	15
Şekil 10: Engelsiz Resepsiyon ve Lobi.....	16
Şekil 11: Engelsiz Oda Örneği.....	16
Şekil 12: Kapı Geçiş Mesafesi	17
Şekil 13: Çarpma Kapılar Önden Yaklaşım.....	18
Şekil 14 ve 15: Döner Kapı Yanında Kanatlı Kapı ve Sensörlü Kapı	18
Şekil 16: Çarpma Kapılar Menteşe Tarafından Yaklaşımı	18
Şekil 17: Çarpma Kapılar Kilit Tarafından Yaklaşım	19
Şekil 18: Kapı Kolu Biçimi ve Ölçüleri.....	19
Şekil 19: Kapı Kolu Yüksekliği Yandan Görünüş	20
Şekil 20: Pencereleler	20
Şekil 21: Tekerlekli Sandalye Geçiş Mesafeleri ve Manevra Alanı	21
Şekil 22: Tekerlekli Sandalye Dönüş Alanları.....	21
Şekil 23: Engelsiz Oda İçerisindeki Tefriş Elemanları	22
Şekil 24: Dolap Kullanım Yükseklikleri.....	23
Şekil 25: İçine Girilebilir ve Yardımcı Araç Kullanılan Dolaplar	23
Şekil 26: Küvet Kullanılan Banyolarda Ölçülendirme	25

Şekil 27: Engelsiz Küvet ve Teknik Ölçüleri.....	26
Şekil 28: Engelsiz Küvet	27
Şekil 29: Engelsiz Duşu	28
Şekil 30: Engelsiz Duş Teknesi Kullanılan Banyolarda Ölçülendirme	28
Şekil 31: Engelsiz Tuvalet Plan Şeması ve Ölçüler	29
Şekil 32: Bedensel Engelli Bir Kişinin Klozete Transferi	30
Şekil 33: Engelsiz Klozet ve Yardımcı Tutamaklar	30
Şekil 34: Engelsiz Lavabolar ile İlgili Teknik Ölçüler	31
Şekil 35: Engelsiz lavabo	31
Şekil 36: Stadthaus Hotel.....	32
Şekil 37: Stadthaus Hotel.....	33
Şekil 38: Grasmere House Hotel.....	33
Şekil 39: EriaResort Otel	34
Şekil 40: ActPanaromaResort Otel Marmaris.....	34
Şekil 41: FortunaResort Tatil Köyü	35
Şekil 42: FortunaResort Tatil Köyü	35
Şekil 43: Sidestarbeach Otel	35
Şekil 44: Sidestarbeach Otel	36
Şekil 45 ve 46: Otel 1 Giriş ve Resepsiyon.....	48
Şekil 47 ve 48: Otel 1 Lobi	48
Şekil 49: Otel 1 Engelsiz Oda Planı ve Dolaşım Alanı	49
Şekil 50: Otel 1 Engelsiz Oda Planı ve Ölçüleri	50
Şekil 51 ve 52: Otel 2 Giriş ve Lobi	54
Şekil 53, 54 ve 55: Otel 2 Restoran.....	54
Şekil 56: Otel 2 Engelsiz Oda Planı ve Dolaşım Alanı.....	55
Şekil 57: Otel 2 Engelsiz Oda Planı ve Ölçüleri	55

Şekil 58, 59 ve 60: Otel 3 Resepsiyon, Giriş ve Lobi	60
Şekil 61 ve 62: Otel 3 Restoran.....	60
Şekil 63: Otel 3 Engelsiz Oda Planı ve Dolaşım Alanı.....	61
Şekil 64: Otel 3 Engelsiz Oda Planı ve Ölçüleri	61
Şekil 65, 66 ve 67: Otel 4 Oda Girişi ve Lobi	66
Şekil 68, 69 ve 70: Otel 4 Resepsiyon, Asansör Girişi ve Restoran	66
Şekil 71, 72 ve 73: Otel 4 Restoran ve Bar	66
Şekil 74: Otel 4 Engelsiz Oda Planı ve Dolaşım Alanı.....	67
Şekil 75: Otel 4 Engelsiz Oda Planı ve Ölçüleri	67
Şekil 76, 77 ve 78: Otel 5 Giriş, Resepsiyon ve Lobi	71
Şekil 79, 80 ve 81: Otel 5 Açık Büfe ve Restoran	71
Şekil 82: Otel 5 Engelsiz Oda Planı ve Dolaşım Alanı.....	72
Şekil 83: Otel 5 Engelsiz Oda Planı ve Ölçüleri	72
Şekil 84, 85 ve 86: Otel 6 Resepsiyon, lobi ve Bar.....	77
Şekil 87: Otel 6 Engelsiz Oda Planı ve Dolaşım Alanı.....	77
Şekil 88: Otel 6 Engelsiz Oda Planı ve Ölçüleri	78
Şekil 89, 90 ve 91: Otel 7 Giriş ve Lobi	81
Şekil 92, 93 ve 94: Otel 7 Resepsiyon, Restoran, Asansör	81
Şekil 95: Otel 7 Engelsiz Oda Planı ve Dolaşım Alanı.....	82
Şekil 96: Otel 7 Engelsiz Oda Dolaşım Planı ve Ölçüleri.....	82
Şekil 97, 98 ve 99: Otel 8 Giriş ve Lobi	86
Şekil 100, 101 ve 102: Otel 8 Lobi ve Resepsiyon	86
Şekil 103: Otel 8 Engelsiz Oda Planı ve Dolaşım Alanı.....	87
Şekil 104: Otel 8 Engelsiz Oda Planı ve Ölçüleri	87

FOTOĞRAF LİSTESİ

Fotoğraf 1: Otel 1 Uyuma Dinlenme Alanı	51
Fotoğraf 2 ve 3: Otel 1 Yatak ve Tv Ünitesi.....	51
Fotoğraf 4 ve 5: Otel 1 Giysi Dolabı ve Panik Butonu.....	51
Fotoğraf 6: Otel 1 Islak Hacim Alanı	52
Fotoğraf 7, 8 ve 9: Otel 1 Islak Hacim Elemanları.....	53
Fotoğraf 10: Otel 2 Engelsiz Oda	56
Fotoğraf 11 ve 12: Otel 2 Giysi Dolabı ve Yatak.....	57
Fotoğraf 13 ve 14: Otel 2 Bavul İstasyonu ve Panik Butonu	57
Fotoğraf 15: Otel 2 Islak Hacim Alanı	58
Fotoğraf 16, 17 ve 18: Otel 2 Islak Hacim Elemanları.....	59
Fotoğraf 19 ve 20: Otel 3 Yatak ve Yatak Çevresi.....	62
Fotoğraf 21, 22 ve 23: Otel 3 Tv Ünitesi, Minibar ve Giysi Dolabı.....	63
Fotoğraf 24: Otel 3 Islak Hacim Alanı	64
Fotoğraf 25, 26 ve 27: Otel 3 Islak Hacim Elemanları	64
Fotoğraf 28, 29 ve 30: Otel 4 Oda Girişi, Yatak ve Yatak Çevresi.....	68
Fotoğraf 31, 32 ve 33: Otel 4 Minibar, Çalışma Alanı ve Giysi Dolabı.....	69
Fotoğraf 34, 35 ve 36: Otel 4 Islak Hacim Elemanları.....	70
Fotoğraf 37, 38 ve 39: Otel 5 Kapı, Yatak ve Giysi Dolabı	74
Fotoğraf 40, 41 ve 42: Otel 5 Komidin, Minibar ve Tv Ünitesi	74
Fotoğraf 43, 44 ve 45: Otel 5 Islak Hacim Elemanları.....	75
Fotoğraf 46, 47 ve 48: Otel 6 Yatak, Tv Ünitesi ve Giysi Dolabı.....	79
Fotoğraf 49, 50 ve 51: Otel 6 Islak Hacim Elemanları.....	80
Fotoğraf 52, 53 ve 54: Otel 7 Oda Girişi, Yatak ve Tv Ünitesi.....	83

Fotoğraf 55, 56 ve 57: Otel 7 Giysi Dolabı ve Panik Butonu.....	84
Fotoğraf 58, 59 ve 60: Otel 7 Islak Hacim Elemanları	85
Fotoğraf 61, 62 ve 63: Otel 8 Oda Girişı, Tv Ünitesi ve Yatak.....	88
Fotoğraf 64, 65 ve 66: Otel 8 Panik Butonu, Giysi Dolabı ve Islak Hacim	88
Fotoğraf 67, 68 ve 69: Otel 8 Islak Hacim Elemanları	89

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Bedensel engellilik fiziksel yetilerini belirli bir ölçüde kullanabilen veya tamamen kullanamayan kişileri kapsar. Bu kişilerin fiziki özellikleri ve yardımcı araçları kullanmalarından dolayı sağlıklı bireylere göre daha farklı özellikleri ve ihtiyaçları vardır. Bu özelliklerden dolayı da yaşamlarını geçirdikleri fiziki çevrede rahatça hareket edebilmeleri için fiziki çevrenin bedensel engellilerin hareket özgürlüğünü kısıtlamayacak şekilde tasarlanması gerekir. Oteller ve konaklama tesisleri de engelli bireylerin seyahat ederken veya turizm amaçlı gittikleri yerlerde konakladıkları, zaman geçirdikleri mekanlardır. Bu sebeple otellerin ve konaklama tesislerinin de tasarımları bedensel engelli kullanıcılar açısından önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda tez çalışmasında engelliliği tanımlanmış, bedensel engellilik detaylı bir şekilde irdelenmiş ve otel yapıları incelenmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde literatür çalışmaları doğrultusunda engellilik, bedensel engellilik, evrensel tasarım kavramları, otellerin ortak kullanım alanları ve engelsiz odalar ile ilgili bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde araştırmanın yöntemi açıklanmıştır. Araştırmanın üçüncü bölümünde otellerin engelsiz odalarında yapılan inceleme ve otel yetkilileri ile engelli misafirlere yapılan anket sonuçlarına yer verilmiştir. Son olarak araştırmanın dördüncü bölümünde ise elde edilen veriler ışığında engelsiz odalar ile ilgili mevcut duruma öneriler getirilmiş ve engelsiz oda ile ilgili örnek proje hazırlanmıştır.

1.1. ENGELLİLİK KAVRAMI VE TÜRKİYE'DEKİ DURUMU

1.1.1.Engelliliğin Tanımı

Engellilik tanımı ele alındığında çok sayıda tanımla karşılaşmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) tanımına göre; *"Sağlık, yalnız hastalık ve engelliliğin olmaması değil aynı zamanda bedensel, ruhsal ve toplumsal yönden tam bir iyilik durumudur. Sağlıklı durumda bulunmayan kişiye de özürlü/engelli denilmektedir"* (Yılmaz, 2014: 17). Birleşmiş Milletler (BM) Engelli Hakları Sözleşmesi'ne (UN Convention on the Rights of Person with Disabilities) göre; *"Engelli birey diğer bireyler ile eşit ölçüde tam ve etkin toplumsal katılımı aksatacak şekilde çeşitli engeller*

oluşturabilen uzun süreli fiziksel, zihinsel, düşünsel ve duygusal bozukluğu bulunan kişi olarak tanımlanmaktadır" (Koca ve Yılmaz, 2017: 2).

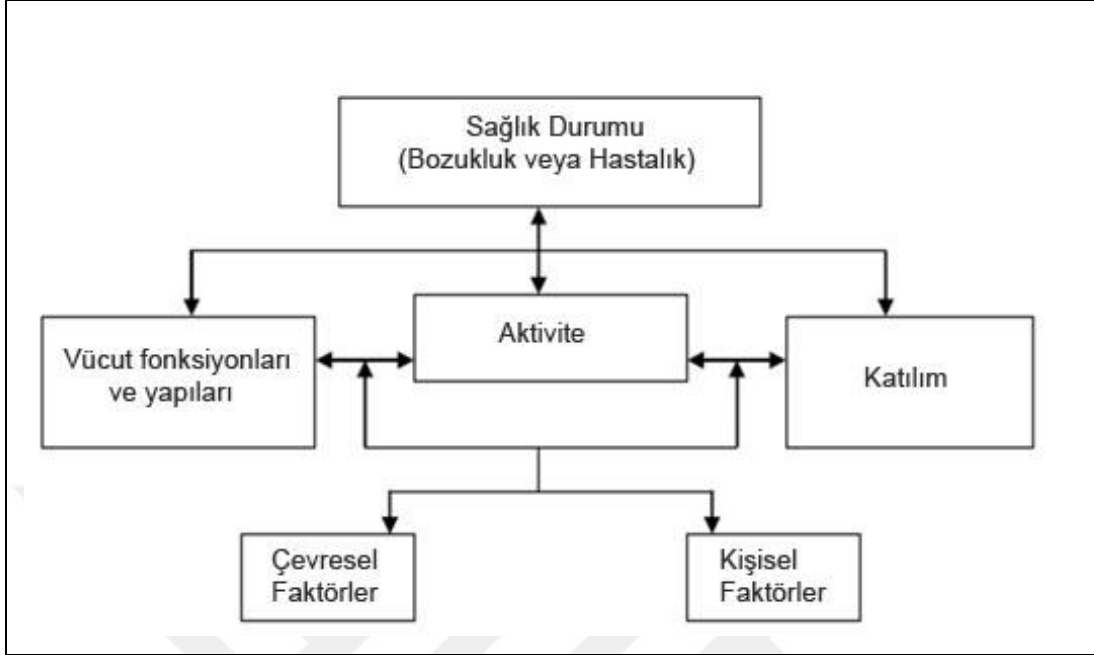
Engelliliğin tanımı mimari anlamda ele alındığında, fiziksel eksiklikleri yüzünden genel ihtiyaçlarına göre tasarlanmış binaları kullanımlarında uygun olanakların yokluğundan dolayı engellere uğrayan insanlardır (Şahin, 2012:4). Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na göre: *"Özürlü, doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle normal yaşamın gerçeklerine uymama durumunda olup, bağımsız hareket edebilmesi için yapılarda ve açık alanlarda özel fiziki düzenlemelere gereksinim duyan kişilerdir"* (Şahin, 2012: 4).

Toplumdaki her bir bireyin hayatı boyunca yaşamını geçirdiği çevrenin ve inşa edilmiş olan yapıların bireyi engellememesi gerekir. Toplumu oluşturan bireyler engelli olsun veya olmasın konutlarda, kamusal alanlarda, okullarda, oyun parklarında, alışveriş merkezlerinde, konaklama tesislerinde, eğlence mekanlarında, şehir içi taşıtlı, taşıtsız ulaşımlarda kısacası yaşamın her alanında birçok engelle karşılaşmaktadırlar. Engelli kişiler sadece bedensel, duyuşsal ve zihinsel engeli olan kişiler değildir. Bebek arabası kullananlar, yaşlılar, hatta geçici süreli sağlık sorunu yaşayan insanlar da engelli olarak kabul edilmelidir. Bu sebeple engelli olmayan insanlar için ulaşılabilir olan mekanlar, engelli olan insanlar için de ulaşılabilir olmalıdır, bunun içinde gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

1.1.2. Engelliliğin Nedenleri

Engelliliğe birçok faktör sebep olabilmektedir. Bu sebepler ise doğum öncesi nedenler, doğum esnasında olan nedenler, doğum sonrası nedenler ve diğer nedenler olarak ele alınabilir.

Şekil 1: Dünya Sağlık Örgütü Engellilik Modeli

Kaynak: (Evliyaoğlu, 2015: 8)

Doğumdan Önce Olan Engellilik: Yeni doğan bebeğin sağlığı, hamilelikteki genel sağlık durumuyla direkt olarak alakalıdır. Anne adayının öncesinde yakalandığı hastalıklar, genetiğinde bulunan özellikler, kan değerleri, kullanmış olduğu ilaçlar, akraba evlilikleri, anne adayının yaşı, anne adayının çok sayıda gebelik ve doğum yapması, hamilelik süresince geçirilen hastalıklar gibi etkenler doğacak olan bebeğin sağlığını etkilemektedir (Karip, 2016: 16).

Doğum Esnasında Oluşan Engellilik: Bu engellilik türü doğum esnasında meydana gelmektedir. Doğumun profesyonel sağlık elemanları tarafından, sağlık kuruluşunda gerçekleştirilmesi, anne ve bebek sağlığı açısından son derece önemlidir. Doğumun sağlık kuruluşunda gerçekleşmemesi, erken ve zor gerçekleşen doğumlar, doğum anında bebeğin oksijensiz kalması gibi başlıca sebepler doğum esnasında olan engelliliğin nedenleri arasındadır (Karip, 2016: 16).

Doğum Sonrası Oluşan Engellilik: Doğumdan sonra oluşan engelliliğin sebepleri, içinde yetişilen ve bulunulan toplumun sağlık ve bilinç unsurlarına yaklaşımıyla paraleldir. Bebeğin özellikle doğum sonrası karşılaşılabileceği olumsuz şartlar da doğum sonrasında oluşan engelliliğe sebep olabilir (Karip, 2016: 18).

Doğum ile alakalı sebeplerin dışında trafik kazaları, iş kazaları, ev kazaları, savaşlar, doğal afetler ve yaşlılık gibi olaylar ve durumlar da engelliliğe neden olabilmektedir (Mülayim, 2009: 42).

1.1.3. Engelliliğin Çeşitleri

Engelliler sınıflandırılırken duysal engelliler, bedensel engelliler, zihinsel engelliler ve diğer engelliler olmak üzere 4 grupta incelenmektedir.

Duyusal Engelliler: İnsanın çevresini algılamasını sağlayan ve çevresi ile iletişimindeki en önemli etken duyulardır. Duyusal engelliler de kendi içerisinde 2' ye ayrılır: görme engelliler ve işitme engelliler.

Görme Engelliler: Görme duyusu ışık, şekil, renk, hareket ve derinlik gibi çok çeşitli bileşenlerin bir araya gelerek gözde oluşturduğu görüntüler ile oluşur (Yılmaz, 2004: 22). Görme engelliler körler ve az görenler olarak iki gruba ayrılır. Görme engelliler ile ilgili iki farklı tanım vardır. Bunlardan ilki yapılan bütün tedavilerden sonra görme gücü 1/10 veya daha az olan bireylere kör (görme engelli) denir. İkincisi ise ağır derecede görme kaybı olan bireylerin kör olarak, iri puntolu yazıları görebilen, şekilleri ve renkleri ayırt edebilen bireylerin ise az gören olarak tanımlanmasıdır (Davutoğlu, 2016: 9). Bireylerin yaşamında görme fonksiyonu önemli bir yere sahiptir. Bireyin çevresini tanımasında, algılamasında, öğrenmesinde ve yaşamını kendi başına devam ettirebilmesinde görme olayı önemli bir yere sahiptir.

İşitme Engelliler: İşitme duyusu insanların çevresi ve birbirleri ile ilişki kurmasında yararlandığı duyuların başında gelmektedir. İletişim duyma ve konuşma ile oluşur. Duyma ve konuşmadaki eksiklikler ve aksaklıklar çevre ile olan iletişimindeki problemlere sebep olur (Yılmaz, 2004: 53). İşitme engeli tanım olarak; *"Normal bir kaynaktan çıkan normal şiddetteki sesin dış, orta ve iç kulaktan geçerek beyne ulaşıp algılanmasının tam olarak gerçekleşmemesidir"* (Şahin, 2012:10). *İşitme olayının gerçekleşmesi için; Ses kaynağının olması, ses dalgalarının kulağa ulaşması, ses dalgalarının insan kulağının alabileceği frekans ve şiddet aralığında olması, ses dalgasının kulak içindeki bölümlere ulaşması, ses dalgasının duyma merkezine iletilmesi ve duyma merkezince algılanması gerekmektedir"* (Şahin, 2012:10).

Zihinsel Engellilik: Zihinsel engellilik doğumdan önce, doğum esnasında ve doğum sonrasında çeşitli sebeplerden dolayı, genel zihinsel işlevlerde normallerden

önemli derecede gerilik ve bunun yanında uyumsal davranışlarda da yetersizlik gösterme olarak tanımlanmaktadır (Mülayim, 2009: 43).

Bireylerdeki zihinsel engellilik 3 temel özelliğe sahiptir. Bunlar:

- Genel zeka işleyişinin ortalamasının altında olması,
- Yaşadığı toplumda kendi yaşlıları ile karşılaştırıldığında toplumsal beceriler, sorumluluk, iletişim kurma, günlük beceriler ve kendi kendine yeterlilik gibi alanlarda eksiklik veya geriliğin olması,
- 3-16 yaş aralığından önce başlamasıdır (Şahin, 2012: 9).

Bedensel Engellilik: Çeşitli sebeplerden dolayı yürüme işlevinin tamamen ya da kısmen gerçekleştirilememesi olarak tanımlanmaktadır. Bedensel engelli kişiler yardımcı araçlarla yürüme işlevini yerine getirirler. Bu araçlar baston, koltuk değneği ve yürümeyi kolaylaştıran araçlardır. Bedensel engelliler, bedensel yeterlilikleri bulunmayan bireyler ile sürekli hastalığa sahip olan kişileri içine almaktadır. Bedensel yetersizlik, herhangi bir sebep sonucunda sinir sisteminin zedelenmesi, geçirilen hastalıklar ve kazalar sonucunda kas, iskelet ve eklemlerin işlevlerini yerine getirememesi durumudur (Evliyaoğlu, 2015: 13).

Bedensel engelliler tekerlekli sandalyeye ihtiyaç duyan ve kısmen yürüyebilen engelliler olmak üzere 2 'ye ayrılır. Kısmen yürüyebilen engelliler grubunda yardıma gerek duymadan yürüyebilenler, herhangi bir dayanak aracılığıyla baston veya koltuk değneği gibi çeşitli yürüme araçları ile yürüyebilenler yer almaktadır. Tekerlekli sandalyeye bağlı engelliler grubunda ise; belden yukarısını tümüyle kullanabilenler ve vücutlarının tamamını kullanamayan engelli bireyler bulunmaktadır (Aydın ve Yılmaz, 2004: 2).

Diğer Engellilikler: Bu gruptaki engellilikler ise üstün zekalılar ve çeşitli sebeplerle konuşma yetilerinde problem olan engellilerdir.

1.1.4.Türkiye'de Engellilik Durumu

Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) – Avrupa Birliği (AB) ve Türkiye araştırmalarına göre Dünya nüfusunun yaklaşık %15'i engelli bireylerden oluşmaktadır. Türkiye'de ise Ulusal Engelli Veri Tabanına göre engelli nüfusun %12,29 'unu engelli bireyler oluşturmaktadır ve bu engelli nüfusun içerisindeki 2,5 milyon kişi bedensel engelli bireylerdir (URL1). Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2002

yılında yaptığı araştırma sonucuna göre, Türkiye'deki engelli nüfusun yüzde 23'ü doğuştan, yüzde 73'ü sonradan, yüzde 2'si ise bilinmeyen sebeplerden ötürü engelli olmuşlardır (Tablo 1.1)

Tablo 1: Engelliliğin Türü ve Engelin Ortaya Çıkış Zamanına Göre Özürlü Nüfus Oranı

Özrün türü ve özrün ortaya çıkış zamanına göre özürlü nüfus oranı, 2002									
The proportion of disabled population by type of disability and the appearance time of disability, 2002									
A. Toplam - Total B. Erkek - Male C. Kadın - Female									

sloganıyla engelliler ile ilgili politikalara yeni bir bakış açısı getirilmiştir. Engelliler ile ilgili politikaları demokrasi ve insan hakları sorunu olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda 1994 yılında çıkarılan yasa ile fiziksel engellilere destek ve hizmet kapsamında engelli bireylere kişisel asistan yardımı alma olanağı sağlanmıştır. İsveç'te oluşturulan imkanlarla engelli nüfusunun % 55'i çalışan bireylerdir. Tüm bu hizmetlerin yanı sıra sağlık alanında, sosyal alanda, eğitim alanında ve fiziksel çevrede engellilerin olabildiğince bağımsız bireyler olabilmeleri için devlet ciddi çalışmalar yapmıştır. Toplumda kanunların yanı sıra medya organları ile toplumda engellilik ile ilgili farkındalık çalışmaları yapılmaktadır (URL2).

1.2. Bedensel Engelli Kullanıcıların Genel Özellikleri Ve Evrensel Tasarım Kavramı

1.2.1. Bedensel Engelli Tanımı ve Genel Özellikleri

Bedensel engelliler ile ilgili çeşitli tanımlar bulunmaktadır. Bazı kaynaklarda bedensel engellilerden ortopedik engelli olarak da bahsedilmektedir. Bu tanımlardan bazıları şunlardır:

Türk Standartları Enstitüsü'ne (TSE) göre, bedensel engelli, normal insan hareketliliğine sahip olmayan ve hareket organlarında eksiklik ve özür bulunduğundan, yardımcı cihaz ve araçlarla hareket edebilen fiziki özürlü kişidir (Ağdacı, 2011: 24).

Doğuştan veya herhangi bir hastalık ya da kaza sonucu, iskelet, kas ve sinir sisteminde arıza meydana gelmesi ve buna bağlı olarak normal yaşam aktivitelerini gerçekleştiremeyecek derecede fiziksel yetersizliğe sahip olan kişilere ortopedik özürlü denilmektedir (Mülayim, 2009: 44). Bir başka tanıma göre de bedensel engellilik; refleks kaybı, koordinasyon bozukluğu, uzuvları kullanamama, el ve kol hasarları, yürümeye yardımcı aletlere bağımlılık gibi durumları içermektedir (Evliyaoğlu, 2015: 13). Özürlüler İdaresi Başkanlığı (ÖİB) 2001 yılında bedensel engellilik ile ilgili bazı kıstaslar belirlemiştir. Bu kıstaslar bedensel engellilerin neleri yapıp yapamayacağını ortaya koymuştur. Böylece bedensel engeli olan kişilerin daha iyi anlaşılmasını sağlamıştır. Bu kıstaslara göre bedensel engeli olan kişiler günlük gereksinimlerini karşılamada, iletişim kurmada, beden duruşunu değiştirmede-sabit tutmada, nesneleri hareket ettirmede-taşımada, yürümede, hareket etmede, öz bakım

yapabilme yetisinde, temel yaşam aktivitelerinde, toplumsal, sosyal ve sivil yaşamda problemler yaşamaktadırlar (Tosun, 2010: 10).

Bu tanımlardan yola çıkarak bedensel engellilerin bir kısmının tamamen hareket özgürlüğünün olmadığı, bir kısmının kısmi hareket özgürlüğü olduğu, bir kısmının ise yardımcı araçlarla hareket özgürlüğüne sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca bazı bireyler yaşamının tamamında bedensel engelli olabileceği gibi bazı bireylerin de sadece yaşamının bir bölümünde bedensel engelli olabileceği göz ardı edilmemelidir.

1.2.2. Bedensel Engelli Çeşitleri

Bedensel engelliler hareket kabiliyetlerine göre sınıflandırıldığında 2 gruba ayrılırlar.

- Yürüyebilen bedensel engelliler
- Tekerlekli sandalyeye bağlı olan bedensel engelliler

Tablo 2: Bedensel Engellilerin Sınıflandırılması

1. Yürüyebilen Engelliler	a. Hiçbir yardıma gerek duymadan yürüyebilenler
	b. Tutamak veya bastonla yürüyebilenler
	c. Koltuk Değneği ya da daha komplike bir aparatla yürüyebilenler
2. Tekerlekli Sandalyeye Bağlı Engelliler	a. Tekerlekli sandalyeye bağlı olup zaman zaman yürüyebilenler
	b. Vücudunun üst kısmını tamamen kullanabilen tekerlekli sandalyeye bağımlı engelliler
	c. Vücudunun üst kısmını da kullanamayan ağır bedensel engelliler ve vücudunun üst kısmını tamamen kullanabilen tekerlekli sandalyeli engelliler

Kaynak (Evliyaoğlu, 2015: 14)

Yürüyebilen Bedensel Engelliler: Yürüyebilen bedensel engelliler herhangi bir yardıma ihtiyaç duymadan yürüyebilenler, yardımcı araçlar yardımı ile yürüyebilenler olmak üzere 2'ye ayrılır (Mülayim, 2009: 45). Yardım ile yürüyebilen engelliler ise koltuk değneği, baston, yürüteç kullanan kişiler olarak tanımlanmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2011 yılında mesleki eğitim veren kurumlar için hazırladığı kılavuzda yürümek için yardımcı aletlere ihtiyaç duyan kişileri denge bozukluğu olanlar, alt ekstremitelerini kontrol edemeyenler, gövde ağırlığını alt ekstremitelere veremeyenler ve gövde ağırlığını alt ekstremitelere vermemesi gerekenler şeklinde gruplandırmıştır. Yürümeye yardımcı aletlerin işlevleri kişinin dengesini sağlayarak destek yüzeyini artırmak, vücut ağırlığının bir veya iki bacağa

binen yükünü azaltmak ve bacaklardaki vücut ağırlığının desteklenmesini sağlamaktır. Yürümeye yardımcı olan aletler paralel barlar, tutunma destekleri, yürüteçler, baston ve değnekler olarak gruplandırılmaktadır (Davutoğlu, 2016: 18).

Şekil 2: Yürüteçler

Kaynak: İnternet,(URL3)

Şekil 3: Baston ve Değnekler

Kaynak: İnternet, (URL4)

Ayrıca yürüyebilen bedensel engelliler grubuna protez kullanan kişilerde girmektedir. Protez kullanan engelliler normal bir insana göre yavaş, ancak hareket ederken yardımcı araçlara ihtiyaç duyan bedensel engellilere göre daha rahat hareket edebilmektedirler.

Tekerlekli Sandalye Kullanan Bedensel Engelliler

Tekerlekli sandalye kullanan engelli, yürümesi sakıncalı görülen veya yürüme engeli olan, yardımsız veya yardımcı olarak tekerlekli sandalye kullanarak hareket edebilen kişilerdir (Ağdacı, 2011: 31). Tekerlekli sandalye kullanan bedensel

engelliler de geçici süreli tekerlekli sandalye kullanan bedensel engelliler ve sürekli tekerlekli sandalye kullanan bedensel engelliler olmak üzere 2 gruba ayrılır.

Şekil 4: Tekerlekli Sandalyeler

Kaynak: İnternet, (URL5)

Çeşitli sebeplerle ayaklarda, bel kemiklerinde ve bacaklarda meydana gelen yaralanma, zedelenme ve kırılma gibi nedenlerden dolayı kişinin belirli bir süre hareket kabiliyetlerini yerine getirememesi durumunda ve tedavi edilebilir obezite rahatsızlıklarında kişilerin geçici süreli tekerlekli sandalye kullanmaları gerekebilir. Sürekli tekerlekli sandalye kullanmak zorunda olan bedensel engelliler ise ortopedik sakatlıklar yaşayan, omurilik zedelenmesine bağlı sakatlıklar yaşayan ve yaşlılık gibi üç ana gruba ayrılır (Ağdacı, 2011: 32).

Türkiye Omurilik Felçlileri Derneği (TOFD) tarafından omurilik zedelenmesinden kaynaklanan sakatlıklar 2 ana grupta değerlendirilmektedir.

- Tetraplegia: Omuriliğin boyun kısmından zedelenmesi sonucu kolların hareket yetisini kaybetmesi, gövdede hissizlik ve bacak hareketlerinin tamamen yok olmasıdır.
- Parapleji: Genel itibarıyla boyun kısmının aşağısında meydana gelen zedelenmelerle ilişkili olarak gerçekleşen inme çeşididir.

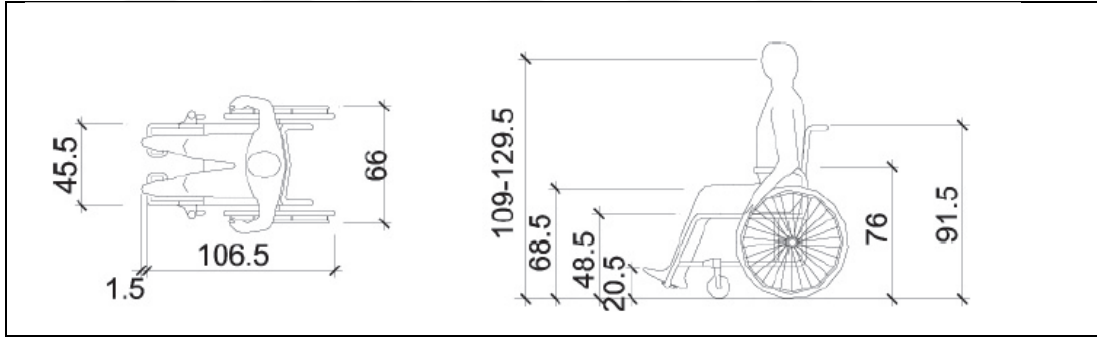
Yaşam şartlarının daha iyi hale gelmesi ve insan ömrünün uzaması ile birlikte yaşlı nüfusunda da artış görülmektedir. Yaşlılık, başlangıcı olarak görülen 60-65 yaş ile beraber insan bedeninde biyolojik, fizyolojik, duygusal ve fonksiyonel olarak değişikliklerin meydana geldiği bir dönemdir (Tosun, 2010: 14). Bu meydana gelen değişikliklerle birlikte bazı yaşlı bireylerde kaslarda zayıflamaların meydana gelmesi,

bazı fonksiyonel işleri yerine getirememe gibi durumların yaşanması tekerlekli sandalye kullanımını gerektirebilir. Bu kaslarda meydana gelen zayıflamalar ve çevresel faktörlerle birlikte yaşlılık ile engelliliğin birbiriyle ilişkili olduğu ve 65 yaş üzerindeki bir kişinin engelli olma olasılığı, 4 yaşındaki bir çocuğun engelli olma olasılığından 14 kat daha fazla olduğu görülmüştür (Darcy, 2007: 2).

Tekerlekli Sandalye Kullananlara İlişkin Teknik Özellikler

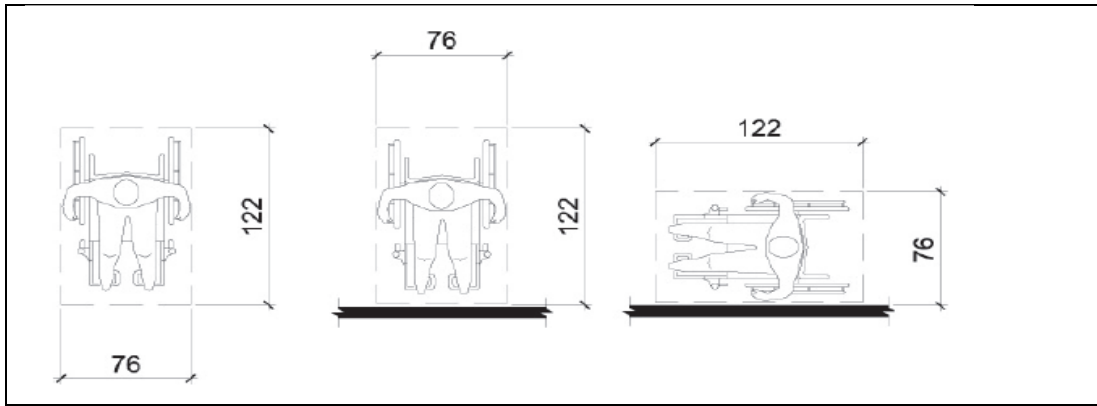
Tekerlekli sandalye kullanan bedensel engelli kişiler hareket esnasında engeli olmayan kişilere göre daha farklı ölçülere sahip olurlar. Bu ölçüler sosyal mekanlarda, kamusal alanlarda kısacası insan yaşamının her yerinde büyük öneme sahiptir ve engelli bireylerin ölçülerinin ve hareket kapasitelerinin göz önünde bulundurularak mekan tasarımlarının yapılması gerekmektedir.

Şekil 5: Yetişkinler İçin Tekerlekli Sandalye Ölçüleri

Kaynak: (TS 9111)

Şekil 6: Boyut ve Yaklaşma Mesafeleri Ölçüleri

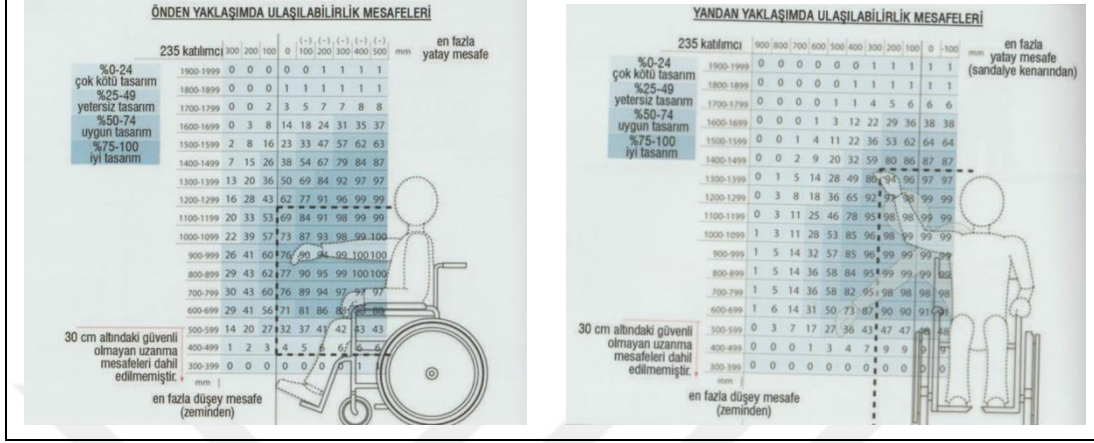

Kaynak: (TS 9111)

Tekerlekli sandalye kullanıcısının herhangi bir nesneye önden ve yandan uzanabilme mesafelerinin en uygun kullanım aralığının belirlenmesi için New York

Devlet Üniversitesi tarafından yapılan bir çalışma şekil 1.7' de ifade edilmiştir (Koca ve Yılmaz, 2017: 60).

Şekil 7: Tekerlekli Sandalye Kullanıcılarının Ulaşılabilirlik Mesafeleri

Kaynak: (Koca ve Yılmaz, 2017: 60)

1.2.3. Evrensel Tasarım Kavramı ve İlkeleri

Bir toplumu oluşturan bireyler ve her bir bireyin farklı fiziksel, zihinsel, bedensel, duyuşal özellikte olduğu göz önüne alındığında oluşturulan ürünlerin ve tasarımların herkes tarafından kullanılabilir özellikte olması önemlidir. Bu nedenle tasarımcıların tüm kullanıcıları düşünerek herkes için tasarım yapmaları gerekir. Evrensel tasarım kavramı da herkes için tasarım yaklaşımı ile ortaya çıkmıştır ve çeşitli tanımları vardır.

Evrensel tasarım kavramı ve evrensel tasarım felsefesinin dayandığı ilkeler ilk kez 1948'de Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu tarafından benimsenip İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde ilan edilmiştir (Aközer, 2007: 7). Evrensel tasarım ürünlerin, hizmetlerin ve yapısal çevrenin, yaş ve yeterlilik gözetilmeden mümkün olduğunca çok sayıda insan tarafından kullanılacak şekilde tasarlanmasıdır (Koca ve Yılmaz, 2017: 5). Bir başka tanıma göre tüm insanlar tarafından kullanılacak ürün ve ortamların, adaptasyon veya özel tasarıma ihtiyaç duyulmadan belirli ilkeler çerçevesinde tasarlanmasına evrensel tasarım denir (Rosetti, 2009: 4). Evrensel tasarım bütüncül bir yaklaşımdır ve özürlü insanların ayrı, özel bir grup olarak ele alınmasına karşı çıkar. Evrensel tasarım bu bakış açısını yedi temel ilke ile pekiştirir (Olguntürk, 2007: 10).

Eşit Kullanım: Tüm kullanıcılar için aynı kullanım kolaylığı sağlanmalı, herhangi bir kullanıcıyı ayırmaktan ya da açığa çıkarmaktan kaçınılmalıdır.

Kullanımda Esneklik: Tasarım çeşitli kişisel tercih ve yetenekleri barındırmalıdır. Sağ, sol el erişimi ve kullanımı sağlanmalı ayrıca kullanıcı hızına uyum sağlanmalıdır.

Basit ve İlgüdüsel Kullanım: Tasarımın kullanımı, kullanıcının deneyiminden ve bilişsel yeteneklerinden bağımsız olarak anlaşılabilir olmalıdır (Wazzan, 2015: 5406).

Algılanabilir Bilgi: Tasarım çevresel koşullara ve kullanıcının duysal yeteneklerine bakmaksızın gerekli bilgiyi kullanıcıya etkin olarak iletmelidir. Önemli bilgiyi sunmak için farklı ortamlar (resimli, sözel, kabartmalı) kullanılmalıdır. Duysal sınırlamaları olan insanların kullandıkları aygıt ve tekniklere uyum sağlayabilmelidir (Olguntürk, 2007: 11).

Hatalara Dayanım: Tasarım kaza ya da istem dışı eylemlerin tehlikelerini ve istenmeyen sonuçlarını azaltmalıdır.

Düşük Fiziksel Çaba: Tasarım en az yorulma ile etkin ve rahat olarak kullanılmalı, minimum fiziksel ve bilişsel maliyetle verimli ve konforlu bir şekilde tasarlanmalıdır (Wazzan, 2015: 5406).

Yaklaşım ve Kullanım İçin Yer ve Boyut: Kullanıcının bedensel boyutu, duruşu ve hareket yeteneğinden bağımsız olarak yaklaşım ve uzanım, çalıştırma ve kullanım için uygun boyut ve yer sağlanmalıdır. Oturan ya da ayakta kullanıcı için önemli elemanlara açık görsel bakış sağlanmalıdır. Yardımcı araçların kullanımı ya da kişisel yardım için gerekli yer sağlanmalıdır (Olguntürk, 2007: 11).

1.3. Engelsiz Odaların Tasarım Prensipleri Ve Engelsiz Konaklama Tesislerine Dünya'dan Ve Türkiye'den Örnekler

Otellerin ortak kullanım alanlarının ve engelsiz odalarının tasarımı bedensel engellilerin kullanılabilirliği açısından önemli bir yere sahiptir.

1.3.1. Engelli Kullanıcılar Açısından Otel Ortak Kullanım Alanları

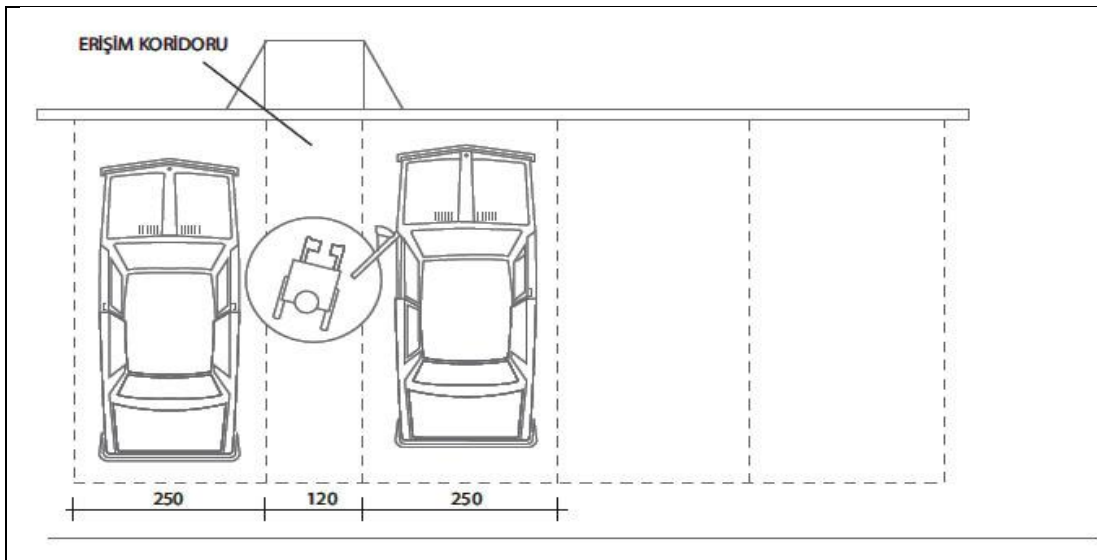
Otellerde veya konaklama tesislerinde engelsiz odalar kadar ortak kullanım alanlarının tasarımı da oldukça büyük öneme sahiptir. Odaların yanı sıra otoparklar, otel girişi, lobi, koridorlar ve asansörlerin de bedensel engellilerin kullanımı açısından

uygun olması gerekmektedir. Herkes için kapsayıcı bir otel tasarımı ancak uygun bir fiziksel çevrenin oluşturulması, engelsiz oda uygulaması, uygun malzeme entegrasyonu ve yönetim uygulamaları ile oluşturulabilir (Buchanan ve Thornton, 2010: 19).

a. Otoparklar: Otelin veya konaklama tesisinin otopark kapasitesinin %2'si engelliler için tasarlanmış olmalıdır. Engelli park yeri 250x500 cm ölçüsünde, engellilerin araçlarına rahatça inip binebileceği konumda, rampa ve kaldırımlar düşünülerek, gerekli işaretlemeler yapılarak bina giriş çıkışlarına ve asansörlere en yakın yerlerde konumlandırılmalıdır.

TS 12576'ya göre taşıt park yerlerindeki işaret ve uyarılar şu şekilde olmalıdır: Otopark alanlarında engellilerin park edebileceğini bildiren, görülebilen ve kolay anlaşılabilen engelli levhası ile park alanında engellinin park edeceği yere kadar yön gösterici engelli levhası bulunmalıdır. Açık park alanlarında ve yerlerde engelli park işareti; kapalı park alanlarında ise duvar ve tavana asılı engelli park levhası konmalıdır. Otoparkta kullanılan yol işaretleri karanlıkta da okunabilir olmalıdır. Otoparkın giriş ve çıkış alanları, yol kotu ile aynı veya en fazla %8'i geçmeyen rampa olmalı, zemin kaymayı önleyen ve giriş çıkışı belirleyen farklı malzemelerle kaplanmalıdır. Açık/kapalı otoparkların giriş ve çıkış alanlarında, araç trafiğini engellemeyecek ve görülebilir alanlara herkes tarafından algılanabilen şehir, mahal, acil durum gibi bilgi panoları yerleştirilmelidir (Ustad, 2015: 37).

Şekil 8: Engelli Park Alanı Ölçüleri

Kaynak: (Ustad, 2015: 35)

Bu alanlarda araçların çevresinde herhangi bir engelle karşılaşılmasına dikkat edilmelidir. Engellilerin araçlarına rahatça inip binebilmeleri için geçiş koridorları en az 140 cm olmalıdır. Ayrıca özel renklendirme ve işaretlenmeler ile alan belirtilmelidir (Artün, 2018: 35).

Şekil 9: Engelli Park Yerleri

Kaynak: İnternet (URL 6)

b. Otel Girişi, Lobi ve Resepsiyon: Oteller veya konaklama tesislerinde mekanların giriş alanlarına ulaşımı sağlamada merdiven veya eğimi uygun olmayan rampalar bulunmamalıdır. Eğer mevcut yapıda var ise engelli kullanıcılar için kullanılabilir hale getirilmelidir. Genellikle bu mekanların girişlerinde bulunan döner kapılar engelli kullanıcılar açısından uygun olmadığından bu mekanların girişlerinde bedensel engelli kullanıcıların da rahatlıkla kullanabileceği büyüklükte, kolayca açılıp kapanabilen kapılar bulunmalıdır.

Lobi alanında yer alan bekleme salonlarının zemininde kullanılan malzemeler ve zemindeki yükseklik farklılıklarının bedensel engelli bireyler için engel veya tehlike teşkil etmeyecek biçimde olmalıdır. Zemin döşemesinde kullanılan malzemelerin çok kaygan ya da yumuşak yapıda olmaması engelli bireylerin kullanımına uygun olması gerekmektedir. Mümkünse zeminde seviye farklılıkları olmamalı eğer var ise bu farklılıklar, eğimi fazla olmayan rampalar sorun olmaktan çıkarılmalıdır. Ayrıca lobide bulunan tefriş elemanları arasındaki geçiş mesafelerine dikkat edilmeli tekerlekli sandalye kullanan bedensel engelli bireylerin rahatça hareket edebileceği şekilde tasarlanmalıdır. Resepsiyonda ise genellikle 100 cm ile 110 cm arasında tasarlanan bankoların yanı sıra bedensel engelli kullanıcılar ile rahatça ön görüşme yapılabilmesi ve iletişime geçilebilmesi için ayrıca yükseklikleri 70 ile 80 cm arasında

olan ve tekerlekli sandalye kullanıcısının yaklaşabileceği özellikte bankolar tasarlanmalıdır (Buchanan ve Thornton, 2010: 44).

Şekil 10: Engelsiz Resepsiyon ve Lobi

Kaynak: İnternet (URL 7)

1.3.2. Engelsiz Odalar

Toplumu meydana getiren her bir birey eşit hak ve özgürlüklere sahiptir. Sosyal çevrelerinde de bu eşit hak ve özgürlüklerden yararlanabilmeleri gerekir. Tatilin günümüzde insanlar için bir gereklilik haline gelmesi nedeni ile bu insanların konaklama ihtiyacını karşılayacak olan otellerin her bir müşterisine sunduğu hizmet ile memnuniyet sağlaması önemlidir. Bu sebeple otellerde oluşturulan engelsiz odalar evrensel tasarım yaklaşımı ile müşteri profilindeki her bir bireyin konaklama ihtiyacını karşılayabilecek nitelikte ve özellikte olmalıdır. Engelsiz odalar ulaşılabilirlik açısından otellerin ana binasında ve zemin katta veya zemine ve girişe en yakın katta konumlandırılırlar (TSE 9111).

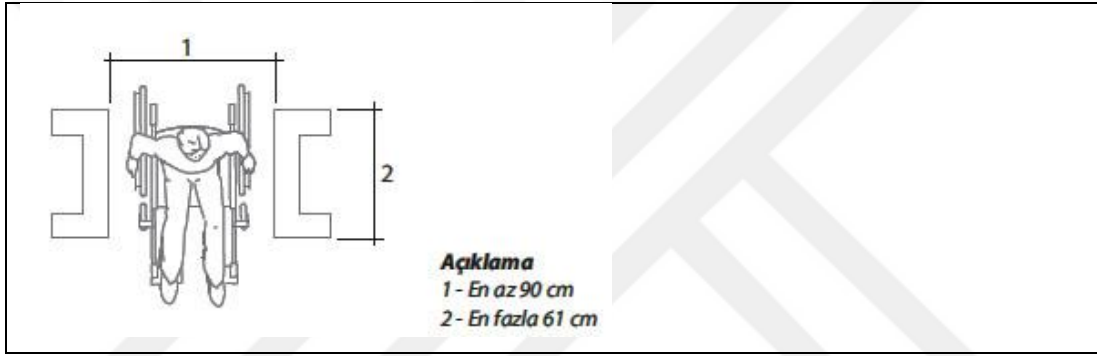
Şekil 11: Engelsiz Oda Örneği

Kaynak: İnternet (URL 8)

a. Kapılar: Kapı ve pencereler mekanların dışarıyla veya mekan içindeki diğer kısımlarla bağlantısını sağlayan yapı elemanlarıdır. Bu yapı elemanlarının herkes tarafından rahatlıkla kullanılabilmesi için belirli ölçülere göre tasarlanması gerekir. Dış kapıların genişliği en az 90cm olmalı, kapı türü olarak sensörlü veya menteşeli kapılar tercih edilmeli, kapı geçişlerinde seviye farklılıkları bulunmamalıdır. Genellikle otel yapılarının girişlerinde döner kapılar kullanılmaktadır, döner kapılar bedensel engelli kullanıcıların hareket kabiliyetini kısıtlamaktadır bu sebeple döner kapılar kullanılıyor ise bu kapıların yanında kanatlı kapılar da kullanılmalıdır (Artün, 2018: 62).

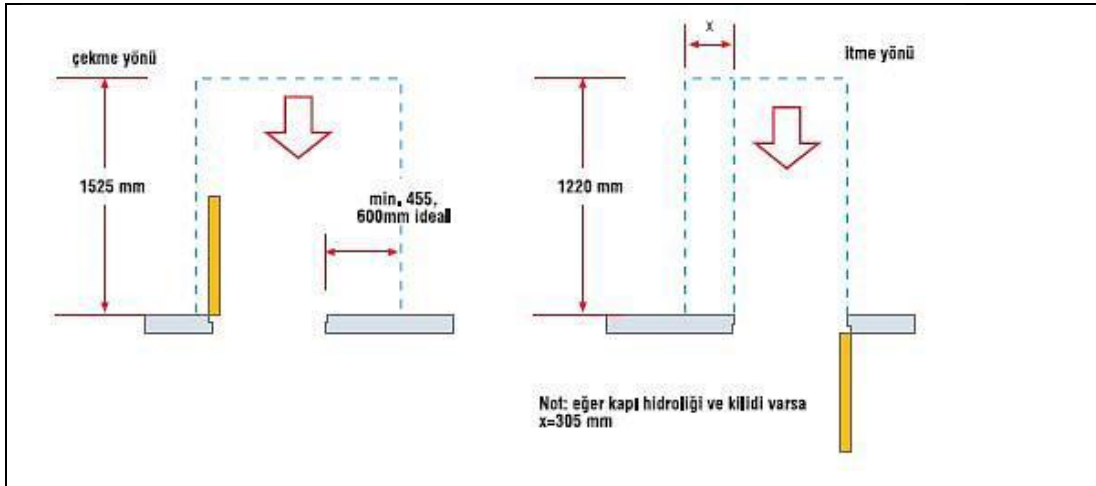
Şekil 12: Kapı Geçiş Mesafesi

Kaynak: (USTAD, 2012: 69)

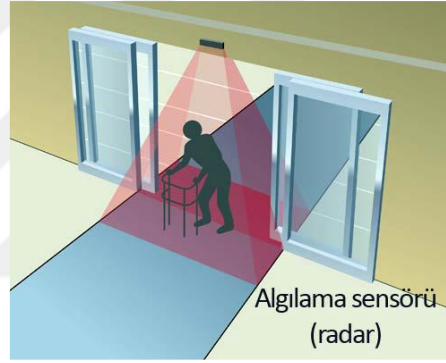
İç kapılar 85-100 cm genişliğinde olmalıdır, geçişlerde seviye farklılıkları mümkünse olamamalıdır, eğer varsa bu seviye farklılığı en fazla 2 cm olmalıdır. İç kapılarda önemli olan bir diğer özellik ise kapıların dışarı doğru açılma durumudur. Özellikle bedensel engellilerin konakladıkları odalarda iç hacim kapıları olası bir kaza sebebi ile mekanın dışına doğru açılmalıdır (Rains, 2002: 10). Özürlüler Vakfı'nın 2009 yılında çıkardığı mimari erişilebilirlik kılavuzunda kapılar ile ilgili ölçüler şekil 1.12' deki gibidir.

Şekil 13: Çarpma Kapılar Önden Yaklaşım

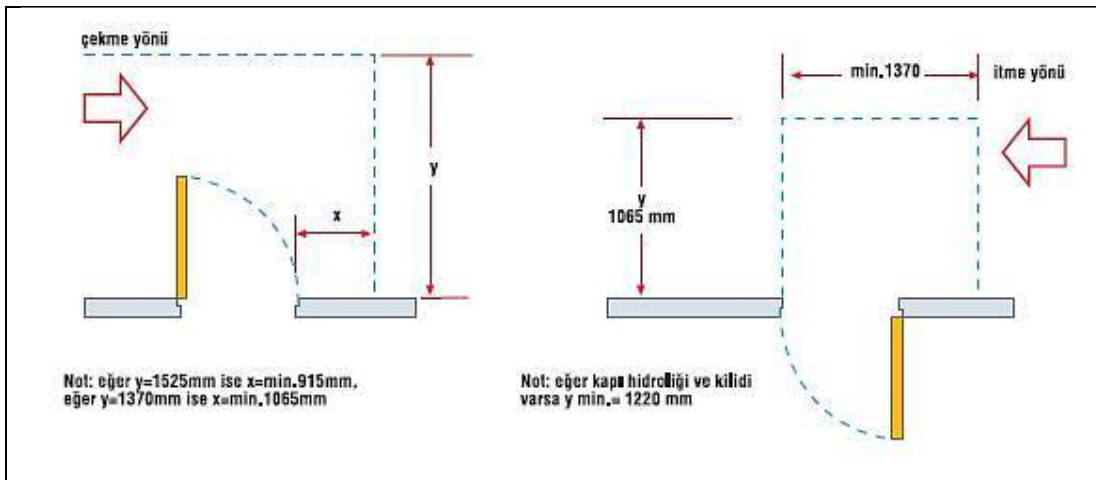
Kaynak: (Davutoğlu, 2011: 42)

Şekil 14 ve 15: Döner Kapı Yanında Kanatlı Kapı Örneği ve Sensörlü Kapı

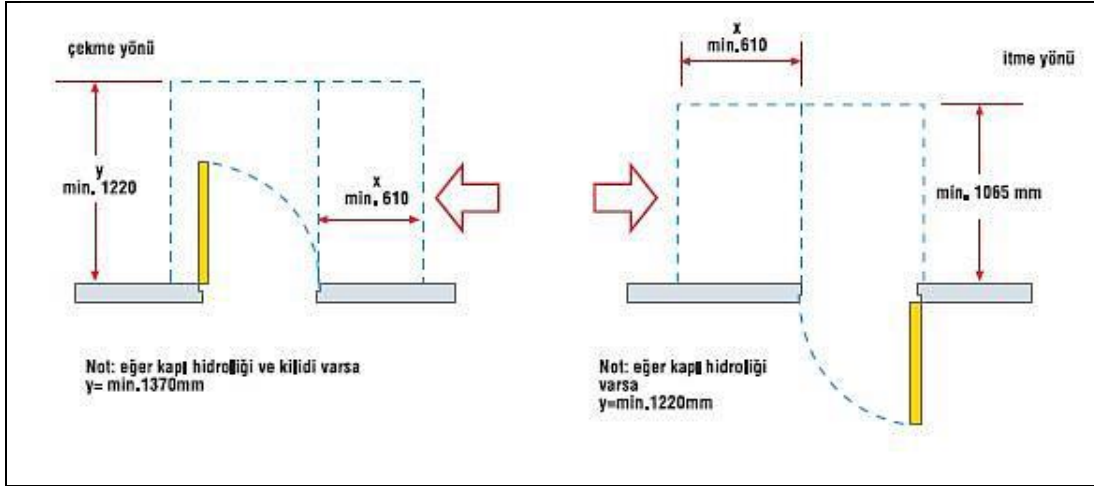
Kaynak: (Artün, 2018: 63)

Şekil 16: Çarpma Kapılar Mentеше Tarafından Yaklaşımı

Kaynak: (Davutoğlu, 2011: 42)

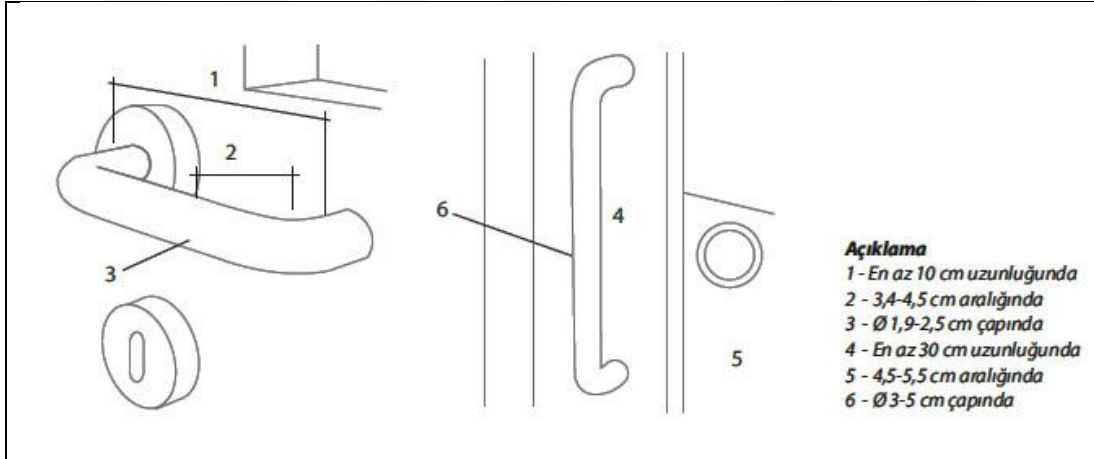
Şekil 17: Çarpma Kapılar Kilit Tarafından Yaklaşım

Kaynak: (Davutoğlu, 2011: 42)

b. Kapı Kolları: Kapı kolu, kilitler, anahtar ve diğer kapı aksanları tek elle kullanılabilir ve ellerini kullanamayanlar için kavrama gerektirmeden işleyebilecek şekilde olmalıdır. Tavsiye edilen tasarım U biçimli kulplar ve itmeli kollu aksanlardır (Davutoğlu, 2011: 42).

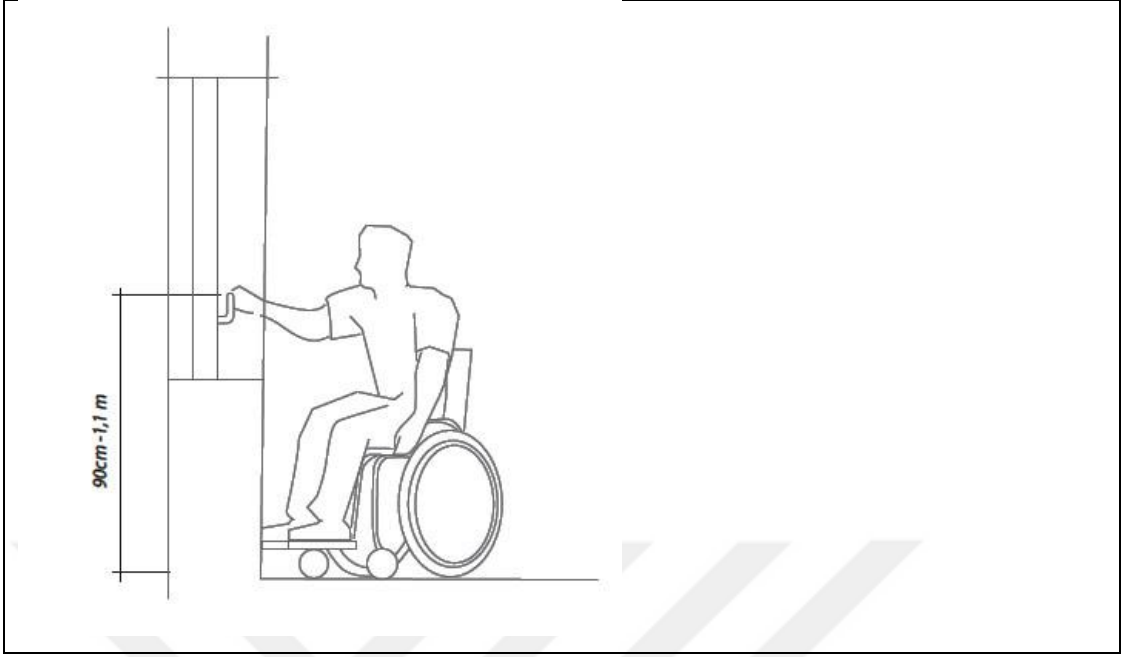
Şekil 18: Kapı Kolu Biçimi ve Ölçüleri

Kaynak: (USTAD, 2012: 70)

TSE 'ye göre kapı kollarının zeminden yükseklikleri 90 cm ile 1,1 m arasında olmalıdır. Kapı kolları kapının her iki tarafından da kullanılabilir olmalıdır.

Şekil 19: Kapı Kolu Yüksekliği Yandan Görünüş

Kaynak: (USTAD, 2012: 71)

c. Pencereleler: Pencerelelerin işletilebilir kolları ya da açma kapama aparatları tüm kullanıcılar tarafından rahatça açılıp kapanabilir olmalıdır. Açma kapama kollarının zemine olan mesafesi 90-110 cm aralığında olmalıdır (Koca ve Yılmaz, 2017: 94).

Şekil 20: Pencereleler

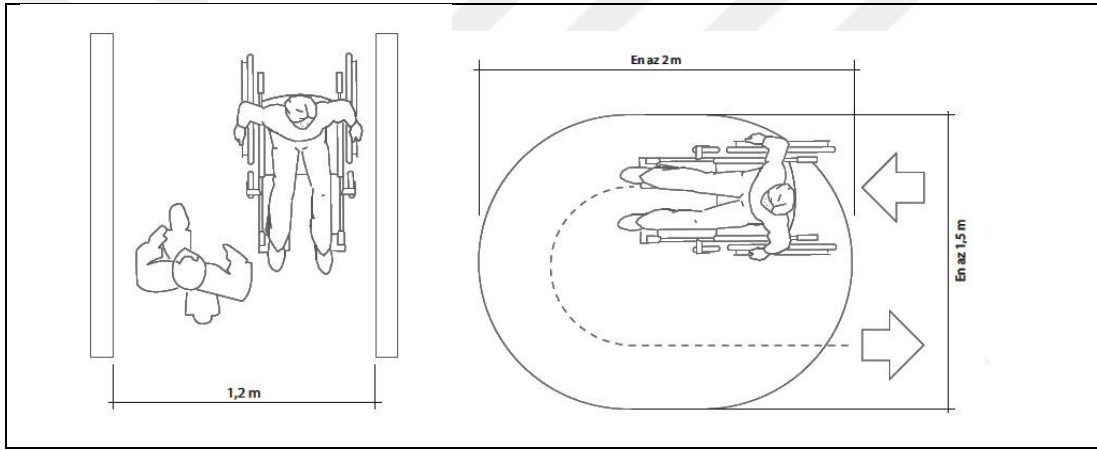

Kaynak: (Koca ve Yılmaz 2017: 94)

d. Uyuma-Dinlenme Alanı: Otel odalarındaki uyuma ve dinlenme alanı kullanıcılar için önemli bir alandır ve bu alanın tüm kullanıcılar için belirli kriterler çerçevesinde oluşturulması gerekir. Oda içerisinde bulunan tüm sabit ve hareketli donatılar tekerlekli sandalye kullanıcısının geçişine ve rahat hareket edebilmesine olanak sağlayacak şekilde yerleştirilmelidir.

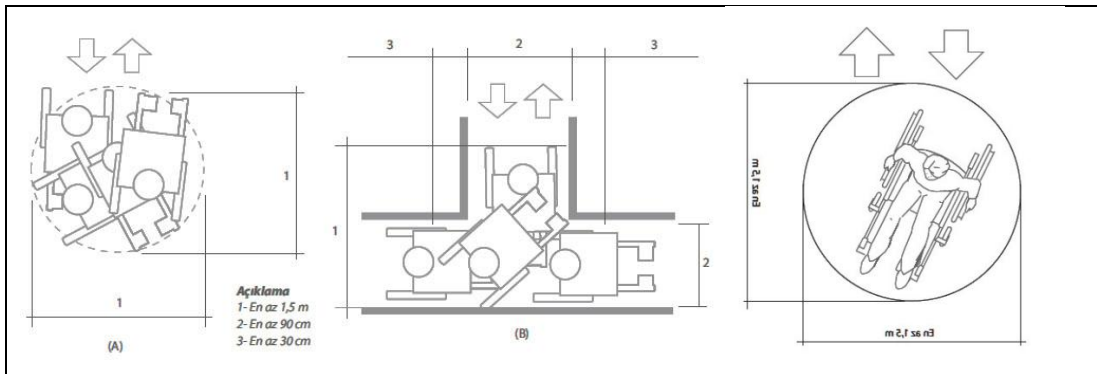
e. Geçiş Mesafeleri ve Manevra Alanı: Uyuma dinlenme alanındaki geçiş mesafeleri ve manevra alanları bedensel engelliler için uygun ölçülerde olmalıdır. TSE'ye göre tekerlekli sandalye kullanıcılarının rahatlıkla dönüş ve manevra yapabilmeleri için gerekli olan ölçüler şekil 1.20 ve 1.21' de gösterilmiştir.

Şekil 21: Tekerlekli Sandalye Geçiş Mesafeleri ve Manevra Alanı

Kaynak: (USTAD,2012: 80)

Şekil 22: Tekerlekli Sandalye Dönüş Alanları

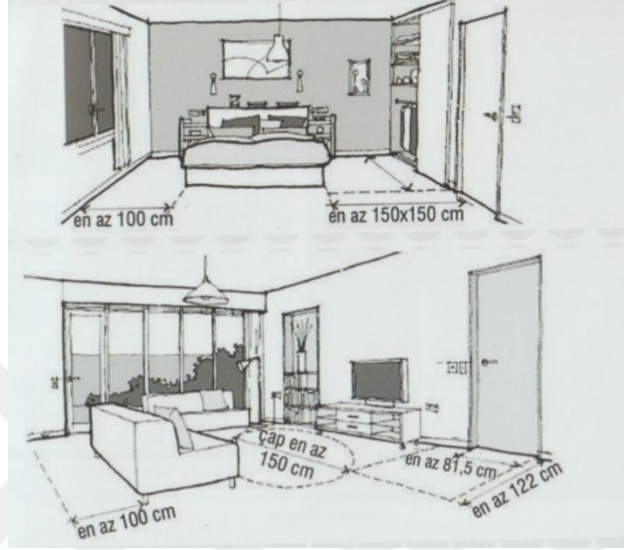

Kaynak: (USTAD, 2012: 81)

f. Tefriş ve Tefriş Elemanları: Engelsiz odalarda kullanılan tefriş elemanlarının aralarındaki mesafeler tekerlekli sandalye kullanan engelli bireylerin rahatça hareket edebileceği ölçülerde olmalıdır. Tefriş elemanlarının kenarlarında sivri köşelerden

kaçınılmalıdır. Odalarda kullanılan yataklara bedensel engelliler tekerlekli sandalye ile rahatça yaklaşabilmelidir. Yatağın kenarları karyola kenarlarını bir miktar taşmalıdır (Şahin ve Erkal, 2012: 5).

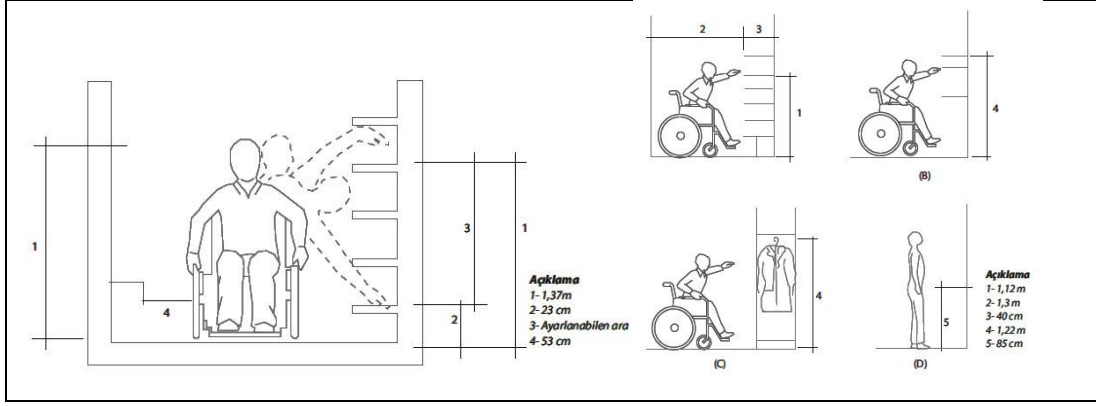
Şekil 23: Engelsiz Oda İçerisindeki Tefriş Elemanları

Kaynak: (Koca ve Yılmaz, 2017: 95)

Odalarda bulunan bir diğer tefriş elemanı olan elbise dolaplarının odadaki konumu ve tasarımı bedensel engellilerin kullanılabilirliği açısından oldukça önemlidir. Elbise dolabına yaklaşımlarda kullanıcıların tekerlekli sandalye ve koltuk değneği kullandığı unutulmamalıdır. Bu sebeple dolapların bazaları ve baza yükseklikleri ayaklar içeriye girecek şekilde çözümler üretilmelidir. Ayrıca elbise dolaplarının kapakları sürme yöntemiyle açılıp kapanan türde yapılırsa daha kullanışlı olur. Elbise asılacak yükseklik 1220 mm olmalıdır. Daha rahat ulaşılacak raflar ise 1120 mm yüksekliğe kadar olmalıdır (Mülayim, 2009: 81).

Şekil 24: Dolap Kullanım Yükseklikleri

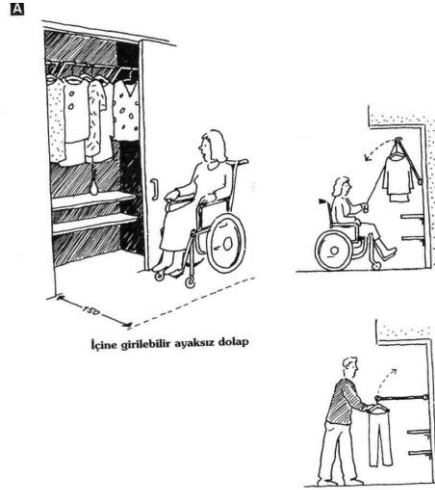

Kaynak: (USTAD, 2012: 136)

Elbise dolabının içerisindeki rafların kolaylıkla kullanılabilmesi için raf yüksekliği yerden en az 23 cm yükseklikte olmalıdır. En üst konumdaki ulaşılabilir raf yüksekliği ise en fazla 137 cm olmalıdır.

Şekil 1.24’ de bulunan elbise dolabı örneğinde olduğu gibi bazasız, içine girilebilir bir tasarım engelliler için daha kolay kullanım sağlamıştır. Ayrıca elbise dolaplarında kullanılan yardımcı askı sistemleri özellikle tekerlekli sandalye kullanan engelli kişiler için kullanım kolaylığı sağlamıştır.

Şekil 25: İçine Girilebilir ve Yardımcı Araç Kullanılan Dolaplar

Kaynak: (Mülayim, 2009: 83)

Engelsiz odalarda bulunan minibar ve çalışma yüzeyi olarak kullanılan tefriş elemanları da tekerlekli sandalye kullanıcıları göz önüne alınarak tasarlanmalıdır.

g. Zemin Kaplama ve Döşeme Malzemesi: Zeminde kullanılan malzeme kalın dokulu ve yumuşak yapılı olmamalıdır. Böyle bir malzeme koltuk değneği ve tekerlekli sandalye kullanan bedensel engelliler açısından kullanışsızdır. Koltuk değneği kullanan bedensel engellilerde takılıp düşme riski oluşturabilir, tekerlekli sandalye kullananlarda ise tekerlekli sandalyenin hareketini zorlaştırabilir. Aynı zamanda ince yapıda ve dokuda olan bir halı kullanmak koltuk değneği kullanan kullanıcılarda güven hissi oluşturur. Bu sebeple zeminde ince halı kullanılmalıdır (Pehlivanoglu, 2012: 13). Oda içerisindeki tefriş malzemelerinde aşırı sert ve sivri uçlu malzemelerin kullanımından kaçınılmalıdır.

h. Aydınlatma: Mekan içerisinde kullanımı olduğu kadar aydınlatma elemanlarının ve elektrik ile ilgili kontrol elemanlarının kullanılabilirliği de bedensel engelli kişiler için oldukça önemlidir. Bedensel engeli olan bir kişi gece herhangi bir nedenle kalktığında etrafını kolaylıkla görebilmesi için yatağa en yakın alanlarda genel aydınlatma ile bağlantısı olan elektrik anahtarı bulunması gerekir. Elektrik düğme ve prizlerinin de ulaşılabilir konumlarda ve yüksekliklerde olması gerekir. Elektrik düğme ve prizleri zemin döşemesinden en fazla 120 cm, en az 40 cm yükseklikte olacak şekilde düzenlenmelidir. Ayrıca yatak başuçlarında merkezi aydınlatmayı sağlayan bir düğme bulunmalıdır (Artün, 2018: 41).

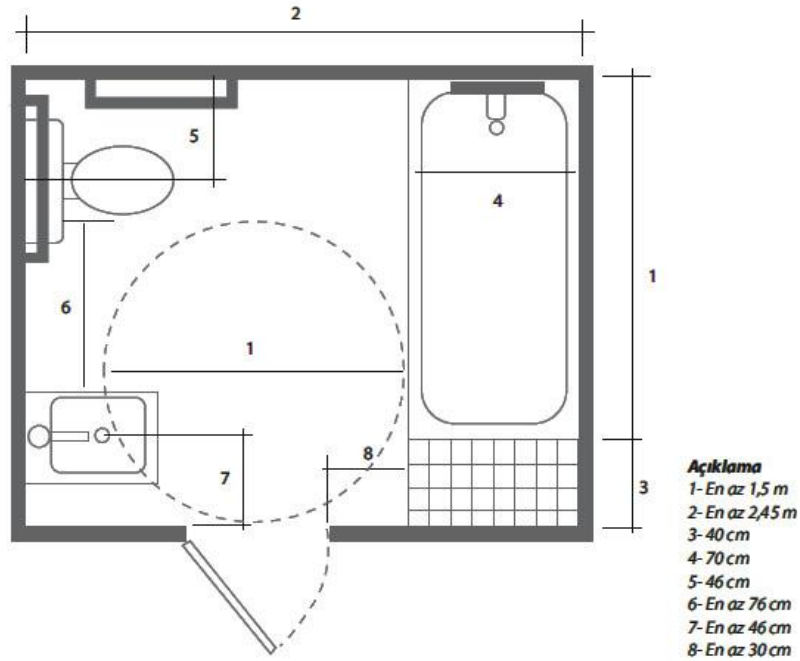
ı. Islak Hacim ve Islak Hacim Elemanları: Islak hacimlerin tasarımları bedensel engeli olmayan kişiler için bile kazaların en çok yaşandığı alanlardır. Bu sebeple ıslak hacimlerin tasarımları herkes için kazaya sebebiyet vermeyecek, ulaşılabilir, erişilebilir ve kullanılabilir olmalıdır. Islak hacimler içerisinde tekerlekli sandalyenin manevra yapabilmesi için en az 150x150 cm alanında ya da 150 cm çapında boş bir alan bırakılmalıdır. Islak hacimde yer alan her donatı önünde en az 76x122 cm boyutlarında boş bir çalışma alanı olmalıdır. Bu alanlar birbirleri ile örtüşebilirler (Koca ve Yılmaz, 2017: 103). Bazı bedensel engelliler tuvalet ve banyo ihtiyaçlarını giderirken yanlarında yardımcı birine ihtiyaç duyarlar. Bu nedenle ıslak hacimlerin düzenlenmesinde ve tasarımında bu durum göz önüne alınmalıdır.

k. Yıkama ve Temizlenme Araçları

Küvetler: Islak hacimlerdeki en büyük tehlikeler banyo yaparken zeminin yüzeyinden dolayı ayağın kayması, küvete giriş ve çıkışlarda kayarak düşmeler ve yanlış veya eksik tasarımlardan dolayı çarpma ve yaralanmalara sebebiyet veren

banyodaki yapı elemanlarıdır. Yıkama temizlenme elemanlarından olan küvetlerin tasarımlarındaki hatalar, eksik veya yanlış tasarımlar bu elemanın kullanımını zorlaştırmakla beraber yaralanmalar ile sonuçlanan kazalara neden olabilir. Küvetler, bedensel engelliler de dahil olmak üzere her kullanıcı grubu tarafından rahatlıkla kullanılabilmelidir. Banyo küvetlerindeki sert, dik, keskin yüzeyler ve küvet içinde çıkıntı oluşturan sabit elemanlar düşmelerde daha büyük yaralanmalara sebebiyet verir (Tosun, 2010: 32). Bu sebeple ıslak hacimlerde duşların ve küvetlerin tasarımları ve bu elemanların diğer yardımcı elemanlarla ilişkileri önemlidir.

Şekil 26: Küvet Kullanılan Banyolarda Ölçülendirme

Kaynak: (USTAD, 2012: 126)

Bedensel engel çeşitlerinden yürüme zorluğu olan, kas hastalığına sahip, hamilelikten dolayı hareket kısıtlılığı yaşayan, yaşlılıktan kaynaklı kas zayıflığı, belden aşağısında hareket yetisi az olan ve hareket yetisini kaybetmiş kişiler hareket ederlerken kollarından destek alırlar. Bu nedenle genellikle ıslak hacimlerde bedensel engellilerin hareketlerini kolaylaştırmak için tutamaklar kullanılır. Engelsiz küvetlerde, hareketli oturma birimi ile bedensel engellilerin rahat hareket edebilmeleri

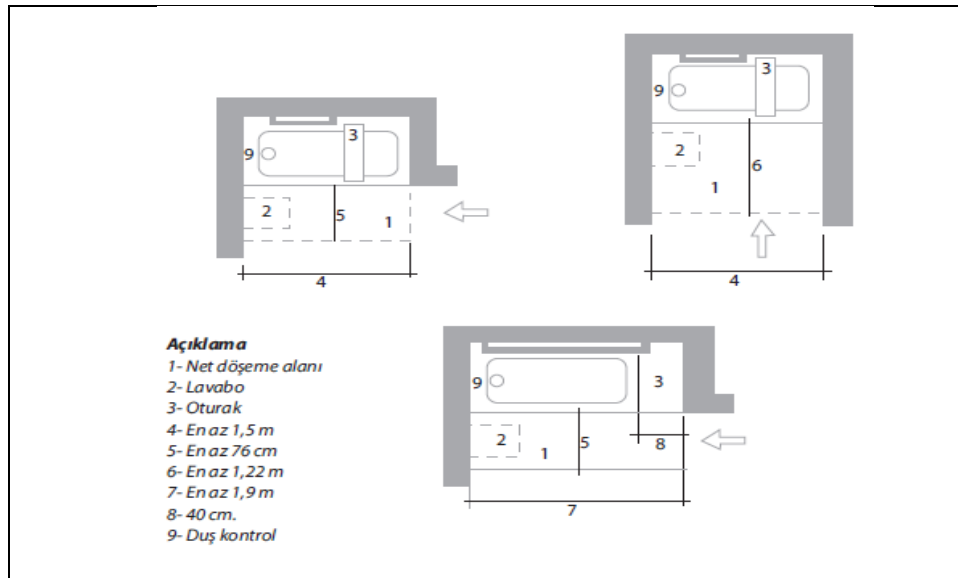
ve küvete giriş ve çıkışları sağlamak için küvetin bulunduğu duvarlarda tutamaklar bulunmalıdır.

Tutamaklar ile ilgili teknik özelliklerden Koca ve Yılmaz şu şekilde bahsetmiştir:

"Küvetin baş kısmında sabit oturma yüzeyi olduğu durumlarda küvetin arka duvarında iki, kontrol duvarında (musluk, duş başlığı gibi elemanların yer aldığı duvar) ise bir adet tutamak çubuğu yer almalıdır. Arka duvarda yatay olarak üst üste konumlanan iki tutamak çubuğundan altta bulunan çubuğun küvetin üst yüzeyinden yüksekliği 21-26 cm aralığında olmalıdır. Diğer çubuk ise zeminden 81-94 cm yükseklik aralığına yerleştirilmelidir. Bu iki yatay çubuk baş kısmından en fazla 38 cm, kontrol duvarından ise en fazla 30 cm uzaklıkta yer almalıdır. Kontrol duvarında yer alan çubuklar ise en az 61 cm uzunluğunda olmalıdır " (Koca ve Yılmaz, 2017: 110).

"Küvetin içinde hareketli oturma aparatı var ise arka duvarda iki adet, kontrol duvarına bir adet ve baş kısmına bir adet tutamak çubuğu yerleştirilmelidir. Arka duvarda yer alacak iki adet tutamak çubuğunun yükseklikleri sabit oturmalı küvetler ile aynıdır. Ancak arka duvardaki tutamak çubukları en az 61 cm uzunluğunda olmalı ve küvetin baş kısmından en fazla 61 cm, kontrol duvarından 30cm uzaklığa konumlandırılmalıdır. Kontrol duvarında yine 61 cm uzunluğunda bir tutamak çubuğu bulunmalıdır. Baş kısmında ise en az 31 cm uzunluğunda bir tutamak çubuğu küvetin giriş kısmının en yakın yerine yerleştirilmelidir" (Koca ve Yılmaz, 2017: 111).

Şekil 27: Engelsiz Küvet ve Teknik Ölçüleri

Kaynak: (USTAD, 2012:128)

Şekil 28: Engelsiz Küvet

Kaynak: İnternet (URL9)

Duşlar: Duşlar tekerlekli sandalye ve koltuk değneği kullananlar, hamileler, yaşlılar, obezite gibi bedensel engeli olan kişiler tarafından küvetlere göre kullanılabilirliği daha kolay ve banyo kazası riski daha az olan yıkanma temizlenme elemanıdır. Duşlar mekan yüzeyinin bir devamı olan ıslak hacim içerisindeki duş bölmeleri olarak ve mekanın içine duş teknesi koyarak oluşturulan duş bölmeleri olarak ikiye ayrılır. Ayrıca tekerlekli sandalye kullanıcısının içine girebildiği duşlar da bulunmaktadır bu tür duşların boyutları en az 152,5 x 91,5 cm olmalıdır. bu duşların bir uzun ve bir kısa kenarlarında tutunma barları bulunmalıdır (Koca ve Yılmaz, 2017: 114).

Mekan yüzeyinin bir devamı şeklinde tasarlanan duş bölmeleri tekerlekli sandalye kullanıcısının rahatlıkla yaklaşabileceği şekilde olabildiği gibi gerekli durumlarda tekerlekli sandalyenin girebileceği büyüklükte de olması gerekir. Duş alanına giriş yerlerinin duş teknesi olsun veya olmasın eşiksiz ve yükseltisiz olması gerekir. Duş içerisinde oturaklar ve bu oturaklara oturmaya yardımcı tutamaklar olması gerekir, bu oturakların yükseklikleri 45-50 cm aralığında olmalıdır (Rains, 2002: 13). Ayrıca duşa yaklaşılan veya kullanılan kısımda tekerlekli sandalyenin manevra yapabilmesi için boş bir alan planlanmalıdır. Tekerlekli sandalyenin girebildiği duş bölmelerinin boyutları en az 152,5 x 76 cm, tekerlekli sandalyenin yanaşabildiği duş bölmelerinin boyutlar ise en az 96,5 x 122 cm olmalıdır (Koca ve Yılmaz, 2017: 113).

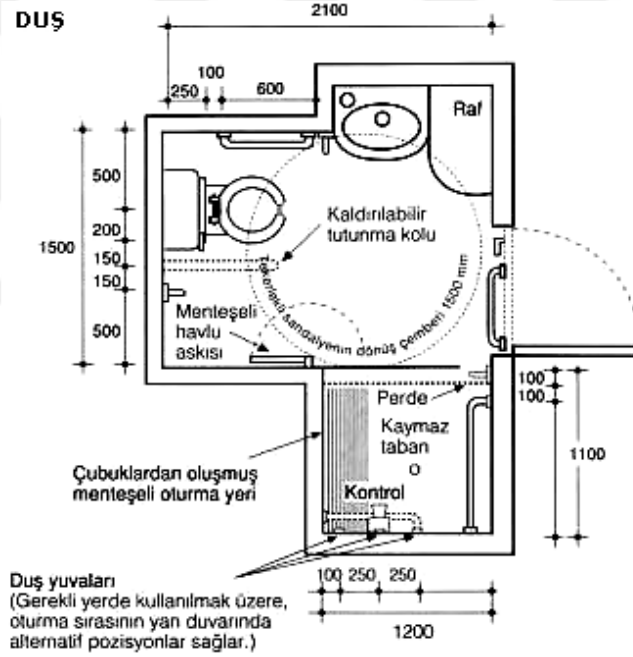
Duş başlıkları sabit olmayan elle tutulabilir şekilde, yerden yüksekliği ise 95-220 cm arasında ayarlanabilir şekilde olmalıdır (Rains, 2002: 13).

Şekil 29: Engelsiz Duşu

Kaynak: İnternet (URL10)

Şekil 30: Engelsiz Duş Teknesi Kullanılan Banyolarda Ölçülendirme

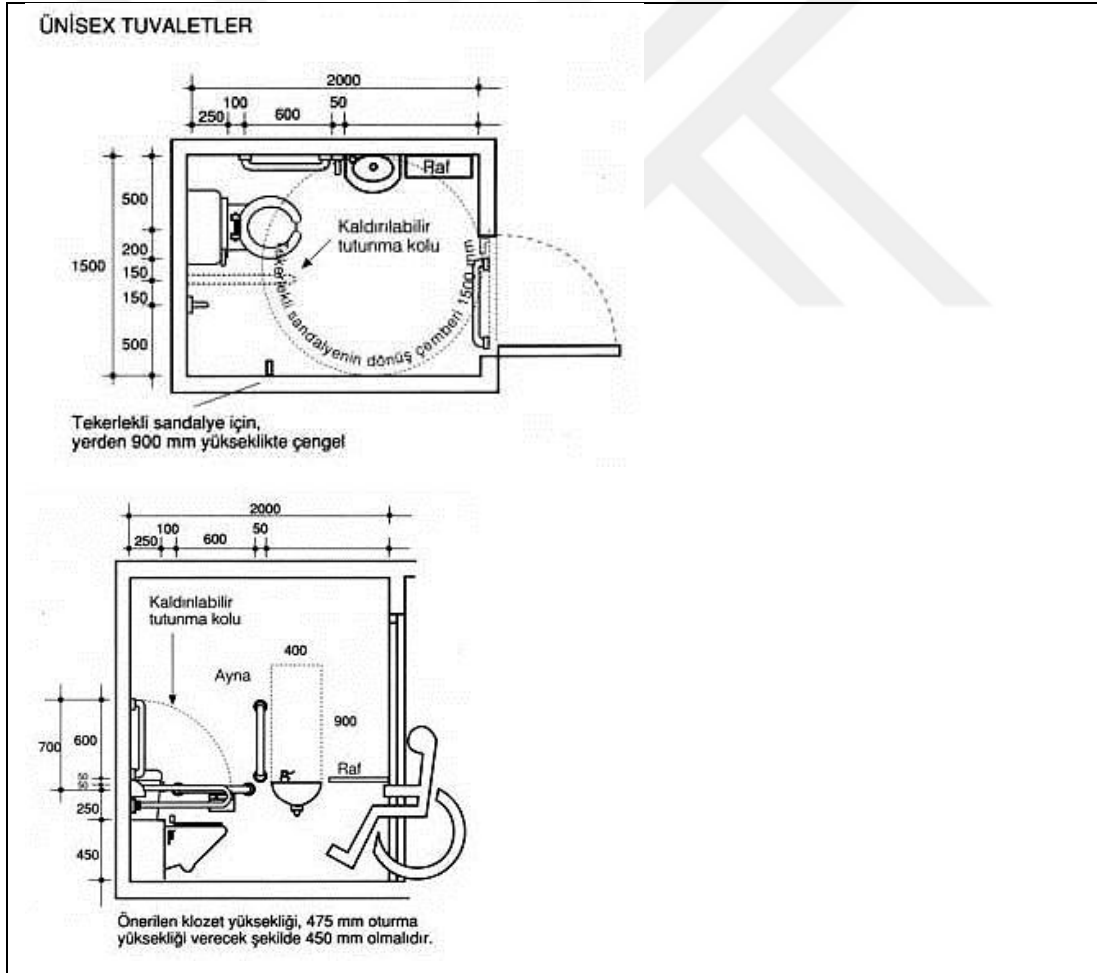
Kaynak: İnternet (URL 11)

1. Defaksiyon Gereçleri

Klozet: Bedensel engellilerin tuvalet ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için gerekli olan klozetler, klasik alaturka olarak tabir edilen tuvaletlere göre daha hijyeniktir ve oturma yüzeyi bulunduğundan daha kolay kullanılır. Tekerlekli sandalye kullanmayan engelliler, yaşlılar, belden aşağısında ortopedik problem yaşayanlar, hamileler kısacası her kullanıcı için klozetlerin kullanımı daha uygundur (Tosun, 2010: 33)

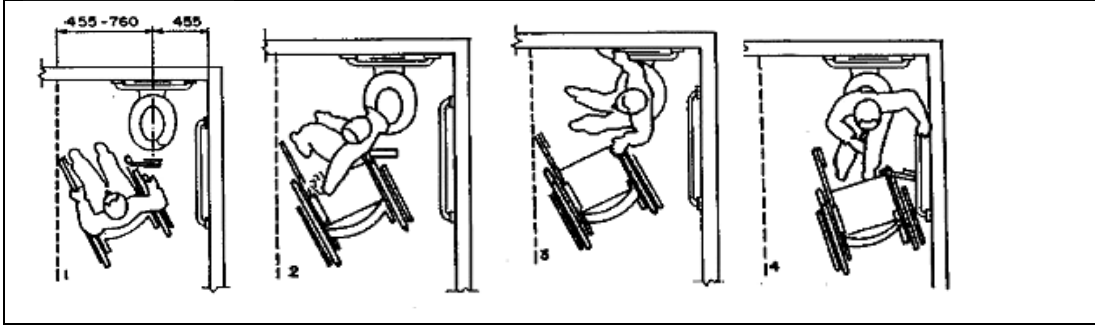
Tekerlekli sandalye kullanan kişilerin de klozetleri rahatlıkla kullanabilmesi için klozetlerin çevresinde klozete yaklaşılabilmesi için tekerlekli sandalyenin rahatlıkla sığabileceği boş alan olmalıdır. Unutulmamalıdır ki bedensel engel farklılığına göre kişiler banyo ihtiyacında olduğu gibi tuvalet ihtiyaçlarını giderirken de bir başkasının yardımına ihtiyaç duyabilirler, bu sebeple mekanlar uygun büyüklükte olmalıdır. Tekerlekli sandalye kullanıcılarının klozetleri kullanırken bazı yardımcı gereçlere ihtiyaçları vardır. Bu gereçler tutamaklar, hareketli tutamaklar ve bedensel engel durumu daha ağır olan kişiler için transfer yüzeyleridir. Engelsiz tuvaletlerle ilgili olarak standart ölçüler ve dikkat edilmesi gereken hacim İzmir Mimarlar Odası (İZMİMOD) tarafından şekil 1.30 ve şekil 1.31’ de ifade edilmiştir.

Şekil 31: Engelsiz Tuvalet Plan Şeması, Kesit ve Ölçüler

Kaynak: (İnternet, URL 11)

Şekil 32: Bedensel Engelli Bir Kişinin Klozete Transferi

Kaynak: TS 9111

Şekil 33: Engelsiz Klozet ve Yardımcı Tutamaklar

Kaynak: İnternet (URL 12)

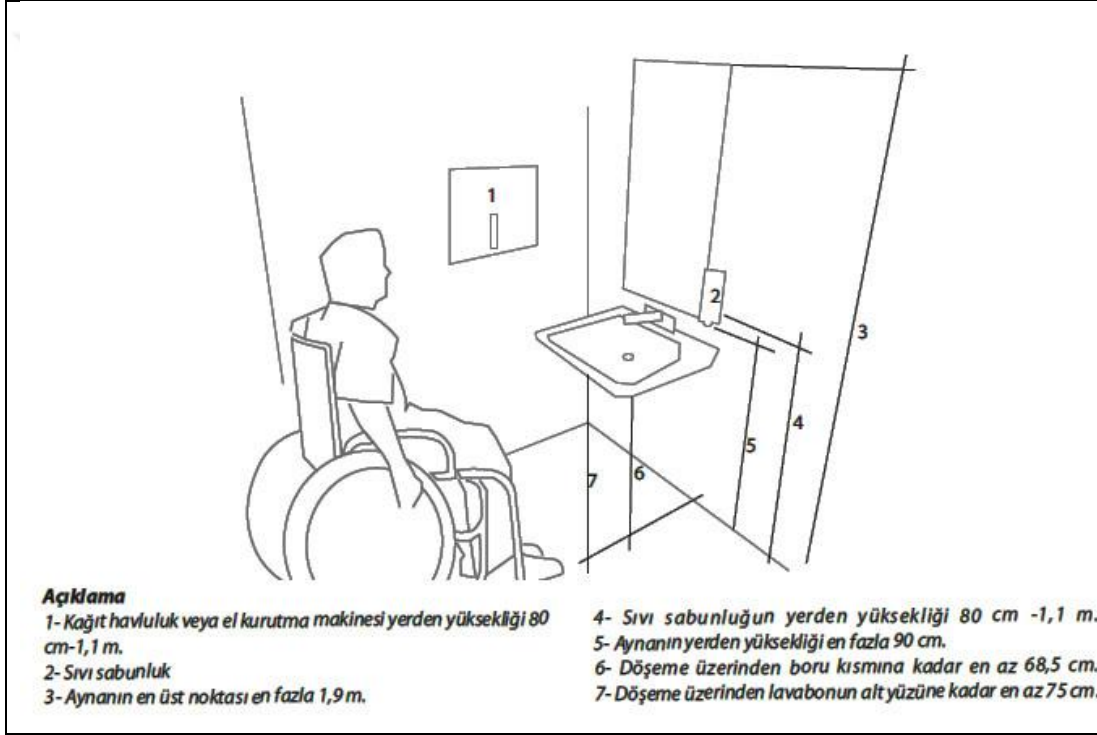
Lavabolar: Lavaboların tüm kullanıcılar tarafından kolaylıkla kullanılabilmesi için engelsiz olarak tasarlanması gerekir. Tekerlekli sandalye kullanan bedensel engellilerin lavabolara rahatça yaklaşıp kullanabilmeleri için lavaboların altlarında tekerlekli sandalyenin girebileceği bir yükseklik ve boşluk olmalıdır. Ayrıca lavaboların normal lavabolara göre daha geniş olması gerekir. Lavaboların yan kısımlarında koltuk değneği veya yürüteç gibi yardımcı eleman kullanan engellilerin kullanımları için tutamaklar bulunmalıdır. Lavaboların yanlarındaki diğer yardımcı elemanlar olan saç kurutma makinesi, havluluk, ayna yüksekliği ve ayna açısı, sabunluk diş fırçalarının olduğu birimlerin tasarımları, yükseklikleri tekerlekli sandalye kullanan kullanıcılar için uygun özellikte ve ulaşılabilir ölçüde olmalıdır. Islak hacim içinde sabunluk, saç kurutma makinesi, havluluk gibi tamamlayıcı birimlerin yükseklikleri ise 90-120 cm aralığında olmalıdır (Rains, 2002: 13). Engelsiz lavabolar ile ilgili teknik özellikler şekil 1.34'deki gibi olmalıdır.

Şekil 34: Engelsiz lavabo

Kaynak: İnternet, (URL 13)

Şekil 35: Engelsiz Lavabolar ile İlgili Teknik Ölçüler

Kaynak: (USTAD, 2012:123)

Bataryalar: Engelsiz odalarda kullanılan bataryalar genel olarak bedensel engeli el yeteneğini iyi kullanamayan kişiler düşünülerek seçilir. Musluklar ve diğer kontrol araçları tek elle ve kolayca kullanılabilir, çalıştırılması için 22,2 N'den daha fazla güç gerektirmeyen özelliklerde olmalıdır. Su kontrolünde su çıkışları doğru bağlanmalı ve sıcak su kontrolü sol, soğuk su kontrolü sağda yer almalıdır (Ustad, 2012: 130).

Malzeme: Zeminlerde seviye farkı yapılmamalıdır (en fazla 6 mm olan seviye farklılıkları yapılabilir, ancak tavsiye edilmez). Ancak mekan girişinde su birikmesini

önleyici şekilde zemin tesviyelendirilmelidir. Zemin döşemesi ıslak ve kuru her durumda kaymayacak malzemelerden yapılmalıdır (Koca ve Yılmaz, 2017: 108).

1.3.3. Engelsiz Turizm ve Turizm Yapılarına Dünya'dan ve Türkiye'den Örnekler

Dünya'daki ülkelerin bazılarında devlet tarafından yürütülen engelli dostu politikalar sayesinde engellilerin yaşam kaliteleri iyileştirilmiş, buna bağlı olarak engelliler de diğer insanlar gibi turistik faaliyetlerde bulunmaya başlamışlardır. Türkiye'de ise engelliler ile ilgili engelli dostu politikalara son yıllarda önem verilmeye başlanmıştır, ancak birçok turizm tesisi olmasına rağmen engelliler ile ilgili tam olarak donanımı olan turizm tesislerinin sayısı oldukça azdır.

Stadthaus Hotel Hamburg, Almanya: 1987 yılında sekiz engelli çocuğun ebeveynleri bir araya gelerek "engelli oteli" projesini hayata geçirmişlerdir. 1993 yılının eylül ayından itibaren ise burada engelli insanlar da çalışmaya başlamıştır ve günümüzde de çalışmaya devam etmektedir (İnternet, URL 12).

Şekil 36: Stadthaus Hotel

Kaynak: İnternet, (URL 14)

Otel 3 yıldızlı olup bedensel engelli kullanıcılar için uyarlanan 7 odası ve her biri duş, tuvalet, telefon, televizyonu olan 6 modern odası vardır. Otelin konseptine uygun olarak duş, tuvalet, dolaplar, aydınlatma elemanları, kapı veya pencere kulpları engelli misafirler düşünülerek tasarlanmıştır. Tüm odalarında acil durum telefonları vardır (İnternet, URL 14).

Şekil 37: Stadthaus Hotel

Kaynak: İnternet, (URL 14)

Grasmere House Hotel Salisbury, İngiltere: 1896 yılında İngiltere'de özel bir ev olarak inşa edilmiş olan bu otel bünyesinde engelli misafirler için tasarlanmış 5 adet oda bulundurmaktadır. Bu odalardan iki tanesi tekerlekli sandalye kullanan bedensel engelli misafirler için ıslak hacimleri ile birlikte tamamen erişilebilirliğe sahiptir (İnternet, URL 15).

Şekil 38: Grasmere House Hotel

Kaynak: İnternet,(URL 15)

Eria Resort Otel, Yunanistan: Eria Resort Otel Yunanistan'ın bedensel engelli kullanıcılara yönelik tasarlanmış ilk otelidir. Girit Adası'nda bulunan otel 2004 yılında hizmete girmiştir. Otelde bulunan tüm mekanlar ve tüm odalar bedensel engelli kullanıcılar düşünülerek tasarlanmıştır. Odalarda bulunan yataklar elektrikli, yüksekliği ayarlanabilir olup yatağa geçişi sağlayan mekanizmalar vardır. Ayrıca otelde bedensel engelliler için gezi turları, fizyoterapi hizmetleri ve ulaşım hizmetleri verilmektedir (İnternet, URL16).

Şekil 39: Eria Resort Otel

Kaynak: İnternet, (URL 16)

Türkiye’de Faaliyet Gösteren Engelsiz Otel Örnekleri:

ACT Panorama Resort Otel, Marmaris: Muğla İli’nin Marmaris İlçesi’nde hizmet veren otel, engelliler ile ilgili hizmetlerini sadece engelsiz odalar olarak sınırlandırmamıştır. Engelli kullanıcıların otele ulaşılabilirliği, otel içindeki tüm hizmetlerden faydalanabilmeleri, 26 adet engelsiz oda ve engelsiz havuz hizmetleri ile engelsiz otel diyebileceğimiz Türkiye’deki sayılı örneklerdendir (İnternet, URL17).

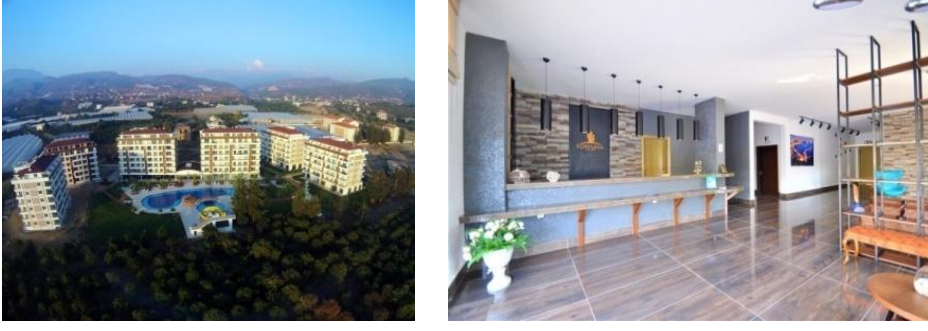
Şekil 40: Act Panorama Otel

Kaynak: (İnternet, URL 17)

Fortuna Resort, Antalya: Antalya İli’nin Alanya İlçesi’nde bulunan Fortuna Resort içindeki birçok hizmet engelsiz bir şekilde kullanılabilir olup, tatil köyü içerisindeki fiziksel çevresi de aynı şekilde engelsizdir. Tüm engeller düşünüldüğünde tamamen engelsiz olmasa bile bu alanda hizmet veren sayılı engelsiz tatil köylerindendir. Bünyesinde engelsiz 176 daire vardır (İnternet, URL18).

Şekil 41: Fortuna Resort Tatil Köyü

Kaynak: İnternet (URL 18)

Şekil 42: Fortuna Resort Tatil Köyü

Kaynak: İnternet (URL 18)

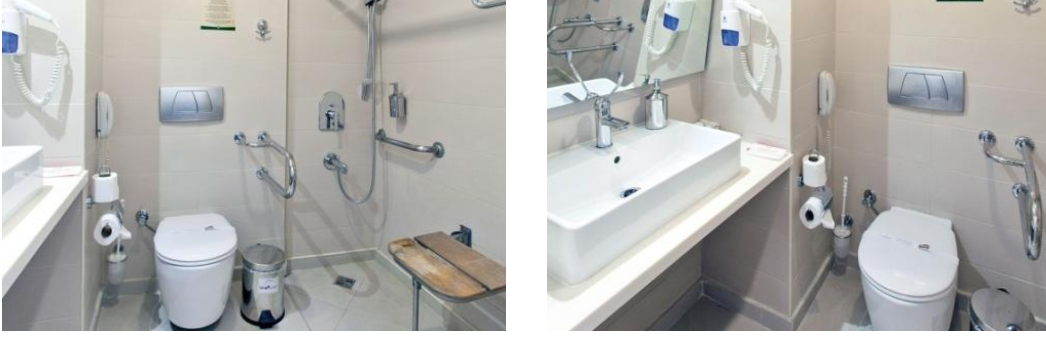
Sidestarseach Resort Otel, Antalya: Antalya İli'nin tarihi bir yeri olan Side'de yer alan 5 yıldızlı otelin 266 adet odasından 2 tanesi engelli müşteriler için tasarlanmıştır. Otel içindeki diğer ortak kullanım alanlarında da olabildiğince bedensel engelli kullanıcılar düşünülmüş, buna göre düzenlemeler yapılmıştır (İnternet, URL 19).

Şekil 43: Sidestarseach Otel

Kaynak: İnternet, (URL 19)

Şekil 44: Sidestarbeach Otel

Kaynak: İnternet, (URL 19)

1.3.4. Engelsiz Turizm ile İlgili Yasal Düzenlemeler ve TÜRSAB (Türkiye Seyahat Acentaları Birliği)

Türkiye'de engellilerin topluma ve sosyal hayata katılabilmeleri için bazı yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bu yasal düzenlemeler:

1.07.2005 tarihinde 5378 numaralı Engelliler Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanununa göre; "Engellilerin bağımsız yaşayabilmeleri topluma tam ve etkin katılımları için erişilebilirliğin sağlanması esastır." Aynı kanun içerisinde Erişilebilirlik başlığında; "Yapılı çevrede engellilerin erişilebilirliğinin sağlanması için planlama, tasarım, inşaat, imalat, ruhsatlandırma ve denetleme süreçlerinde erişilebilirlik standartlarına uygunluk sağlanır." denmektedir.

1982 Turizm Teşvik Kanununa göre: "Toplam kapasitesi seksen oda ve üzerinde olan oteller ile tatil köylerinde en az bir oda olmak üzere toplam oda kapasitesinin yüzde biri oranında odada, ayrıca tesis girişi, genel tuvaletler ile en az bir adet yeme-içme ünitesinde, mola noktaları, temalı parklar ile eğlence merkezlerinde ise kendi türlerinin asgari niteliklerinde belirtilen şekilde bedensel özürllülerin kullanımına uygun düzenlemeler yapılır. Bu düzenlemeler, özel işaretlerle belirtilir." denmektedir.

26.06.2011 tarihli ve 27976 sayılı tebliğ no ile Resmi Gazete'de yayınlanan yönetmeliğe göre, bedensel engelliler için konaklama tesislerinde yapılacak düzenlemelerden Tellioglu ve Şimşek aşağıdaki şekilde bahsetmişlerdir:

"Tesis bahçe ve girişi; Farklı seviyedeki yerler bedensel engelli dolaşımına uygun olarak düzenlenir. Tesis giriş kapısı temiz, genişliği en az 90cm olmalıdır.

Resepsiyonda tekerlekli sandalye erişimine izin verecek şekilde tasarlanmış en fazla 90 cm yüksekliğinde banko düzenlemesi yapılır.

Genel tuvaletler: Temiz kapı genişliği en az 85 cm olmalıdır. Eşik yapılmaması tavsiye edilmekle birlikte yapılması halinde en fazla 1,5 cm yükseklikte ve pahlı olarak yapılmalıdır. Klozet, lavabo, sifon, batarya gibi donatılar bedensel engellinin kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Klozet etrafına, bitmiş döşemeden 85-95 cm yükseklikte olacak şekilde tutunma barları yerleştirilmelidir. Aynalar göz hizasında veya inip çıkan ayarlı veya öne doğru 10-15 derece eğik olmalıdır. Aynaların alt kenarı bitmiş döşemeden en fazla 100 cm yükseklikte olmalıdır. Tekerlekli sandalyenin tam bir dönüş yapmasına imkân sağlayacak 150 cm çapında bir daire kadar alan sağlanmalı ve zemini kaygan olmayan malzeme ile kaplanmalıdır. Sabunluk, havluluk ve kâğıtlık gibi aksesuarlar bitmiş döşemeden 50-120 cm yüksekliğe monte edilmelidir.

Yatak odaları: Odalar, bedensel engellilerin rahatça hareket edip odayı kullanabileceği şekilde, uygun büyüklük ve konumdaki eşyalarla tefriş ve dekore edilir, dengesiz duran, sivri köşeli eşyalar bulundurulmaz. Oda giriş kapısı genişliği en az 85 cm olmalıdır. Zemini kaygan olmamalı, kalın, yumuşak, tutan halı kullanılmamalıdır. Dolap kapıları sürgülü ve askı yüksekliği en fazla 140 cm olacak şekilde düzenlenmelidir. Elektrik düğme ve prizleri zemin döşemesinden en fazla 120 cm, en az 40 cm yükseklikte olacak şekilde düzenlenmelidir. Yatak başucunda merkezi aydınlatma düğmesi bulunmalıdır.

Oda banyolarında; genel tuvaletlerde yapılan düzenlemelere ilave olarak bedensel engelli kullanımına uygun şekilde küvet veya duş düzenlemesi yapılır. Bu bölümlerde oturma yeri ile uygun yerlerde tutunma bantları sağlanır. Banyo kapısı açılımı rahat hareket imkânı verecek şekilde düzenlenir. Eşik yapılmaması tavsiye edilmekle birlikte yapılması halinde en fazla 1,5 cm yükseklikte ve pahlı olarak yapılır. Resepsiyonla bağlantı alarm sistemi veya telefon bulunur. Oda düzenlemeleri için öngörülen %1 oranının değerlendirilmesinde kusuratlar dikkate alınmaz. Bedensel engelli kullanımına ayrılan oda veya yeme içme ünitesinin zemin kattan farklı bir katta olması durumunda üniteler arasındaki ulaşım uygun donanım ile sağlanır. Bu durumda asansörde aşağıdaki düzenlemeler yapılır:

Kapı fotoselli olmalıdır. Kapı açılıp kapanma aralığı 5 saniyeden kısa olmamalıdır. Kumanda düğmelerinin zemin döşemesinden 90 cm-120 cm yükseklikte ve tekerlekli sandalye yaklaşmasına izin verecek konumda yer almalıdır.

Kabin içinde zemin döşemesinden yaklaşık 85 cm yüksekliğinde yerleştirilmiş kesintisiz tutunma barları sağlanır.

Kabin içi, halı kaplı olmamalıdır.

Yeme-içme üniteleri; Giriş kısmından yeme-içme ünitelerine engelsiz erişim sağlanmalıdır. Masaların ve tezgâhların altında 70 cm yüksekliğinde ve en az 50 cm genişliğinde diz boşluğu bırakılmalıdır. Masaların arasında bırakılacak geçişler en az 90 cm olmalıdır. Zemin kaygan olmamalı, kalın, yumuşak ve tutan halı kullanılmamalıdır" (Tellioğlu ve Şimşek, 2016: 559).

TÜRSAB (Türkiye Seyahat Acentaları Birliği)

Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) Türkiye'de engelsiz turizme yönelik bilimsel çalışmalar yaparak bu konu ile raporlar yayımlamıştır. Türkiye'nin engelsiz turizmdeki eksikliklerine öneriler getirmiştir.

TÜRSAB bünyesinde "Herkes İçin Engelsiz Turizm Komitesi" oluşturmuş, 2008 yılında Türkiye'de engelliler ile ilgili yasal düzenlemelere ek öneriler getirmiştir. Bu önerilerden bazıları şu şekildedir:

- Konaklama tesislerinin veya otellerin 80 ve üzeri yataklı olması durumunda engelli odası bulundurulma zorunluluğunun kapsamı genişletilerek tüm konaklama tesislerinde büyüklüğüne, kapasitesine bakılmaksızın zorunlu hale getirilmelidir.
- Otellerde bulunan engelli odalarının sayıları artırılmalı ve odalar daha kapsamlı tasarlanmalıdır.
- Otellerin veya tesislerin dereceleri (yıldızları) belirlenirken sağlık veya termal hizmet veren tesislerin engelli oda sayısı, toplam oda sayısının en az %10'u kadar olmalıdır (Tellioğlu ve Şimşek, 2016: 561).

1.4. Konu ile İlgili Araştırmalar

Ağdacı (2011), ‘‘Kamusal Alanda Bedensel Engelliler İçin Sıhhi Tesisat Gereçlerinin Tasarımı ve Önerileri ‘’ adlı çalışmasında; kamuya açık alanlardaki tuvaletlerin genel özellikleri, bedensel engellilerin ve yaşlıların, tuvalet içindeki kullanıcı davranışları ve ihtiyaçları, TSE kapsamında belirlenmiş olan bedensel engellilere yönelik tuvalet tasarımı ilkeleri ve ölçüleri araştırmıştır. Araştırmalar sonucunda elde edilen bilgiler ve tasarım kıstasları doğrultusunda, kamusal alanlarda,

bedensel engellilerin ve yaşlıların kullanımına yönelik, çok amaçlı tuvalet tasarımı ve sıhhi tesisat gereçleri ile donatılarına yönelik tasarım önerileri sunulmuştur.

Altıok ve Kars (2010), ‘‘Tekerlekli Sandalye Kullanan Engellilere Yönelik Islak Mekan Düzenlemelerinde Fonksiyonel Yaklaşımlar’’ adlı çalışmalarında; tekerlekli sandalye kullanan engellilerin konutlarda ve kamusal alanlarda ıslak mekanların kullanımında karşılaştıkları sorunları ortaya koymuş, bu sorunları en aza indirmek için yapılması gereken düzenlemeleri ve çözüm önerilerini belirlemiştir.

Artün (2018), "Otel Yapılarında Engelli Bireye Yönelik Çözümler" adlı tez çalışmasında; engelli bireylerdeki engel türleri ve engelli bireylerin ihtiyaçları ve engelli bireylerin konaklama ihtiyacını kolaylıkla karşılayabilmesi için otellerde yapılması gereken düzenlemeleri açıklamıştır. Araştırma sonucunda engelli bireyin yaşamını kolaylaştıran ve ailesi ile birlikte konaklayıp tatil ihtiyacını karşılayabileceği otel yapılarına çözüm önerileri getirilmiş ve proje önerisi verilmiştir.

Büyüksalvarcı, Şapcılar ve Tuncel (2017), ‘‘Otel İşletmelerinde Engelli Olanaklarına İlişkin Yöneticilerin Görüşleri: Konya Örneği’’ adlı çalışmada, Konya ilinde faaliyet gösteren dört ve beş yıldızlı otel işletmelerinin sahip oldukları engelli olanaklarına ilişkin yönetici görüşlerini anket aracılığı ile tespit etmişlerdir. Elde edilen bulgular doğrultusunda Konya’da faaliyet gösteren konaklama işletmelerinin engelli turizmine yeteri kadar önem vermedikleri, oda ve genel kullanım alanlarındaki banyo gibi alanlarda daha titiz davrandıkları, ancak işitme engelliler için görsel levhaların, görme engelliler için ses sistemlerinin yeterli düzeyde olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Brandt (2010), "Dimensions of Hotel Experience of People With Disabilities: An Exploratory Study" adlı bu çalışmasında farklı engel gruplarına sahip bireylerin otellerde karşılaştıkları sorunları ele almıştır. Bu çalışma iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk olarak engelli kişilerin karşılaştıkları zorluklar belirlenmiş, ikinci aşamada ise engelli kişilerin deneyimlerine göre yönetim stratejileri geliştirilmiştir.

Davutoğlu (2016), ‘‘Sosyal Yapılarda Engellilere Yönelik Tasarım Prensipleri ve Örnek Proje Üzerinden İncelenmesi’’ adlı tez çalışmasında sosyal yapılara yönelik tasarım prensipleri ve engellilerin sorunları doğrultusunda yapılması gereken mimari düzenlemeler açıklanmıştır. Ayrıca İstanbul Tasarım Derneği (İSTADER) tarafından geliştirilen Engelsiz Tatil Köyü Projesi ele alınarak incelenmiştir.

Darcy (2007), " A Methodology for Testing Accessible Accommodation Information Provision Formats" adlı çalışmada engelli bireyler için erişilebilir turizm piyasası ve erişilebilir turizm kavramlarını ele almış ve erişilebilir turizm hizmeti veren konaklama tesislerinin bedensel engelli bireylerin tercihlerine nasıl cevap verdiğini incelemiştir.

Ergenoğlu (2013), "Mimarlıkta Kapsayıcılık" adlı tez çalışmasında toplumu oluşturan tüm bireylerin, yaşlı, genç, obez, hamile, bedensel engelli, görme engelli ve işitme engelli gibi tüm engellilerin hem dış hem de iç mekanlarda eşit kullanım haklarına sahip olduklarını ve bu nedenle de "herkes için tasarım, kapsayıcı tasarım veya evrensel tasarım" kavramlarını açıklayarak fiziki çevrenin nasıl yapılanması gerektiğini ele almıştır.

Erkal ve Şahin (2012), "Ortopedik ve Görme Engelli Bireyler İçin Konaklama Tesislerinde Yapılması Gereken Düzenlemeler" adlı çalışmada engelli bireylerin konutlarından başlayarak tüm mekanlarda karşılaştıkları problemlerden ve bu problemlerin hangi sorunlara neden olduğundan bahsedilmiştir. Bu sorunlar doğrultusunda ortopedik ve görme engelli bireyler için konaklama tesislerinde yapılması gereken düzenlemeler belirlenmiştir.

Koca ve Yılmaz (2017), "Engelliler İçin Mekan Düzenlemelerinde Kapsayıcı Tasarım" adlı çalışmalarında evrensel tasarımın ortaya çıkışı, ilkeleri ve evrensel tasarım çerçevesinde engelsiz iç mekanların fiziksel ve teknik özelliklerini açıklamışlardır. Araştırma sonucunda ise örnek proje olarak Hacettepe Üniversitesi Beytepe Yerleşkesi üzerinden incelemeler ve değerlendirmeler yapmışlardır.

Mülayim ve Özşahin (2010), "Bedensel Engellilerin Konaklama Sorunları ve Çözüm Önerileri Üzerine Bir İnceleme" adlı araştırmalarında bedensel engellilerin konaklama tesislerinin çevresinde, tesis içinde ve odalarda karşılaştıkları sorunları bir otel örneği inceleyerek ortaya koymuşlar ve bu inceleme sonucuna göre otellerde bedensel engelli kullanıcılar için yapılması gereken düzenlemeleri ve çözüm önerilerini oluşturmuşlardır.

Pehlivanoğlu (2012), "Turizm Yapılarında Engellilere Yönelik İç Mekan Tasarım Kriterleri" adlı çalışmasında Antalya Bölgesi'nde kendini engelli dostu olarak tanımlayan otellerin iç mekan tasarımlarını incelemiştir. İncelenen turizm yapılarının bazılarında engelliler ile ilgili düzenlemelerde eksiklikler ve hatalar

gözlenmiştir. Bazı işletmelerin ise ticari kaygı ile konuya yaklaştıkları bu gereklilikleri lüks olarak gördükleri tespit edilmiştir.

Olguntürk (2007), ‘‘Evrensel Tasarım: Tüm Yaşlar, Farklı Yetenekler ve Çeşitli İnsanlık Durumları İçin Tasarım ‘’ adlı makale çalışmasında evrensel tasarımın tanımını, önemini, evrensel tasarıma neden ihtiyaç duyulduğunu ve evrensel tasarım ilkelerini açıklamıştır. Evrensel tasarım çerçevesinde fiziksel çevre ve binalar ile ilgili örnekler ve örneklerin görsellerine yer vermiştir.

Tosun, (2010), ‘‘Tekerlekli Sandalye Kullanıcılarına Yönelik Banyo Sağlık Gereçlerinin İşlevsellik Analizi’’ adlı tez çalışmasında, bedensel engelliler için tasarlanmış banyo sağlık gereçlerini açıklayarak bu gereçlerin engelli kişiler tarafından işlevselliğini araştırmıştır. Araştırma verileri anket aracılığı ile elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda Türkiye’de tekerlekli sandalye kullanmak zorunda olan bedensel engelliler için üretilmiş bir küvet tasarımının olmadığı, kullanıcıların düş birimlerini daha kolay kullandığı, banyo sağlık gereçlerinin tasarımının uygun olduğu durumlarda yanlış konumlandırmadan kaynaklı problemlerin yaşandığı bilgilerine ulaşılmıştır.

Şenol, Oktay ve Özmen (2016), ‘‘Engelli Turistlere Yönelik Otel Uygulamaları: Antalya Yöresi Örneği’’ adlı çalışmalarında Türkiye’de turizmin başkenti olarak bilinen Antalya Bölgesi’nde yer alan konaklama işletmelerinde engellilere yönelik uygulamaların değerlendirilmesi amacıyla 21 adet otel yöneticisi ile görüşme yaparak anket aracılığı ile verilere ulaşılmıştır. Oteller üzerinde yapılan bu çalışmada engelliler ile ilgili düzenlemelerin zorunluluktan dolayı mevzuat çerçevesi doğrultusunda yapıldığı, otelin planlaması aşamasında tasarlanan engelliler ile ilgili düzenlemelerin, otelin inşası sırasında karşılaşılan problemlerden dolayı yapılamadığı veya eksik yapıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tütüncü (2016), ‘‘Engelsiz Turizm Kapsamında Konaklama Tesislerine Yönelik Düzenlemelerin Değerlendirilmesi’’ adlı çalışmasında konaklama tesislerinde engellilerin karşılaştıkları problemler ve fiziksel bariyerlerin azaltılabilmesine yönelik var olan kanun ve standartları incelemiş ve değerlendirmiştir.

Yılmaz (2018), "Public Space and Accessibility" adlı çalışmasında; erişilebilirlik kavramını ele alarak, erişilebilirlikle birlikte halka açık alan kavramını irdelenmiş olup çalışmada Selçuk Üniversitesi Mimarlık Fakültesi’nde öğrencilerle birlikte atölye çalışması yapmıştır. Atölye çalışmasında halka açık alanlar incelenmiş, engellilere

yönelik dış mekanların sorunlarını ve engellerini belirlendikten sonra erişilebilir bir tasarım ve teklifler için tartışılan çözümler bir plan şeması üzerinde çizilmiş ve tasarıma dair görseller oluşturulmuştur.

Yürük ve Avcı (2008), ‘Engelliler ve Turizm: Avrupa Birliği ve Türkiye Uygulamaları Üzerine Kavramsal Bir Karşılaştırma’’ adlı çalışmalarında turizmde engelli pazarının boyutlarının büyüklüğü göz önüne alınarak, Avrupa Birliği ve Türkiye’deki engellilere yönelik olarak yapılan düzenlemeler ve uygulamalar kavramsal olarak incelenmiştir. Önce Avrupa Birliği’ndeki engellilerle ilgili bilgiler verilmiş, bazı birlik üyesi ülkelerdeki engellilere yönelik faaliyetler kısaca anlatılmıştır. Daha sonra Türkiye’deki engellilere ilişkin bilgiler ve Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın tesislerdeki engellilere yönelik düzenlemeleri aktarılmıştır.

Wazzan (2015), tarafından yapılan "My Accessible Room Is Not Accessible, Applying Human Factors" adlı çalışmada, engelliler için tasarlanan otel odalarının erişilebilirliği tespit edilip, değerlendirilip, belgelenmiştir. Bu incelemeler doğrultusunda erişilebilir oda tasarımlarının dikkatli davranılması halinde, eksikliklerin ve problemlerin birçoğunun giderilebileceğini ortaya koymuştur.

1.5. Araştırmanın Amacı

‘Otellerde Bulunan Engelsiz Odaların Tasarımının Bedensel Engellilerin Kullanılabilirliği Açısından İncelenmesi: Konya Örneği" adlı çalışmanın konusu Konya il merkezinde bulunan otellerdeki engelsiz odaların tasarımının bedensel engelliler tarafından kullanılabilirliğinin mevcut durumunun incelenmesi ve elde edilen veriler ışığında model proje tasarlanmasıdır.

Engelsiz odalar, engelli bireylerin gerek tek başına gerek aileleri ile birlikte iş, seyahat, turizm amacı ile konakladıkları otellerde veya konaklama tesislerinde bulunan, engelliler için özel olarak tasarlanmış odalardır. Bu odaların tasarımı otelin yapılış amacı, otelin hitap ettiği gelir grubu ve zincir otel olup olmaması durumlarına göre farklılık göstermektedir. Ancak temel prensip hepsinde engelli kullanıcılar için kullanılabilir, erişilebilir ve işlevsel alan ve odaların olmasıdır.

Oteller ve konaklama tesislerinin "evrensel tasarım" ilkeleri doğrultusunda tasarlanmaması halinde bedensel engelli kullanıcılar birçok problemle karşı karşıya kalmaktadır. Otel veya tesis girişlerinde rampaların uygun bir eğimde olmaması, otele

girişlerde zeminde seviye farklarının olması, engelli park yeri ile ana bina arasındaki mesafe ve yollardaki problemler, otel resepsiyon kısmının tasarımının bedensel engelli kullanıcılar için sorun oluşturması, otellerde bulunan bilgilendirmelerin eksik olması, otellerin veya tesislerin ortak kullanım alanlarında tekerlekli sandalye kullanıcıları için uygun geçiş mesafeleri ve manevra alanlarının olmaması, engelsiz odalarda bulunan tefriş elemanları ve bunların kullanılabilirlikleri, engelsiz odalardaki geçişler ve manevra alanları, engelsiz odalarda bulunan kapıların kullanılabilirliği gibi birçok problem ortaya çıkmaktadır. Bu problemler ise engelli kullanıcıların ya seyahat tercihlerini etkilemekte ya da engelli kullanıcıları evlerine bağımlı hale getirmektedir.

Bu çalışmada amaç otellerdeki engelsiz odaların, tekerlekli sandalye ve baston gibi yardımcı araçlar kullanan bedensel engelliler tarafından mekan, mekanda bulunan malzeme, tefriş elemanları, mekanın içerisindeki ıslak hacmin kullanımı ve aydınlatma elemanları açılarından kullanılabilirliğinin incelenerek, elde edilen veriler ışığında otellerdeki engelsiz odaların bedensel engelli bireylerin daha kaliteli hizmet alması açısından doğru ölçü ve malzemelerin kullanılmasıyla örnek tasarım projesi hazırlamaktır.

Bu doğrultuda engelsiz odaların mevcut durumu, otel yetkililerinin bedensel engelliler ile ilgili bilgi ve farkındalığı, bedensel engellilerin konaklama sırasında karşılaştığı problemler ile ilgili bilgilere ulaşılmış ve bu bilgiler ışığında bir engelsiz oda tasarımı yapılmıştır.

Bu araştırma ile aşağıdaki problemlere cevap aranmıştır;

1.Otellerin ortak kullanım alanlarının ve engelsiz odalarının bedensel engellilerin kullanılabilirliği açısından mevcut durumu nedir?

2. Otellerdeki görevlilerin engelsiz odalar ve engelli misafirler ile ilgili görüş ve önerileri nelerdir?

3. Otellerde konaklayan bedensel engelli misafirlerin otel ve engelsiz odalar ile ilgili görüş ve önerileri nelerdir?

1.6. Araştırmanın Önemi

Türkiye'de de nüfusun % 12,29' unu engelli bireyler oluşturmaktadır. Engelli bireylerin içinde ise 2,5 milyon bedensel engelli birey vardır. Bedensel engelli bireylerin yaşama dahil olabilmeleri, kendilerini toplumdan dışlanmış hissetmemeleri, temel hak ve özgürlüklerinden faydalanabilmeleri için engeli olmayan bireyler gibi dış

dünyaya açılmaları, sosyal çevreye karışmaları, kamusal alanda olmaları gerekir. Engellilerin sadece fiziksel engeli olan kişiler olmadığı, her insanın yaşamının bir bölümünde çeşitli sebeplerle engelli olabileceği unutulmamalıdır. Bu sebeple fiziksel çevreyi, mekanları tasarlayan kişilerin tasarımlarını oluştururken tüm kullanıcı profillerini düşünmeleri ve bu bağlamda evrensel tasarım ilkelerini benimsemeleri gerekir.

İnsanlar seyahatleri sırasındaki bir durak noktasında veya tatil amaçlı gittikleri yerlerde konaklama ihtiyacı duyarlar. Son yıllarda toplumda tatilin bir ihtiyaç haline gelmesi otellerin önemini de artmıştır. Her sosyal alanda olduğu gibi otellerde de birçok kullanıcı profili vardır. Bedensel engeli olan bireyler ve bu bireylere çoğunlukla eşlik eden aileleri de bu kullanıcı profilleri arasındadır. Bedensel engellilerin otellerde engeli olmayan diğer bireylerle aynı şartlara sahip olabilmeleri gerekir. Bu sebeple otellerin engeli olan bireylere ulaşılabilirlik, özgürce hareket edebileceği fiziksel çevre, otellerdeki imkanlardan özgürce yararlanabilme ve engelsiz odalarda herhangi bir problemle karşılaşmadan faydalanabilme imkanlarını sağlamaları gerekir.

Araştırmanın konusu "Otellerde Bulunan Engelsiz Odaların Tasarımının Bedensel Engellilerin Kullanılabilirliği Açısından İncelenmesi: Konya Örneği" dir. Bu araştırma, bedensel engeli olan bireyler açısından otellerdeki engelsiz odaların evrensel tasarım ilkeleri çerçevesinde incelenerek karşılaşılan sorunların, eksikliklerin ve kullanılabilirliğin tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda engelli bireyler için evrensel tasarım ilkeleri doğrultusunda örnek tasarım projesi hazırlanmıştır. Konaklama hizmeti veren otel ve diğer konaklama işletmelerine hem bilgi sağlaması hem de örnek teşkil etmesi açısından araştırma sonuçları önemlidir.

BÖLÜM II

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada otellerde bulunan engelsiz odaların bedensel engelli kullanıcılar tarafından kullanılabilirliğinin mevcut durumunun belirlenmesi amacıyla tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 1982: 77).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Konya İli'nin merkez ilçeleri Meram, Selçuklu ve Karatay'da faaliyet gösteren toplam 52 adet otel oluşturmaktadır. 52 adet otel içerisinde 12 otelde bedensel engelli odası bulunmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise 5 yıldızlı ve 3 yıldızlı, büyük organizasyonların düzenlendiği 8 otel oluşturmaktadır. Örneklem belirlemede kasti örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kasti örnekleme yöntemi, örneği oluşturan elemanlar arasından araştırmacının problemine yanıt bulabileceğini düşündüğü elemanlardan oluşmaktadır (Altunışık, vd. 2005: 132).

2.3. Sayıtlar

Araştırmanın yapılmasında geçerli olabilecek sayıtlar aşağıda belirtilmiştir.

- Araştırmada kullanılan gözlem formları gerçeği yansıtmaktadır.
- Araştırmada otel görevlilerinin ve bedensel engelli kullanıcıların anketlere verdikleri cevaplar gerçeği yansıtmaktadır.

2.4. Kapsam ve Sınırlılıklar

Araştırma konu olarak otellerdeki engelsiz odaların bedensel engelliler açısından kullanılabilirliği ile sınırlandırılmıştır. Araştırmanın evrenini oluşturan Konya İlinde bulunan 52 otelden engelsiz oda bulundurmayan 41 adet otel kapsam dışında bırakılmıştır.

Araştırma Konya ilinin merkez ilçelerinde bulunan 8 otel ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma Kasım 2018 ve Kasım 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

2.5. Veri Toplama Tekniği

Araştırmanın literatür bilgilerine tez, makale, kitap, dergi ve internet üzerinden yapılan taramalar yoluyla elde edilen akademik çalışmalar ile ulaşılmıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla iki farklı anket formu ve gözlem fişi kullanılmıştır. Birinci anket formu otel görevlilerine, ikinci anket ise otelde konaklayan engelli misafirlere uygulanmıştır. Anketlerde evet/hayır cevap seçenekleri ile hazırlanan soruların yanı sıra açık uçlu sorulara da yer verilmiştir.

Oteller ortak kullanım alanları ve engelsiz odalar olmak üzere iki aşamada incelenmiştir. Araştırmada kullanılan gözlem formu üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm kapılar ve geçiş mesafeleri, ikinci bölüm tefriş elemanlarının uzanma mesafeleri üçüncü ve son bölüm ise aydınlatma elemanları, panik butonu ve tutamaklar ile ilgili bilgileri tespit etmeye yöneliktir. Ayrıca her üç bölüm kendi içerisinde uyuma, dinlenme alanı ve ıslak hacim alanları olmak üzere değerlendirilmiştir. Gözlem formu üzerine gerekli bilgiler kaydedilmiş, engelsiz tasarlanan alanların ölçümleri yapılmış ve fotoğrafları çekilmiştir.

2.6. Veri Analiz Tekniği

Araştırmada gözlem formu ve anket aracılığı ile elde edilen veriler grafikler halinde verilmiştir. Gözlem fişleri doğrultusunda incelenen otellere ait veriler fotoğraflar, alınan ölçüler sonucunda oluşturulan plan şemaları ve bilgilerin kaydedildiği tablolar ile verilmiştir.

BÖLÜM III

3.BULGULAR

3.1. Otellerin Ortak Kullanım Alanlarının ve Engelsiz Odalarının Bedensel Engellilerin Kullanılabilirliği Açısından Mevcut Durumu

Bu çalışmada Konya il merkez ilçelerinde bulunan 8 adet otelde incelemeler yapılmıştır. Bu otellerin kurumsal olmaları, kolay ulaşılabilir konumlarda olmaları, 3, 4 veya 5 yıldıza sahip dereceli oteller olmaları, davet ve organizasyonlarda tercih edilen oteller olmaları sebebi ile araştırma kapsamına alınmıştır.

Oteller bedensel engellilerin kullanılabilirliği açısından ortak kullanım alanları ve engelsiz odalar olarak iki grupta incelenmiştir. Otellerde incelenen ortak kullanım alanları otelin girişi, otoparkları, lobi, resepsiyon ve asansörlerden oluşmaktadır. Engelsiz odalar ise plan şemaları, geçiş mesafeleri, uyuma dinlenme alanı, tefriş elemanları ve ıslak hacim alanı tefriş elemanları açısından incelenmiştir.

Engelsiz odaların plan şemaları yerinde ölçü alınarak çizilmiştir. Engelsiz odaların geçiş mesafeleri, manevra alanları, kapı ve kapı girişleri ölçüleri ve dolaşım alanlarına ait ölçü ve görseller şemalar üzerinde gösterilmiştir.

Engelsiz odada bulunan tefriş elemanları ve bu elemanların biçimsel özellikleri, bedensel engelliler için kullanılabilirliği açısından incelenmiştir. Bu inceleme yapılırken oda farklı işlevlere göre; ıslak hacim ve uyuma dinlenme alanı olmak üzere 2 bölüme ayrılmıştır. Uyuma dinlenme bölümünde bulunan yataklar, yataklara ulaşılabilirlik, aydınlatma birimleri, başucu aydınlatması, zemin malzemesi, giysi dolabının kullanılabilirliği, panik butonu, mini bar, komodin, bavul istasyonu, tv ünitesi gibi tefriş elemanları incelenmiş, mevcut durumu fotoğraflar çekilerek belgelendirilmiştir. Her bir otel için hazırlanan tablolarda uyuma dinlenme bölümünün tefriş elemanları ve kullanılabilirlik düzeyleri ile ilgili detaylar verilmiştir. Islak hacim mekanının tefriş elemanları ise detaylı bir şekilde incelenmiş olup, mekan içerisindeki duş, tutamaklar, lavabo, klozet, ayna, havluluk ve saç kurutma makinesi gibi mekansal detaylar ve analizleri her bir otel için hazırlanan tablolarda verilmiştir.

OTEL 1

Otel 1 İle İlgili Genel Bilgiler

2016 yılında hizmete başlayan otel iş ve aile gezileri düşünülerek tasarlanmış beş yıldızlı oteller sınıfındadır. 178 oda kapasitesi olan otelde bu odalardan iki tanesi engelsiz oda olarak tasarlanmıştır. Konum olarak şehir merkezine, gezilecek tarihi ve turistik mekanlara yakınlığı ve kolay ulaşımı sebebiyle tercih edilen oteller arasındadır.

Otelin Çevresel Yaklaşımlarının ve Ortak Kullanım Alanlarının Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

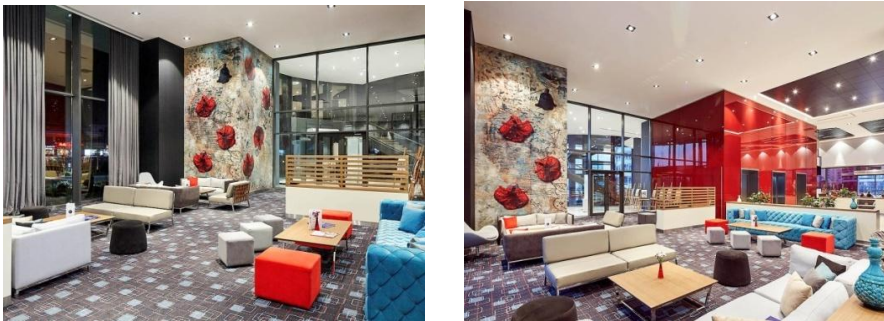
Otelin bahçesinde bulunan engelli park yeri otele yakın ve kolay ulaşılabilir bir yerde konumlandırılmıştır. Yapıya girişte engelli misafirlerin kolayca kullanabileceği rampalar mevcuttur ve zeminde bütünlük sağlanmıştır. Otel lobi ve resepsiyon tasarımları engelli misafirler düşünülerek kurgulanmıştır, ayrıca otelde bulunan asansör de her misafirin kullanabileceği şekilde seçilmiştir.

Şekil 45 ve 46: Otel 1 Giriş ve Resepsiyon

Kaynak: İnternet, (URL 20)

Şekil 47 ve 48: Otel 1 Lobi

Kaynak: İnternet,(URL 20)

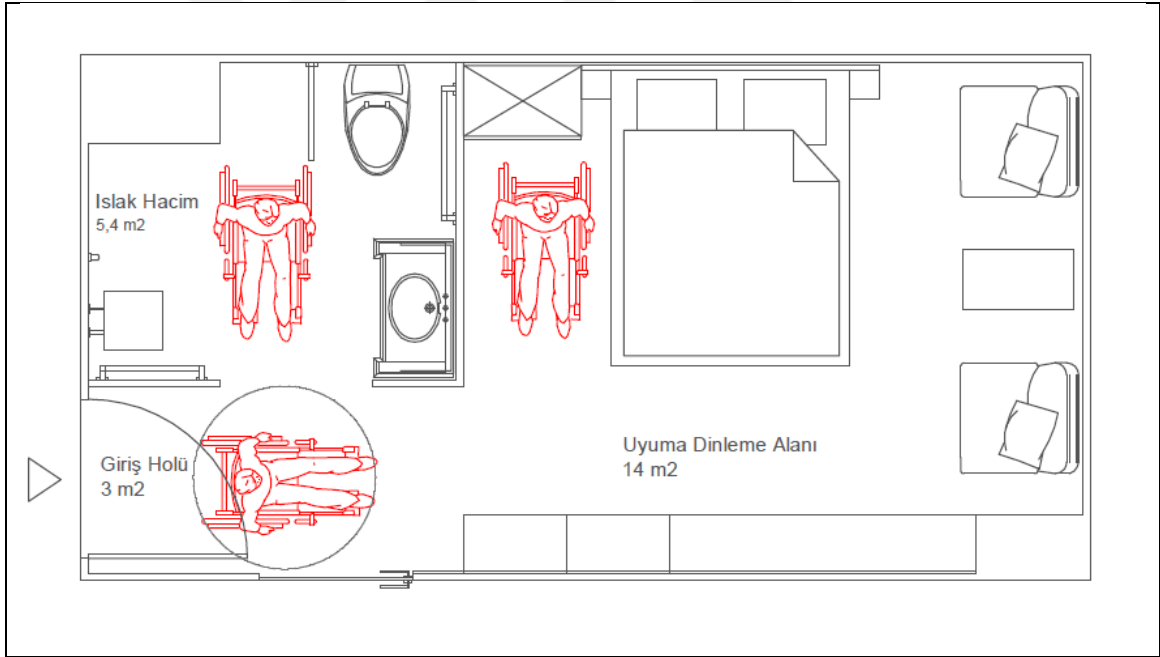
Engelsiz Odaların Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi

Sonucu Elde Edilen Bulgular

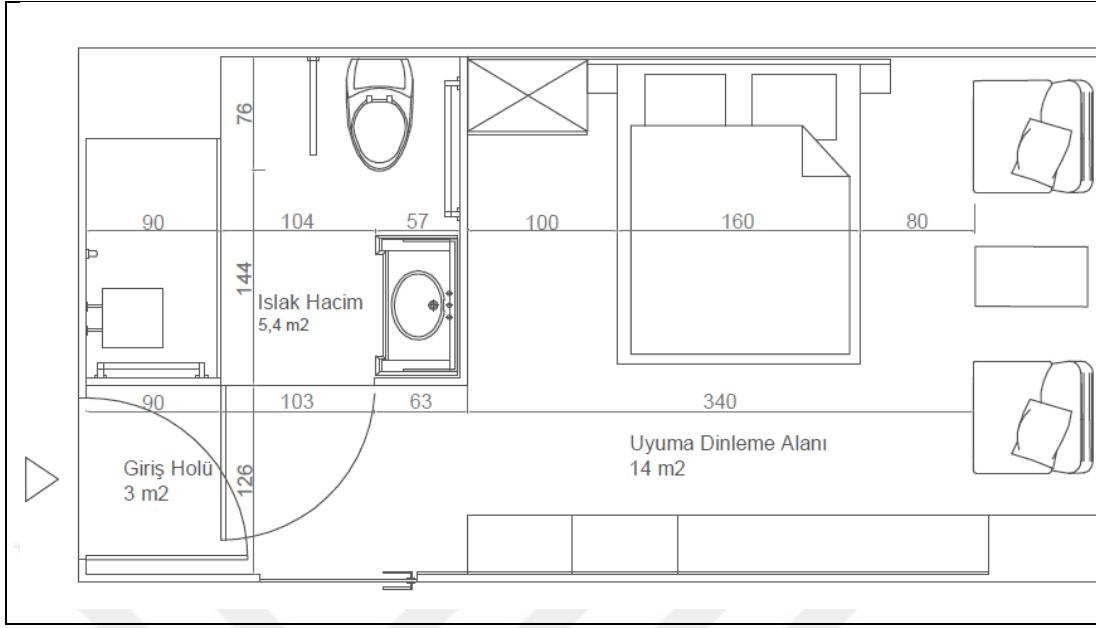
Engelsiz odalar otelin 1. katında ve bedensel engelli kullanıcılar için ulaşılabilir bir konumdadır. Engelsiz Odaların büyüklüğü giriş bölümü 3 m², uyuma dinlenme bölümü 14 m² ve ıslak hacim bölümü 5,4 m² olmak üzere toplamda yaklaşık olarak 23 m²'dir.

Tekerlekli sandalye kullanan bedensel engelliler için çok önemli olan engelsiz odalardaki geçiş mesafeleri ve manevra alanları aşağıda bulunan plan şeması üzerinden incelenmiştir. Engelsiz odadaki giriş ve ıslak hacim alanındaki geçiş mesafeleri, tekerlekli sandalye manevra alanları, kapı ile ilgili mesafeler ve biçim özellikleri detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu inceleme ile Tablo 3.1'deki sonuçlar elde edilmiştir.

Şekil 49:Otel 1 Engelsiz Oda Planı ve Dolaşım Alanı

Şekil 50: Otel 1 Engelsiz Oda Planı ve Ölçüleri

Tablo 3.1. Otel 1 Engelsiz Odalardaki Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri

Yapı elemanları ve Mekanlar	Geçiş Mesafeleri ile ilgili Bilgiler
Engelsiz oda kapısı	Kapının genişliği 110 cm'dir. Kapı kolu yüksekliği 100 cm' dir Kapı içeri doğru açılmaktadır. Kapı kolu biçimi engelli kullanıcılar için uygundur. Standartlara göre uygundur.
Giriş Holü	Giriş holü 3 m ² ' dir. Standartlara göre uygundur.
Yatak Çevresi Geçiş Mesafeleri	Yatak ayakucundaki ve yatağın sağ tarafındaki geçiş mesafeleri 100 cm olup, yatağın sol tarafındaki geçiş mesafesi 80 cm'dir. Standartlara göre uygundur.
Yatak Çevresi Manevra Alanı	Manevra alanı için gerekli olan 150 cm çapında bir alan yoktur. Standartlara uygun değildir.
Islak Hacim Alanına Giriş Kapsı	Kapının genişliği 100 cm'dir. Kapı dışarı doğru açılmaktadır. Kapı kolu biçimi ve yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Islak Hacim Manevra Alanı	150 cm çapında manevra alanı vardır. Standartlara uygundur.

a. Uyuma Dinlenme Alanı ve Tefrişleri

Fotoğraf 1: Otel 1 Uyuma Dinlenme Alanı

Fotoğraf 2 ve 3: Otel 1 Yatak ve Tv Ünitesi

Fotoğraf 4 ve 5: Otel 1 Giysi Dolabı ve Panik Butonu

Tablo 4: Otel 1 Uyuma Dinlenme Bölümünün Tefriş Özellikleri

Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçimleri ve Özellikleri
Yatak	Yatak yüksekliği: 64,5 cm Yatak genişliği: 168 cm Yatak bazanın üzerinden hafif dışarı çıkacak şekilde konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Komodin	Komodiler ayrı birer tefriş elemanı olarak değil yatak başlığı ile bütün bir yüzey olarak tasarlanmıştır. Yüzey yükseklikleri 65 cm'dir. Standartlara uygundur.
Mini Bar	Mini bar zeminin hemen üzerine konumlandırılmıştır. Standartlara uygun değildir.
Bavul İstasyonu	Bavul istasyon yüksekliği 20 cm'dir. Standartlara uygundur.
Tv Ünitesi	Tv duvarda konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Çalışma Yüzeyi	Tv'nin hemen önünde duvara bitişik olarak 75 cm yüksekliğindedir. Standartlara uygundur.
Giysi Dolabı	Giysi dolabının raf yükseklikleri bedensel engellilerin kullanabileceği yüksekliklerde konumlandırılmış, askı sistemi ise yardımcı bir sistemle ulaşılabilir hale getirilmiştir. Standartlara uygundur.
Kullanılan Malzeme	Zeminde ince dokulu halı kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Aydınlatma	Aydınlatma ile bağlantılı anahtarlar, prizler ulaşılabilir olarak 100 cm yüksekliğindedir. Başucunda genel aydınlatma anahtarı ile panik butonu bulunmaktadır. Standartlara uygundur.
Tutamaklar	Yatak başucunda tutamaklar bulunmamaktadır. Standartlara uygun değildir.

b. Islak Hacim Alanı ve Tefrişleri

Fotoğraf 6: Otel 1 Islak Hacim Alanı

Fotoğraf 7, 8 ve 9 : Otel 1 Islak Hacim Elemanları

Tablo 5: Otel 1 Islak Hacim Bölümünün Tefriş Özellikleri

Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçim ve Özellikleri
Klozet	Engelsiz klozet kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Lavabo	Engelsiz lavabo kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Duş	Engelsiz duş kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Tutamaklar	Klozet ve duş bölmesinde kullanılmış, aynanın yanında kullanılmamıştır. Standartlara uygundur.
Vitrifiye elemanları	Engelsiz kullanıma uygundur. Standartlara uygundur.
Duş oturağı	Duş oturağı engelsiz kullanıma uygun olarak kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Havluluk	Havluluk yükseklikleri 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Saç kurutma	Saç kurutma elemanının yüksekliği 110 cm'dir. Standartlara uygundur.
Ayna	Aynalar uygun yükseklik ve eğimle konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Malzeme	Zeminde yüzeyi kaymayacak şekilde tasarlanmış seramik kullanılmıştır. Zeminde kot farkı yoktur. Standartlara uygundur.
Aydınlatma	Aydınlatma anahtarları ve prizlerin yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Panik Butonu	Panik butonu vardır ancak ulaşılabilir yüksekliğin üzerindedir. Standartlara uygun değildir.

OTEL 2

Otel İle İlgili Genel Bilgiler

2016 yılında hizmete başlayan otel iş ve aile gezileri düşünülerek tasarlanmış, üç yıldızlı oteller sınıfındadır. 130 oda kapasitesi olan otelde bu odalardan iki tanesi engelsiz oda olarak tasarlanmıştır. Konum olarak şehir merkezine, gezilecek tarihi ve turistik mekanlara yakınlığı ve kolay ulaşımı sebebiyle tercih edilen oteller arasındadır.

Otelin Çevresel Yaklaşımlarının ve Ortak Kullanım Alanlarının Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Otelin bahçesinde bulunan engelli park yeri otele yakın ve kolay ulaşılabilir bir yerde konumlandırılmıştır. Yapıya girişte engelli misafirlerin kolayca kullanabileceği rampalar mevcuttur ve zeminde bütünlük sağlanmıştır. Otel resepsiyon tasarımı engelli misafirler düşünülerek kurgulanmıştır. Otel lobisindeki geçiş mesafeleri engelli misafirler için uygun olup, rahatça hareket edebilmelerine imkan sağlamaktadır. Otelde bulunan asansör de her misafirin kullanabileceği şekilde seçilmiştir.

Şekil 50 ve 51: Otel 2 Giriş ve Lobi

Kaynak: İnternet, (URL 20)

Şekil 52, 53 ve 54: Otel 2 Restoran

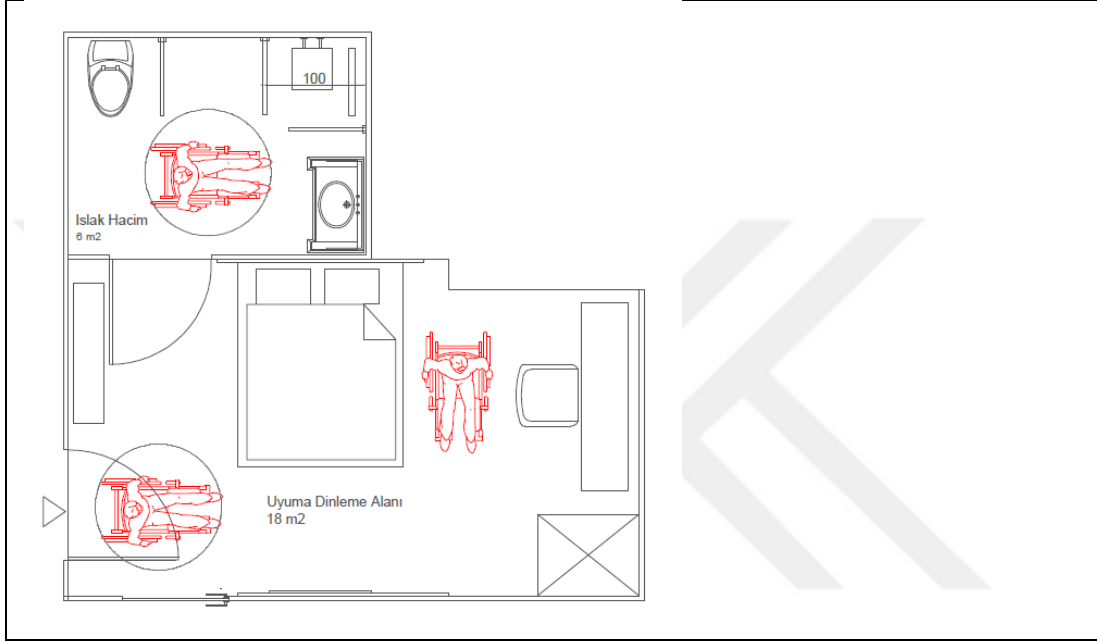
Kaynak: İnternet, (URL 20)

Engelsiz Odaların Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi

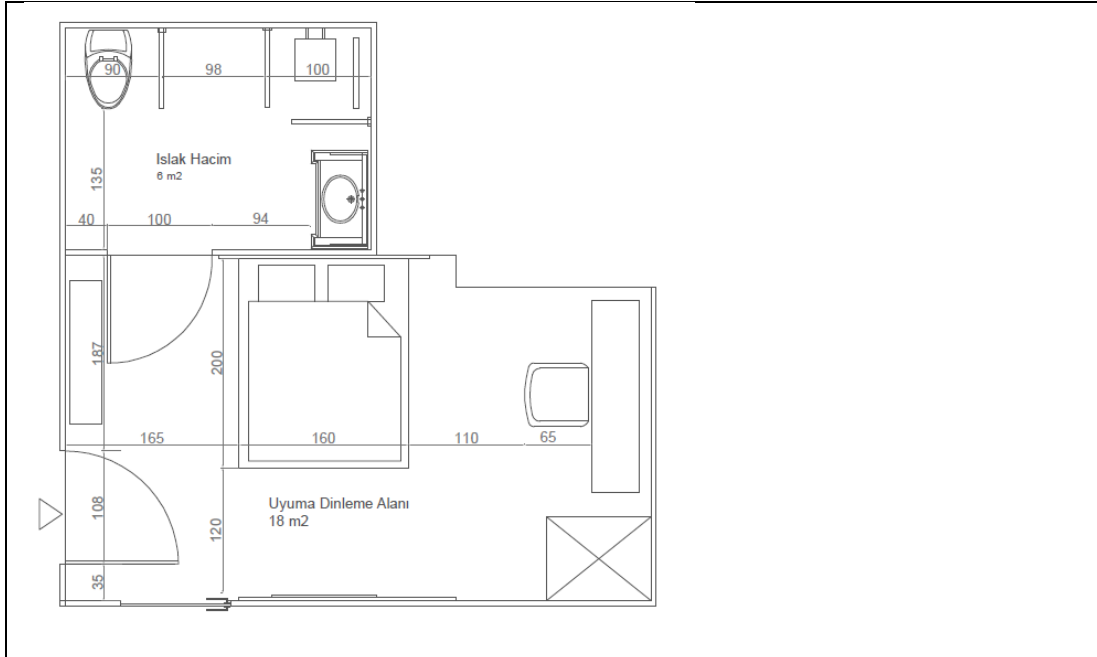
Sonucu Elde Edilen Bulgular

Engelsiz odalar otelin 1. katında ve bedensel engelli kullanıcılar için ulaşılabilir bir konumdadır. Engelsiz Odaların büyüklüğü uyuma dinlenme bölümü 18 m² ve ıslak hacim bölümü 6 m² olmak üzere toplamda 24 m²'dir.

Şekil 55: Otel 2 Engelsiz Oda Planı ve Dolaşım Alanı

Şekil 56: Otel 2 Engelsiz Oda Planı Ölçüleri

Tablo 6: Otel 2 Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri

Yapı elemanları ve Mekanlar	Geçiş Mesafeleri ile İlgili Bilgiler
Engelsiz oda kapısı	Kapının genişliği 108 cm'dir. Kapı kolu yüksekliği 100 cm' dir Kapı içeri doğru açılmaktadır. Kapı kolu biçimi engelli kullanıcılar için uygundur. Standartlara uygundur.
Giriş Holü	Kapı mekanın içine açılmaktadır.
Yatak Çevresi Geçiş Mesafeleri	Geçiş mesafeleri yatağın sağında 165 cm, ayakucunda 120 cm ve yatağın sol tarafında 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Yatak Çevresi Manevra Alanı	Manevra alanı olan 150 cm çapında bir alan vardır. Standartlara uygundur.
Islak Hacim Alanına Giriş Kapsı	Kapının genişliği 100 cm'dir. Kapı dışarı doğru açılmaktadır. Kapı kolu biçimi ve yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Islak Hacim Manevra Alanı	150 cm çapında manevra alanı vardır. Standartlara uygundur.

a. Uyuma Dinlenme Alanı ve Tefrişleri

Fotoğraf 10: Otel 2 Engelsiz Oda

Fotoğraf 11 ve 12: Otel 2 Giysi Dolabı ve Yatak

Fotoğraf 13 ve 14: Otel 2 Bagul İstasyonu ve Panik Butonu

Tablo 7: Otel 2 Uyuma Dinlenme Alanının Tefriş Özellikleri

Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçimleri ve Özellikleri
Yatak	Yatak yüksekliği: 64,5 cm Yatak genişliği: 168 cm Yataklar bazaların üzerinden dışarı çıkacak şekilde konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Komodin	Komodin kullanılmamıştır.
Mini Bar	Mini bar zeminin hemen üzerine konumlandırılmıştır. Standartlara uygun değildir.
Bavul İstasyonu	Bavul İstasyon yüksekliği 20 cm'dir. Standartlara uygundur.
Tv Ünitesi	Tv duvarda konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Çalışma Yüzeyi	Camın önünde duvara bitişik olarak 75 cm yüksekliğindedir. Standartlara uygundur.
Giysi Dolabı	Giysi bölmesi olarak tasarlanan bu mobilya engelsiz kullanıma ve standartlara uygun değildir
Kullanılan Malzeme	Zeminde ince dokulu halı kullanılmıştır. Standartlara uygun değildir.
Aydınlatma	Aydınlatma ile bağlantılı anahtarlar, prizler ulaşılabilir olarak 100 cm yüksekliğindedir. Başucunda genel aydınlatma anahtarı ile panik butonu bulunmaktadır. Standartlara uygun değildir.
Tutamaklar	Yatak başucunda tutamaklar bulunmamaktadır. Standartlara uygun değildir.

b. Islak Hacim Alanı ve Tefrişleri

Fotoğraf 15:Otel 2 Islak Hacim Alanı

Fotoğraf 16, 17. ve 18: Otel 2 Islak Hacim Elemanları

Tablo 8: Otel 2 Islak Hacim Alanındaki Tefriş Elemanları

Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçim ve Özellikleri
Klozet	Engelsiz klozet kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Lavabo	Engelsiz lavabo kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Duş	Engelsiz duş kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Tutamaklar	Klozet ve duş bölmesinde kullanılmış, aynanın yanında kullanılmamıştır. Standartlara uygundur.
Vitrifiye elemanları	Engelsiz kullanıma uygundur. Standartlara uygundur.
Duş oturağı	Duş oturağı engelsiz kullanıma uygun olarak kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Havluluk	Havluluk yükseklikleri 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Saç kurutma	Saç kurutma elemanının yüksekliği 140 cm'dir. Standartlara uygundur.
Ayna	Aynalar uygun yükseklik ve eğimle konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Malzeme	Zeminde yüzeyi kaymayacak şekilde tasarlanmış seramik kullanılmıştır. Zeminde kot farkı yoktur. Standartlara uygundur.
Aydınlatma	Aydınlatma anahtarları ve prizlerin yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Panik Butonu	Panik butonu vardır ancak ulaşılabilir yüksekliğin üzerindedir. Standartlara uygun değildir.

OTEL 3

Otel 3 ile İlgili Genel Bilgiler

Otel 3 iş ve aile gezileri düşünülerek tasarlanmış, beş yıldızlı oteller sınıfındadır. 183 oda kapasitesi olan otelde bu odalardan iki tanesi engelsiz oda olarak tasarlanmıştır. Konum olarak şehir merkezine, gezilecek tarihi ve turistik mekanlara yakınlığı ve kolay ulaşımı sebebiyle tercih edilen oteller arasındadır.

Otelin Çevresel Yaklaşımlarının ve Ortak Kullanım Alanlarının Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Otelin giriş bölümünün yakınında engelli otoparkı bulunmaktadır, ancak yapılan görüşmelerde engelli otoparkından, otel binasına geçiş bölümünde yer alan Arnavut kaldırımının engelli misafirler için problem oluşturduğu görülmüştür. Otel binasının girişinde zeminde yükseklik farklılıkları bulunmamaktadır ve otel giriş kapılarının bedensel engelli misafirlerin kullanımına uygun olduğu görülmüştür. Otelde bulunan lobi, resepsiyon, asansör ve restoran gibi ortak kullanım alanlarının da bedensel engelli misafirler için uygun olduğu görülmüştür.

Şekil 57, 58 ve 59: Otel 3 Resepsiyon, Giriş ve Lobi

Kaynak: İnternet, (URL 20)

Şekil 60 ve 61: Otel 3 Restoran

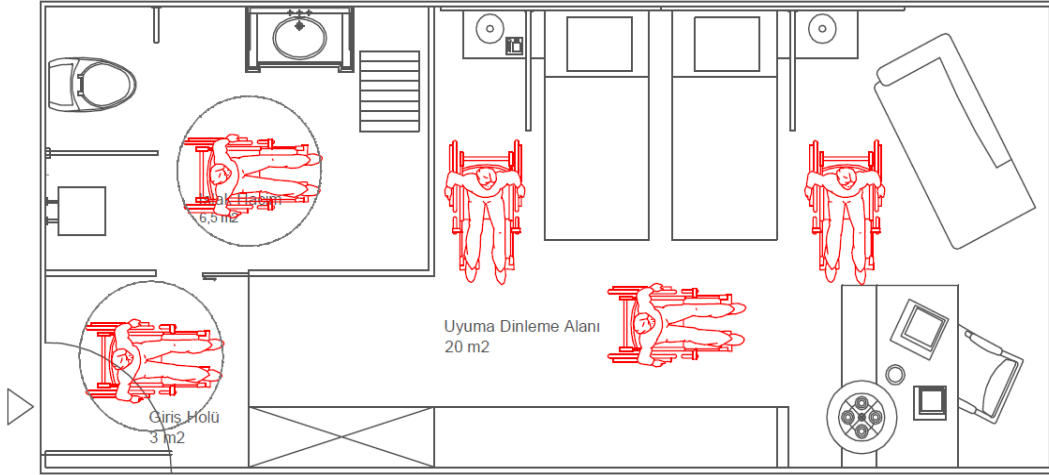
Kaynak: İnternet, (URL 20)

Engelsiz Odaların Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi

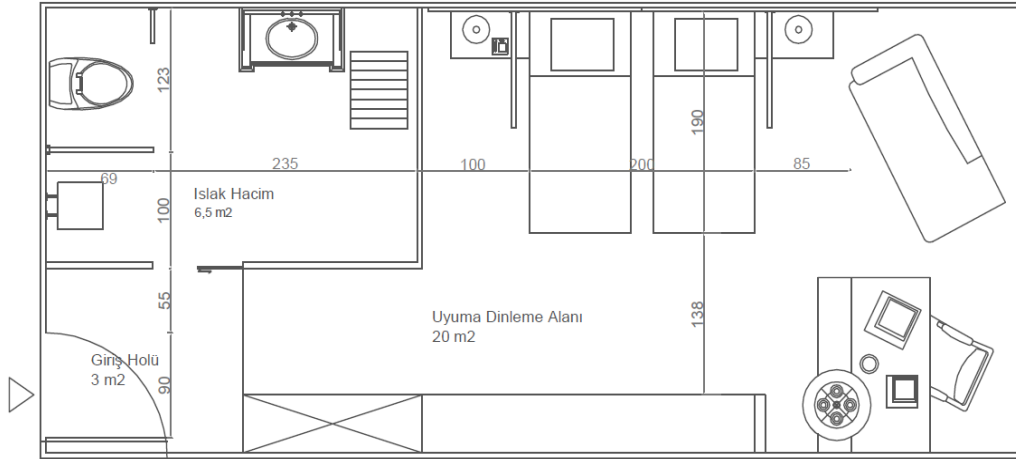
Sonucu Elde Edilen Bulgular

Engelsiz odalar otelin 2. katında ve bedensel engelli kullanıcılar için ulaşılabilir bir konumdadır. Engelsiz Odaların büyüklüğü giriş bölümü 3 m², uyuma dinlenme bölümü 20 m² ve ıslak hacim bölümü 6.5 m² olmak üzere toplamda yaklaşık olarak 30 m²'dir.

Şekil 62: Otel 3 Engelsiz Oda Planı Dolaşım Alanı

Şekil 63: Otel 3 Engelsiz Oda Planı ve Ölçüleri

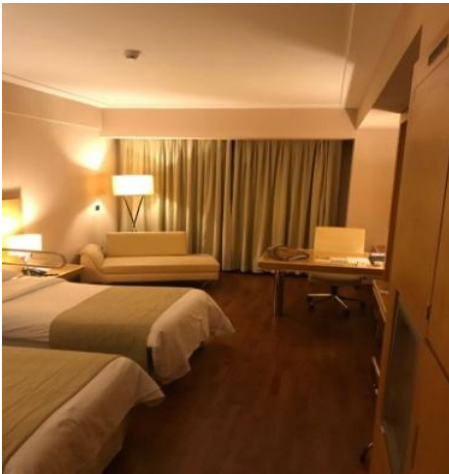

Tablo 9: Otel 3 Engelsiz Odalardaki Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri

Yapı elemanları ve Mekanlar	Geçiş Mesafeleri ile ilgili Bilgiler
Engelsiz oda kapısı	Kapının genişliği 80 cm'dir. Kapı kolu yüksekliği 100 cm' dir. Kapı içeri doğru açılmaktadır. Kapı kolu biçimi engelli kullanıcılar için uygundur. Standartlara uygundur.
Giriş Holü	Giriş holü 3 m ² ' dir.
Yatak Çevresi Geçiş Mesafeleri	Geçiş mesafeleri yatak ayakucunda 130 cm, yatağın sağ tarafında 100 cm, yatağın sol tarafında 85 cm'dir. Standartlara uygundur.
Yatak Çevresi Manevra Alanı	Manevra alanı olan 150 cm çapında bir alan vardır. Standartlara uygundur.
Islak Hacim Alanına Giriş Kapsı	Kapının genişliği 90 cm'dir. Kapı sürme kapıdır. Kapı kolu biçimi engelsiz tasarıma uygun değildir. Kapı kolu yüksekliği 100 cm'dir. Kapının açılış şekli standartlara uygun değildir.
Islak Hacim Manevra Alanı	150 cm çapında manevra alanı vardır. Standartlara uygundur.

a. Uyuma Dinlenme Alanı

Fotoğraf 19 ve 20: Otel 3 Yatak ve Yatak Çevresi

Fotoğraf 21, 22 ve 23: Otel 3 Tv Ünitesi, Minibar ve Giysi Dolabı

Tablo 10: Otel 3 Uyuma Dinlenme Alanının Tefriş Özellikleri

Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçimleri ve Özellikleri
Yatak	Yatak yüksekliği: 64,5 cm Yatak genişliği: 90 cm Yataklar bazanın üzerinden hafif dışarı taşacak şekilde konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Komodin	Komodinler engelsiz kullanıma ve standartlara uygundur.
Mini Bar	Mini bar giysi dolabının yanında 90 cm yüksekliğinde konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Bavul İstasyonu	Bavul İstasyon yüksekliği 45 cm'dir. Standartlara uygundur.
Tv Ünitesi	Tv duvarda konumlandırılmıştır.
Çalışma Yüzeyi	Tv ünitesinin önünde ve ayrı bir çalışma alanı olarak tasarlanmıştır. Standartlara uygundur
Giysi Dolabı	Giysi dolabı engelsiz tasarıma uygun olarak tasarlanmıştır. Standartlara uygundur.
Kullanılan Malzeme	Zeminde lamine parke kullanılmıştır. Standartlara uygun değildir.
Aydınlatma	Aydınlatma ile bağlantılı anahtarlar, prizler ulaşılabilir olarak 100 cm yüksekliğindedir. Başucunda genel aydınlatma anahtarı vardır, panik butonu yoktur. Standartlara büyük ölçüde uygundur.
Tutamaklar	Yatak başucunda tutamaklar bulunmaktadır. Standartlara uygundur.

b. Islak Hacim Alanı

Fotoğraf 24: Otel 3 Islak Hacim Alanı

Fotoğraf 25, 26 ve 27: Otel 3 Islak Hacim Elemanları

Tablo 11: Otel 3 Islak Hacim Alanının Tefrişı

Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçim ve Özellikleri
Klozet	Engelsiz klozet kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Lavabo	Engelsiz lavabo kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Duş	Engelsiz duş kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Tutamaklar	Klozet ve duş bölmesinde 1'er adet kullanılmıştır, aynanın yanında kullanılmamıştır. Standartlara uygundur.
Vitrifiye elemanları	Engelsiz kullanıma uygundur. Standartlara uygundur.
Duş oturağı	Duş oturağı engelsiz kullanıma uygun olarak kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Havluluk	Havluluk yükseklikleri 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Saç kurutma	Saç kurutma elemanının yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Ayna	Aynalar uygun yükseklik ve eğimle konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Malzeme	Zemin malzemesi kaygan yüzeye sahip seramiktir. Ancak sonradan zeminde seviye farkına neden olan kaymaz malzemeler eklenmiştir. Standartlara uygun değildir.
Aydınlatma	Aydınlatma anahtarları ve prizlerin yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Panik Butonu	Panik butonu yoktur. Standartlara uygun değildir.

OTEL 4**Otel 4 ile İlgili Genel Bilgiler**

Otel 4 iş seyahatleri ve kültür turları düşünülerek tasarlanmış, beş yıldızlı oteller sınıfındadır. 206 oda kapasitesi olan otelde bu odalardan iki tanesi engelsiz oda olarak tasarlanmıştır. Konum olarak şehir merkezine, gezilecek tarihi ve turistik mekanlara yakınlığı ve kolay ulaşımı sebebiyle tercih edilen oteller arasındadır.

Otelin Çevresel Yaklaşımlarının ve Ortak Kullanım Alanlarının Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Otelin giriş bölümünün yakınında engelli otoparkı bulunmaktadır. Otel binasının girişinde zeminde yükseklik farklılıkları bulunmamaktadır ve otel giriş kapılarının bedensel engelli misafirlerin kullanımına uygun olduğu görülmüştür. Otelde bulunan lobi, resepsiyon, asansör ve restoran gibi ortak kullanım alanlarının da büyük ölçüde bedensel engelli misafirler için uygun olduğu görülmüştür. Yapılan görüşmelerde otelin restoran bölümünde bulunan merdivenlerin engelli misafirler için problem oluşturduğu, bu problemin de engelli asansörü ile çözümlendiği tespit edilmiştir.

Şekil 64, 65 ve 66: Otel 4 Otel Girişi ve Lobi

Kaynak: İnternet, (URL 20)

Şekil 67, 68 ve 69: Otel 4 Resepsiyon, Asansör Girişi ve Restoran

Kaynak: İnternet, (URL 20)

Şekil 70, 71 ve 72: Otel 4 Restoran ve Bar

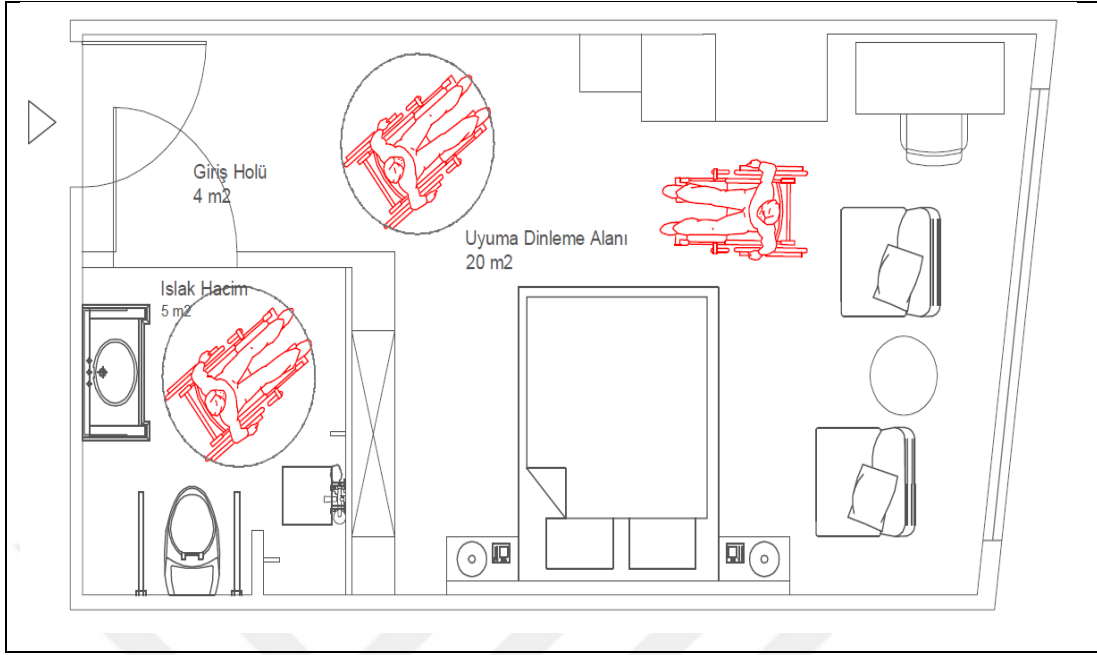
Kaynak: İnternet, (URL 20)

Engelsiz Odaların Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi

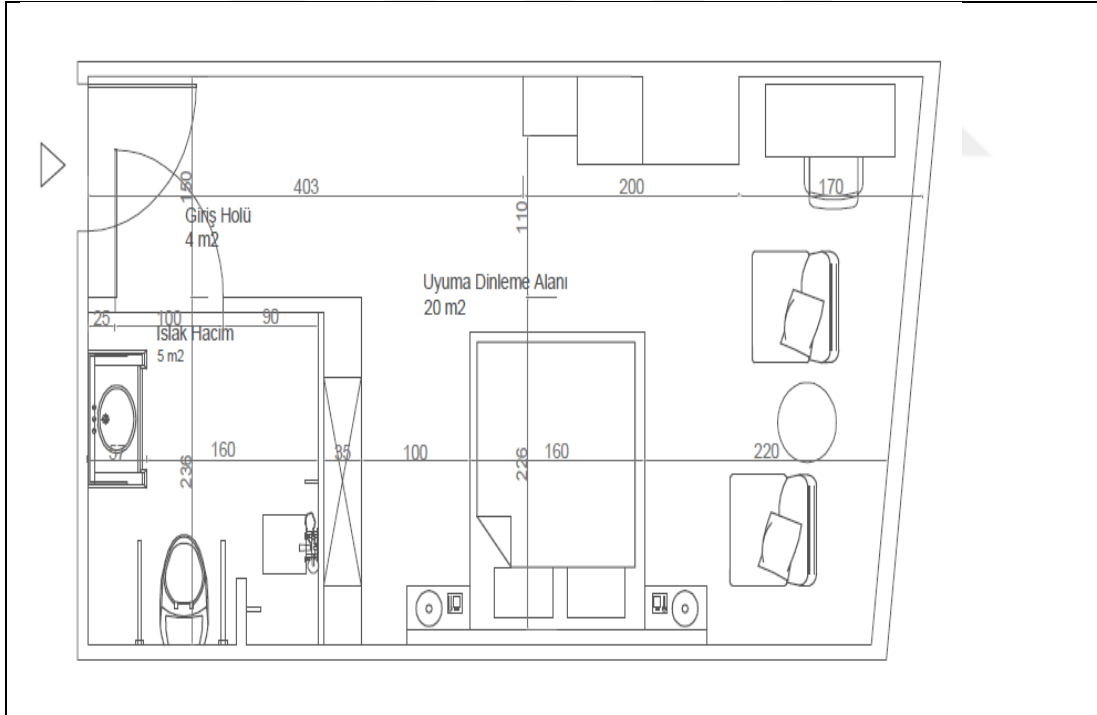
Sonucu Elde Edilen Bulgular

Engelsiz odalar otelin 2. katında ve bedensel engelli kullanıcılar için ulaşılabilir bir konumdadır. Engelsiz Odaların büyüklüğü giriş bölümü 4 m², uyuma dinlenme bölümü 20 m² ve ıslak hacim bölümü 5 m² olmak üzere toplamda yaklaşık olarak 30 m²'dir.

Şekil 73: Otel 4 Engelsiz Oda Plan Şeması ve Dolaşım Alanı

Şekil 74: Otel 4 Engelsiz Oda Plan Şeması ve Ölçüleri

Tablo 12: Otel 4 Engelsiz Odalardaki Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri

Yapı elemanları ve Mekanlar	Geçiş Mesafeleri ile ilgili Bilgiler
Engelsiz oda kapısı	Kapının genişliği 100 cm'dir. Kapı kolu yüksekliği 100cm' dir. Kapı içeri doğru açılmaktadır. Standartlara uygundur.
Giriş Holü	Giriş holü 4m ² 'dir. Standartlara uygundur.
Yatak Çevresi Geçiş Mesafeleri	Geçiş mesafeleri yatak ayakucunda 120 cm, yatağın sağ tarafında 110 cm, yatağın sol tarafında 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Yatak Çevresi Manevra Alanı	Manevra alanı olan 150 cm çapında bir alan vardır. Standartlara uygundur.
Islak Hacim Alanına Giriş Kapsı	Kapının genişliği 100 cm'dir. Kapı dışarı doğru açılmaktadır. Kapı kolu biçimi engelsiz tasarıma uygundur. Kapı kolu yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Islak Hacim Manevra Alanı	150 cm çapında manevra alanı vardır. Standartlara uygundur.

a. Uyuma Dinlenme Alanı

Fotoğraf 28, 29 ve 30: Otel 4 Oda Girişi, Yatak ve Yatak Çevresi

Fotoğraf 31, 32 ve 33: Otel 4 Minibar, Çalışma Alanı ve Giysi Dolabı

Tablo 13: Otel 4 Uyuma Dinlenme Alanının Tefriş Özellikleri

Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçimleri ve Özellikleri
Yatak	Yatak yüksekliği: 64,5 cm Yatak genişliği: 160 cm Yataklar bazanın üzerinden hafif dışarı çıkacak şekilde konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Komodın	Komodınler engelsiz kullanıma ve standartlara uygundur.
Mini Bar	Mini bar girişte zeminde konumlandırılmıştır. Standartlara uygun değildir.
Bavul İstasyonu	Bavul İstasyonu bulunmamaktadır.
Tv Ünitesi	Tv duvarda konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Çalışma Yüzeyi	Odanın içerisinde cam kenarında konumlandırılmıştır.
Giysi Dolabı	Giysi dolabı engelsiz tasarıma uygun olarak tasarlanmıştır. Standartlara uygundur.
Kullanılan Malzeme	Zeminde lamine parke kullanılmıştır. Standartlara uygun değildir.
Aydınlatma	Aydınlatma ile bağlantılı anahtarlar, prizler ulaşılabilir olarak 100 cm yüksekliğindedir. Başucunda genel aydınlatma anahtarı vardır, panik butonu vardır. Standartlara uygundur.
Tutamaklar	Yatak başucunda tutamaklar bulunmamaktadır. Standartlara uygundur.

b. Islak Hacim Alanı

Fotoğraf 34, 35 ve 36: Otel 4 Islak Hacim Elemanları

Tablo 14: Otel 4 Islak Hacim Alanının Tefrişi

Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçim ve Özellikleri
Klozet	Engelsiz klozet kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Lavabo	Engelsiz lavabo kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Duş	Engelsiz duş kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Tutamaklar	Klozet, ayna ve duş bölmesinde 1'er adet kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Vitrifiye elemanları	Engelsiz kullanıma uygundur. Standartlara uygundur.
Duş oturağı	Duş oturağı engelsiz kullanıma uygun olarak kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Havluluk	Havluluk yükseklikleri 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Saç kurutma	Saç kurutma elemanının yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Ayna	Aynalar uygun yükseklik ve eğimle konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Malzeme	Zemin malzemesi kaygan yüzeye sahip seramiktir. Ancak duş alanında sonradan eklenmiş, seviye farkı oluşturmeyen kaydırmaz kauçuk malzeme kullanılmıştır. Standartlara büyük ölçüde uygundur.
Aydınlatma	Aydınlatma anahtarları ve prizlerin yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Panik Butonu	Panik butonu vardır. Standartlara uygundur.

OTEL 5

Otel 5 ile İlgili Genel Bilgiler

Otel 5 iş seyahatleri, kültür turları, kına, düğün, nişan, seminer organizasyonları düşünülmüş, beş yıldızlı oteller sınıfındadır. 216 oda kapasitesi olan otelde bu odalardan üç tanesi engelsiz oda olarak tasarlanmıştır. Konum olarak şehir merkezine, gezilecek tarihi ve turistik mekanlara yakınlığı ve kolay ulaşımı sebebiyle tercih edilen oteller arasındadır.

Otelin Çevresel Yaklaşımlarının ve Ortak Kullanım Alanlarının Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Otelin giriş bölümünün yakınında engelli otoparkı bulunmaktadır. Otel binasının girişinde zeminde yükseklik farklılıkları bulunmamaktadır ve otel giriş kapılarının bedensel engelli misafirlerin kullanımına uygun olduğu görülmüştür. Otelde bulunan lobi, resepsiyon, asansör ve restoran gibi ortak kullanım alanlarının da bedensel engelli misafirler için uygun olduğu görülmüştür.

Şekil 75, 76 ve 77: Otel 5 Giriş, Resepsiyon ve Lobi

Kaynak: İnternet, (URL 20)

Şekil 78, 79 ve 80: Otel 5 Açık Büfe ve Restoran

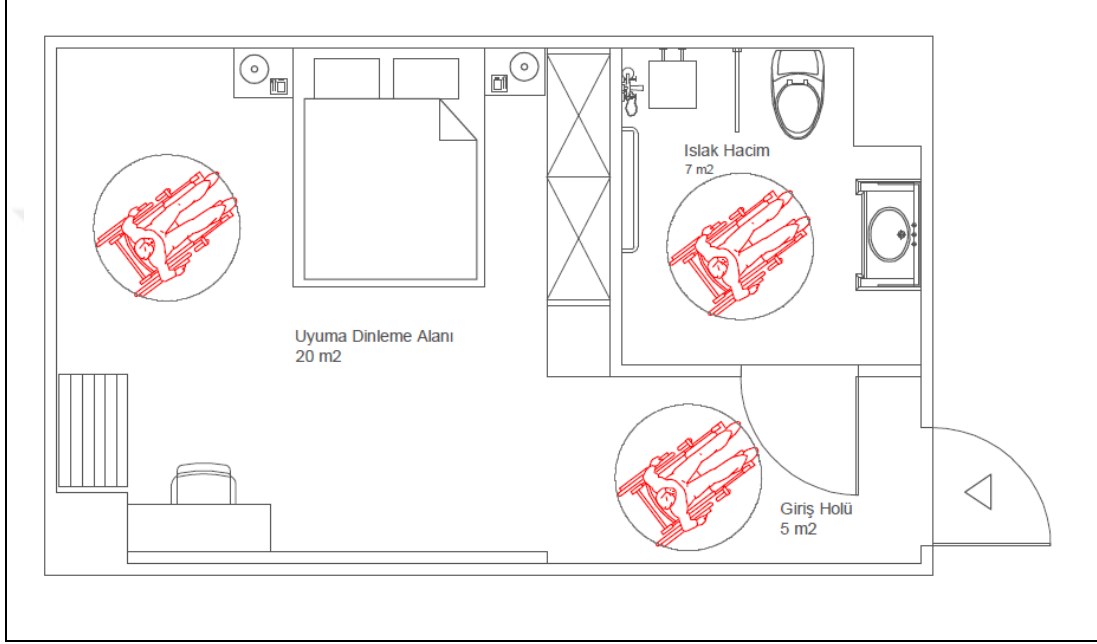
Kaynak: İnternet, (URL 20)

Engelsiz Odaların Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi

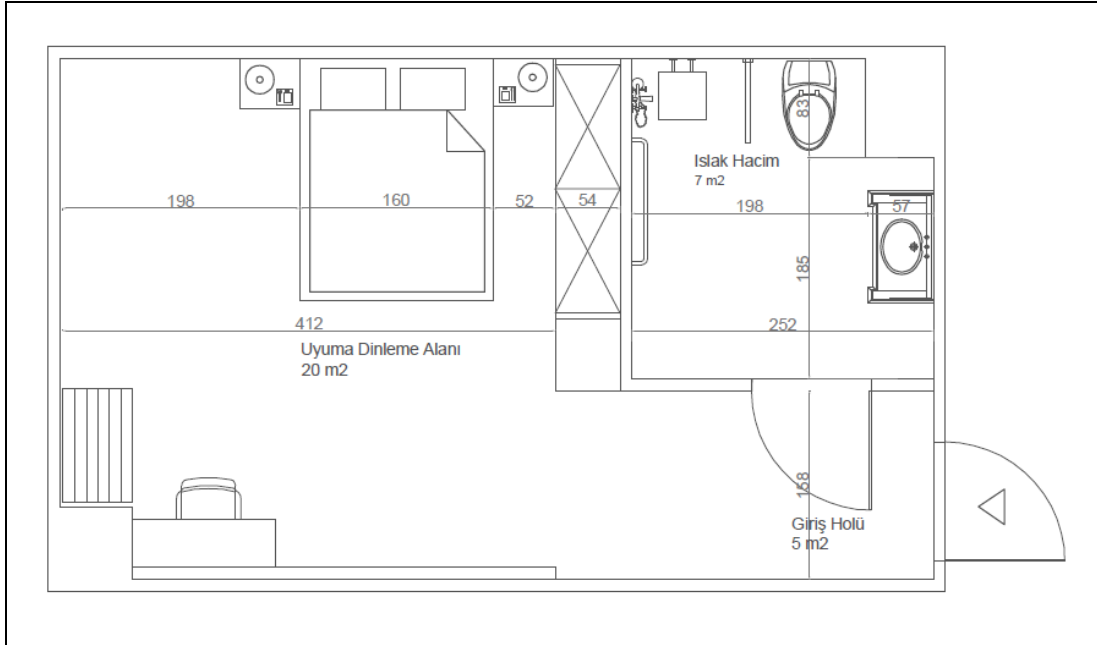
Sonucu Elde Edilen Bulgular

Engelsiz odalar otelin 2. katında ve bedensel engelli kullanıcılar için ulaşılabilir bir konumdadır. Engelsiz Odaların büyüklüğü giriş bölümü 5 m², uyuma dinlenme bölümü 20 m² ve ıslak hacim bölümü 7 m² olmak üzere toplamda 32 m²'dir.

Şekil 81: Otel 5 Engelsiz Oda Planı ve Dolaşım Alanı

Şekil 82: Otel 5 Engelsiz Oda Planı ve Ölçüleri

Tablo 15: Otel 5 Engelsiz Odalardaki Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri

Yapı elemanları ve Mekanlar	Geçiş Mesafeleri ile İlgili Bilgiler
Engelsiz oda kapısı	Kapının genişliği 100 cm'dir. Kapı kolu yüksekliği 100 cm'dir. Kapı dışarı doğru açılmaktadır. Kapı kolu biçimi engelli kullanıcılar için uygundur. Standartlara uygundur.
Giriş Holü	Giriş holü 4 m ² 'dir. Standartlara uygundur.
Yatak Çevresi Geçiş Mesafeleri	Geçiş mesafeleri yatak ayakucunda 170 cm, yatağın sağ tarafında 90 cm, yatağın sol tarafında 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Yatak Çevresi Manevra Alanı	Manevra alanı olan 150 cm çapında bir alan vardır. Standartlara uygundur.
Islak Hacim Alanına Giriş Kapsı	Kapının genişliği 100 cm'dir. Kapı dışarı doğru açılmaktadır. Kapı kolu biçimi engelsiz tasarıma uygundur. Kapı kolu yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Islak Hacim Manevra Alanı	150 cm çapında manevra alanı vardır. Standartlara uygundur.

a. Uyuma Dinlenme Alanı

Fotoğraf 37, 78 ve 39: Otel 5 Kapı, Yatak ve Giysi Dolabı

Fotoğraf 40, 41 ve 42: Otel 5 Komidin, Minibar ve Tv Ünitesi

Tablo 16: Otel 5 Uyuma Dinlenme Alanının Tefriş Özellikleri

Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçimleri ve Özellikleri
Yatak	Yatak yüksekliği: 64,5cm Yatak genişliği: 160 cm Yataklar bazanın üzerinden hafif dışarı çıkacak şekilde konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Komodin	Komodinler engelsiz kullanıma ve standartlara uygundur.
Mini Bar	Mini bar girişte zeminde konumlandırılmıştır.
Bavul İstasyonu	Bavul İstasyonu uygun bir konumda ve standartlara göredir.
TV Ünitesi	TV duvarda konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Çalışma Yüzeyi	Odanın içerisinde TV ünitesinin önünde konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Giysi Dolabı	Giysi dolabı engelsiz tasarıma uygun olarak tasarlanmıştır. Ancak eksikleri vardır. Standartlara uygun değildir.
Kullanılan Malzeme	Zeminde lamine kaymaz parke kullanılmıştır. Standartlara uygun değildir.
Aydınlatma	Aydınlatma ile bağlantılı anahtarlar, prizler ulaşılabilir olarak 100 cm yüksekliğindedir. Başucunda genel aydınlatma anahtarı vardır, panik butonu vardır. Standartlara uygundur.
Tutamaklar	Yatak başucunda tutamaklar bulunmamaktadır. Standartlara uygun değildir.

b. Islak Hacim Alanı

Fotoğraf 43, 44 ve 45: Otel 5 Islak Hacim Elemanları

Tablo 17 Otel 5 Islak Hacim Alanının Tefrişı

Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçim ve Özellikleri
Klozet	Engelsiz klozet kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Lavabo	Engelsiz lavabo kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Duş	Engelsiz duş kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Tutamaklar	Klozet ve duş bölgesinde 1'er adet kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Vitrifiye elemanları	Engelsiz kullanıma uygundur. Standartlara uygundur.
Duş oturağı	Duş oturağı engelsiz kullanıma uygun olarak kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Havluluk	Havluluk yükseklikleri 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Saç kurutma	Saç kurutma elemanının yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Ayna	Aynalar uygun yükseklik ve eğimle konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Malzeme	Zemin malzemesi seramik malzeme kullanılmıştır. Standartlara uygun değildir.
Aydınlatma	Aydınlatma anahtarları ve prizlerin yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Panik Butonu	Panik butonu vardır. Standartlara uygundur.

OTEL 6

Otel 6 ile İlgili Genel Bilgiler

Otel 6 iş seyahatleri, kültür turları, kına, düğün, nişan, seminer organizasyonları düşünülmüş, beş yıldızlı oteller sınıfındadır. 108 oda kapasitesi olan otelde bu odalardan bir tanesi engelsiz oda olarak tasarlanmıştır. Konum şehir merkezine, gezilecek tarihi ve turistik mekanlara yakınlığı ve kolay ulaşımı sebebiyle tercih edilen oteller arasındadır. Otel 1999 yılından bu yana hizmet vermektedir.

Otelin Çevresel Yaklaşımlarının ve Ortak Kullanım Alanlarının Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Otelin giriş bölümünün yakınında engelli otoparkı bulunmaktadır. Otel binasının girişinde zeminde yükseklik farklılıkları bulunmamaktadır ve otel giriş kapılarının bedensel engelli misafirlerin kullanımına uygun olduğu görülmüştür. Otelde bulunan lobi, resepsiyon, asansör ve restoran gibi ortak kullanım alanlarının da bedensel engelli misafirler için uygun olduğu görülmüştür.

Şekil 83, 84 ve 85: Otel 6 Resepsiyon, Lobi ve Bar

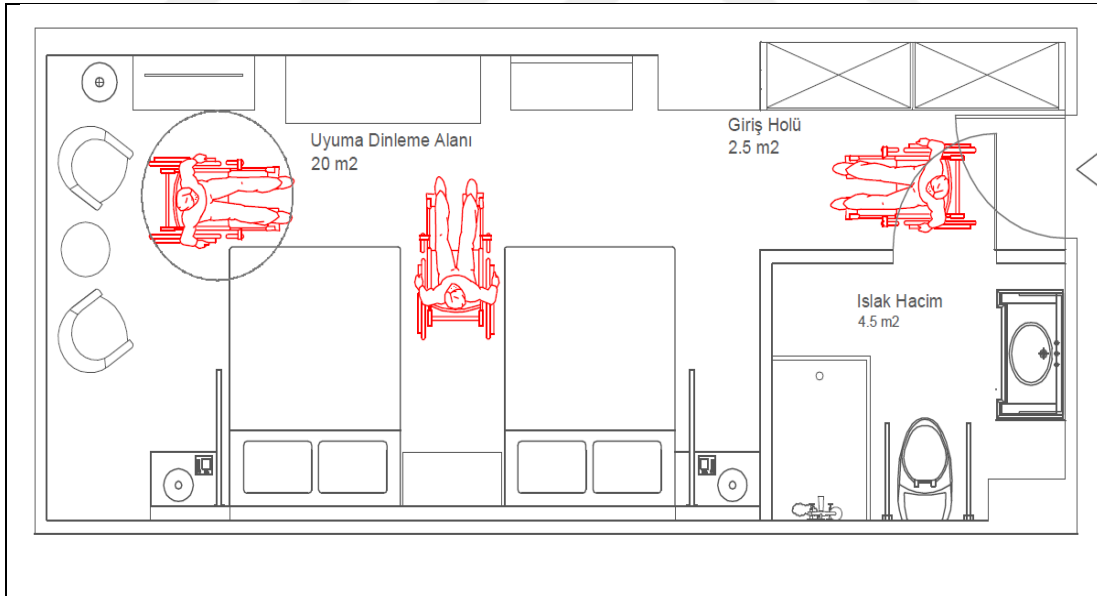

Kaynak: İnternet, (URL 20)

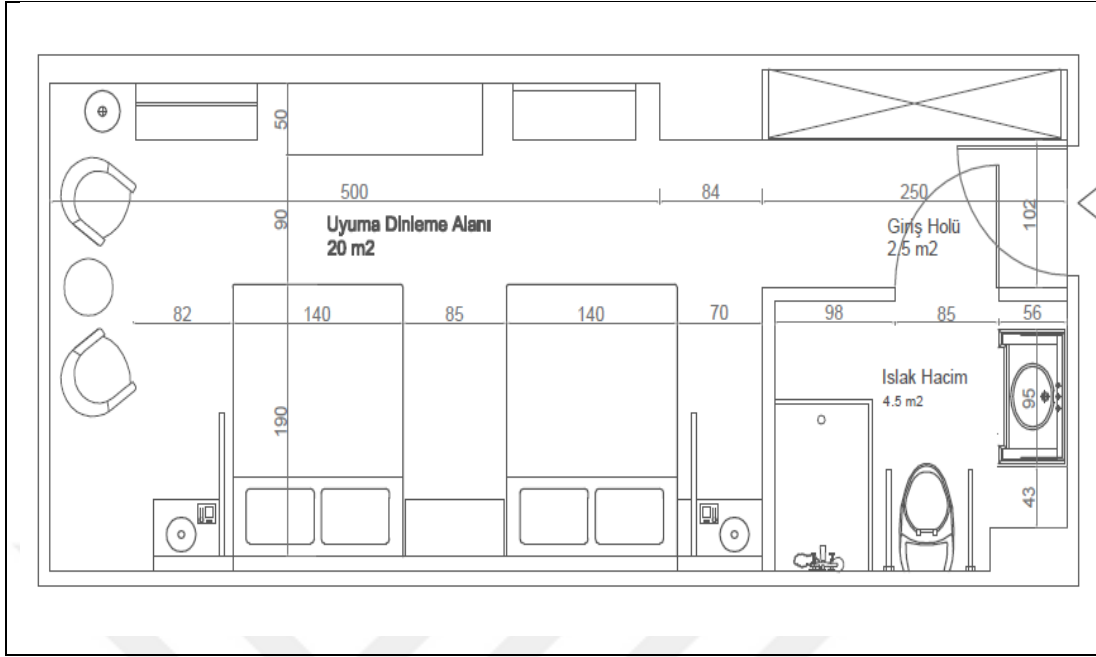
Engelsiz Odaların Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Engelsiz odalar otelin 6. katında ve bedensel engelli kullanıcılar için ulaşılabilir bir konumda değildir. Engelsiz Odaların büyüklüğü giriş bölümü 2.5 m², uyuma dinlenme bölümü 20 m² ve ıslak hacim bölümü 4.5 m² olmak üzere toplamda 27 m²'dir.

Şekil 86: Otel 6 Engelsiz Oda Planı ve Dolaşım Alanı

Şekil 87: Otel 6 Engelsiz Oda Planı ve Ölçüleri

Tablo 18: Otel 6 Engelsiz Odalardaki Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri

Yapı elemanları ve Mekanlar	Geçiş Mesafeleri ile İlgili Bilgiler
Engelsiz oda kapısı	Kapının genişliği 100 cm'dir. Kapı kolu yüksekliği 100cm' dir. Kapı içeri doğru açılmaktadır. Kapı kolu biçimi engelli kullanıcılar için uygundur. Standartlara uygundur.
Giriş Holü	Giriş holü 2.5 m ² ' dir. Standartlara uygun değildir.
Yatak Çevresi Geçiş Mesafeleri	Geçiş mesafeleri yatak ayakucunda 80 cm, yatağın sağ tarafında 86 cm, yatağın sol tarafında 150 cm'dir. Standartlara uygun değildir.
Yatak Çevresi Manevra Alanı	Manevra alanı olan 150 cm çapında bir alan yoktur. Standartlara uygun değildir.
Islak Hacim Alanına Giriş Kapsı	Kapının genişliği 85 cm'dir. Kapı dışarı doğru açılmaktadır. Kapı kolu biçimi engelsiz tasarıma uygundur. Kapı kolu yüksekliği 100 cm' dir. Standartlara uygundur.
Islak Hacim Manevra Alanı	150 cm çapında manevra alanı yoktur. Standartlara uygundur.

a. Uyuma Dinlenme Alanı

Fotoğraf 46, 47 ve 48: Otel 6 Yatak, Tv Ünitesi ve Giysi Dolabı

Tablo 19: Otel 6 Uyuma Dinlenme Alanının Tefriş Özellikleri

Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçimleri ve Özellikleri
Yatak	Yatak yüksekliği: 64,5cm Yatak genişliği: 90cm Yataklar bazanın üzerinden hafif dışarı çıkacak şekilde konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Komodın	Komodınler engelsiz kullanıma ve standartlara uygundur.
Mini Bar	Mini bar girişte zeminde konumlandırılmıştır. Standartlara uygun değildir.
Bavul İstasyonu	Bavul İstasyonu uygun bir konumdadır. Standartlara uygundur.
TV Ünitesi	TV ünite de konumlandırılmıştır. Standartlara uygun değildir.
Çalışma Yüzeyi	Odanın içerisinde TV ünitesinin yanında konumlandırılmıştır.
Giysi Dolabı	Giysi dolabı engelsiz tasarıma uygun olarak tasarlanmıştır. Standartlara uygundur.
Kullanılan Malzeme	Zeminde halı kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Aydınlatma	Aydınlatma ile bağlantılı anahtarlar, prizler ulaşılabilir olarak 100 cm yüksekliğindedir. Başucunda genel aydınlatma anahtarı vardır, panik butonu yoktur. Büyük ölçüde standartlara uygundur.
Tutamaklar	Yatak başucunda tutamaklar bulunmaktadır.

b. Islak Hacim Alanı

Fotoğraf 49, 50 ve 51: Otel 6 Islak Hacim Elemanları

Tablo 20: Otel 6 Islak Hacim Alanının Tefrişi

Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçim ve Özellikleri
Klozet	Engelsiz klozet kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Lavabo	Engelsiz lavabo kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Duş	Engelsiz duş kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Tutamaklar	Klozet ve duş bölgesinde 1'er adet kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Vitrifiye elemanları	Engelsiz kullanıma uygundur. Standartlara uygundur.
Duş oturağı	Duş oturağı engelsiz kullanıma uygun olarak kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Havluluk	Havluluk yükseklikleri 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Saç kurutma	Saç kurutma elemanının yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Ayna	Aynalar uygun yükseklik ve eğimle konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Malzeme	Zemin malzemesi seramik malzeme kullanılmıştır. Standartlara uygun değildir.
Aydınlatma	Aydınlatma anahtarları ve prizlerin yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Panik Butonu	Panik butonu yoktur. Standartlara uygun değildir.

OTEL 7

Otel 7 ile İlgili Genel Bilgiler

Otel 7 iş seyahatleri, kültür turları, kına, düğün, nişan, seminer organizasyonları düşünülmüş dört yıldızlı oteller sınıfındadır. 137 oda kapasitesi olan otelde bu odalardan iki tanesi engelsiz oda olarak tasarlanmıştır. Konum olarak şehir

merkezine, gezilecek tarihi ve turistik mekanlara yakınlığı ve kolay ulaşımı sebebiyle tercih edilen oteller arasındadır.

Otelin Çevresel Yaklaşımlarının ve Ortak Kullanım Alanlarının Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Otelin giriş bölümünün yakınında engelli otoparkı bulunmaktadır. Otel binasının girişinde zeminde yükseklik farklılıkları bulunmamaktadır ve otel giriş kapılarının bedensel engelli misafirlerin kullanımına uygun olduğu görülmüştür. Otelde bulunan lobi, resepsiyon, asansör ve restoran gibi ortak kullanım alanlarının da bedensel engelli misafirler kullanılabilir olduğu görülmüştür.

Şekil 89, 90 ve 91: Otel 7 Otel Giriş ve Lobi

Kaynak: İnternet, (URL 20)

Şekil 92, 93 ve 94: Otel 7 Resepsiyon, Restoran ve Asansör

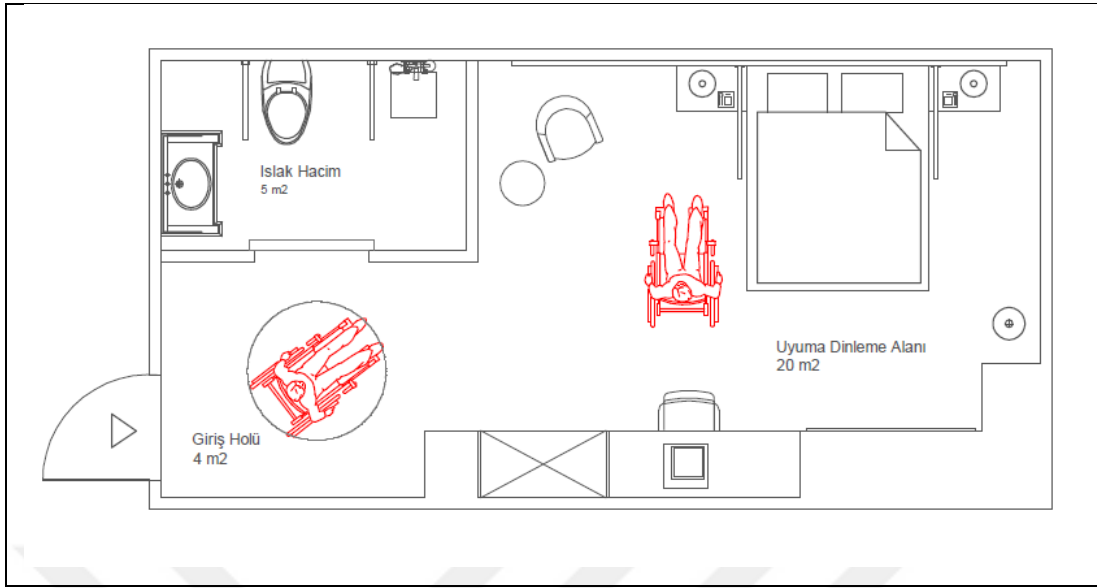

Kaynak: İnternet, (URL 20)

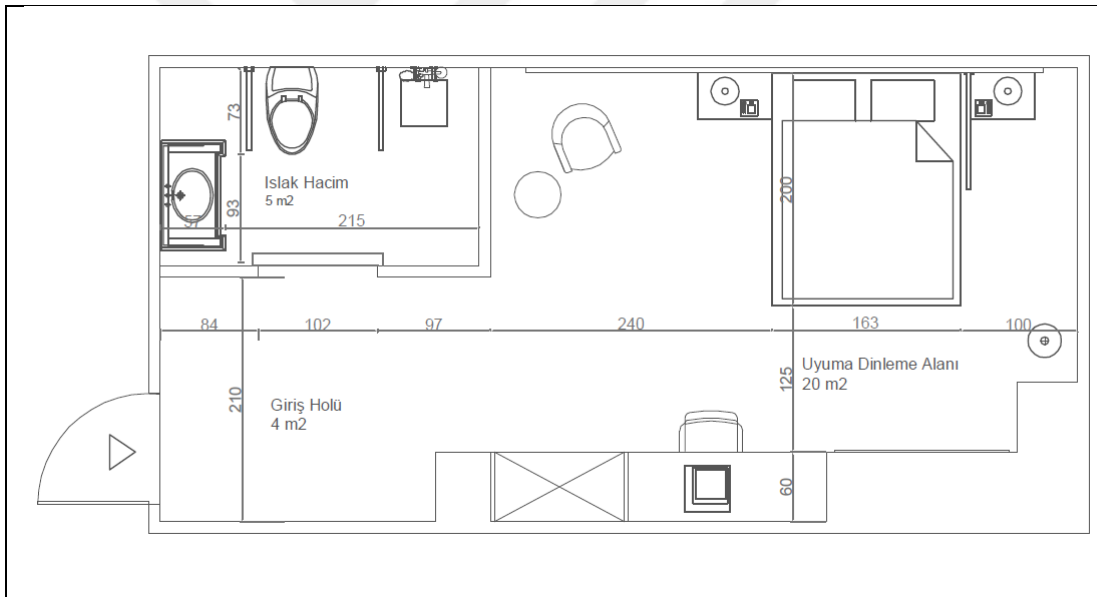
Engelsiz Odaların Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Engelsiz odalar bedensel engelli kullanıcılar için ulaşılabilir bir konumdadır. Engelsiz Odaların büyüklüğü giriş bölümü 4 m², uyuma dinlenme bölümü 20 m² ve ıslak hacim bölümü 5 m² olmak üzere toplamda 29 m²'dir.

Şekil 95: Otel 7 Engelsiz Oda Planı ve Dolaşım Alanı

Şekil 96: Otel 7 Engelsiz Oda Planı ve Ölçüleri

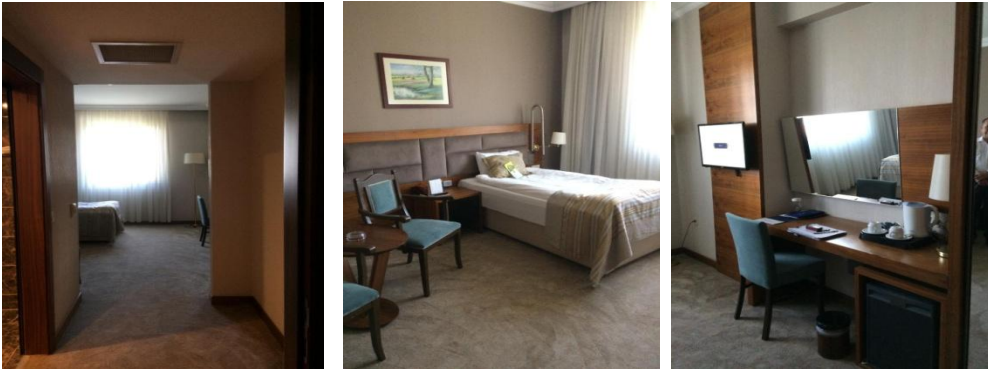

Tablo 21: Otel 7 Engelsiz Odalardaki Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri

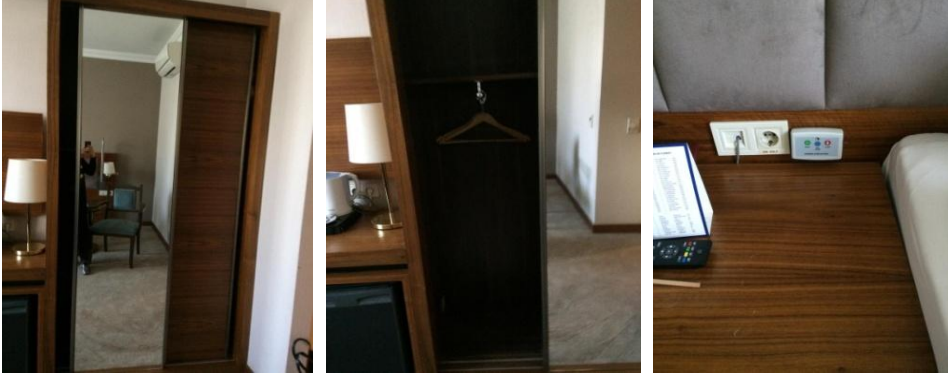
Yapı elemanları ve Mekanlar	Geçiş Mesafeleri ile İlgili Bilgiler
Engelsiz oda kapısı	Kapının genişliği 100 cm'dir. Kapı kolu yüksekliği 100 cm' dir. Kapı dışarı doğru açılmaktadır. Kapı kolu biçimi engelli kullanıcılar için uygundur. Standartlara uygundur.
Giriş Holü	Giriş holü 4 m ² 'dir. Standartlara uygundur.
Yatak Çevresi Geçiş Mesafeleri	Geçiş mesafeleri yatak ayakucunda 125 cm, yatağın sağ tarafında 100 cm, yatağın sol tarafında 240 cm'dir. Standartlara uygundur
Yatak Çevresi Manevra Alanı	Manevra alanı olan 150 cm çapında bir alan vardır. Standartlara uygundur.
Islak Hacim Alanına Giriş Kapsı	Kapının genişliği 102 cm'dir. Kapı panjur sistemi ile açılmaktadır. Kapı sisteminin anahtarının yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Islak Hacim Manevra Alanı	150 cm çapında manevra alanı yoktur. Standartlara uygun değildir.

a. Uyuma Dinlenme Alanı

Fotoğraf 52, 53 ve 54: Otel 7 Oda Girişi, Yatak ve Tv Ünitesi

Fotoğraf 55, 56 ve 57: Otel 7 Giysi Dolabı ve Panik Butonu

Tablo 22: Otel 7 Uyuma Dinlenme Alanının Tefriş Özellikleri

Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçimleri ve Özellikleri
Yatak	Yatak yüksekliği: 64,5cm Yatak genişliği: 90cm Yataklar bazanın üzerinden hafif dışarı çıkacak şekilde konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Komodin	Komodinler engelsiz kullanıma ve standartlara uygundur.
Mini Bar	Mini bar girişte zeminde konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Bavul İstasyonu	Bavul İstasyonu uygun bir konumdadır. Standartlara uygundur.
TV Ünitesi	TV ünitede konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Çalışma Yüzeyi	Odanın içerisinde TV ünitesinin yanında konumlandırılmıştır.
Giysi Dolabı	Giysi dolabı engelsiz tasarıma ve standartlara uygun olarak tasarlanmıştır.
Kullanılan Malzeme	Zeminde halı kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Aydınlatma	Aydınlatma ile bağlantılı anahtarlar, prizler ulaşılabilir olarak 100 cm yüksekliğindedir. Başucunda genel aydınlatma anahtarı vardır, panik butonu vardır. Standartlara uygundur.
Tutamaklar	Yatak başucunda tutamaklar bulunmaktadır. Standartlara uygundur.

b. Islak Hacim Alanı

Fotoğraf 58, 59 ve 60: Otel 7 Islak Hacim Elemanları

Tablo 23: Otel 7 Islak Hacim Alanının Tefrişi

Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçim ve Özellikleri
Klozet	Engelsiz klozet kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Lavabo	Engelsiz lavabo kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Duş	Engelsiz duş kullanılmamıştır. Standartlara uygundur.
Tutamaklar	Klozet ve duş bölmesinde 1'er adet kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Vitrifiye elemanları	Engelsiz kullanıma uygundur. Standartlara uygundur.
Duş oturağı	Duş oturağı bulunmamaktadır. Standartlara uygun değildir.
Havluluk	Havluluk yükseklikleri 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Saç kurutma	Saç kurutma elemanının yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Ayna	Aynalar uygun yükseklik ve eğimle konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Malzeme	Zemin malzemesi seramik malzeme kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Aydınlatma	Aydınlatma anahtarları ve prizlerin yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Panik Butonu	Panik butonu vardır. Standartlara uygundur.

OTEL 8

Otel 8 ile İlgili Genel Bilgiler

Otel 8 iş seyahatleri, kültür turları, kına, düğün, nişan, seminer organizasyonları düşünülmüş, dört yıldızlı oteller sınıfındadır. 228 oda kapasitesi olan

otelde bu odalardan iki tanesi engelsiz oda olarak tasarlanmıştır. Konum olarak şehir merkezi ile tarihi yapılara oldukça yakındır.

Otelin Çevresel Yaklaşımlarının ve Ortak Kullanım Alanlarının Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Otelin giriş bölümünün yakınında engelli otoparkı bulunmaktadır. Otel binasının girişinde zeminde yükseklik farklılıkları bulunmamaktadır ve otel giriş kapılarının bedensel engelli misafirlerin kullanımına uygun olduğu görülmüştür. Otelde bulunan lobi, resepsiyon, asansör ve restoran gibi ortak kullanım alanlarının da bedensel engelli misafirler açısından kullanılabilir olduğu görülmüştür.

Şekil 97, 98 ve 99: Otel 8 Giriş ve Lobi

Kaynak: İnternet, (URL 20)

Şekil 100, 101 ve 102: Otel 8 Lobi ve Resepsiyon

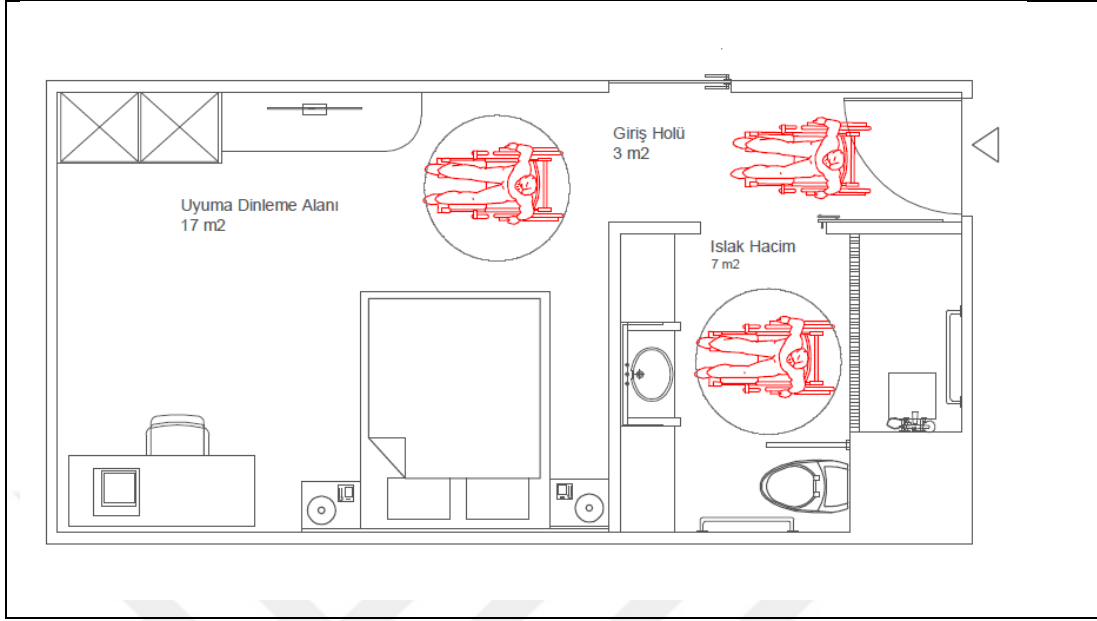

Kaynak: İnternet, (URL 20)

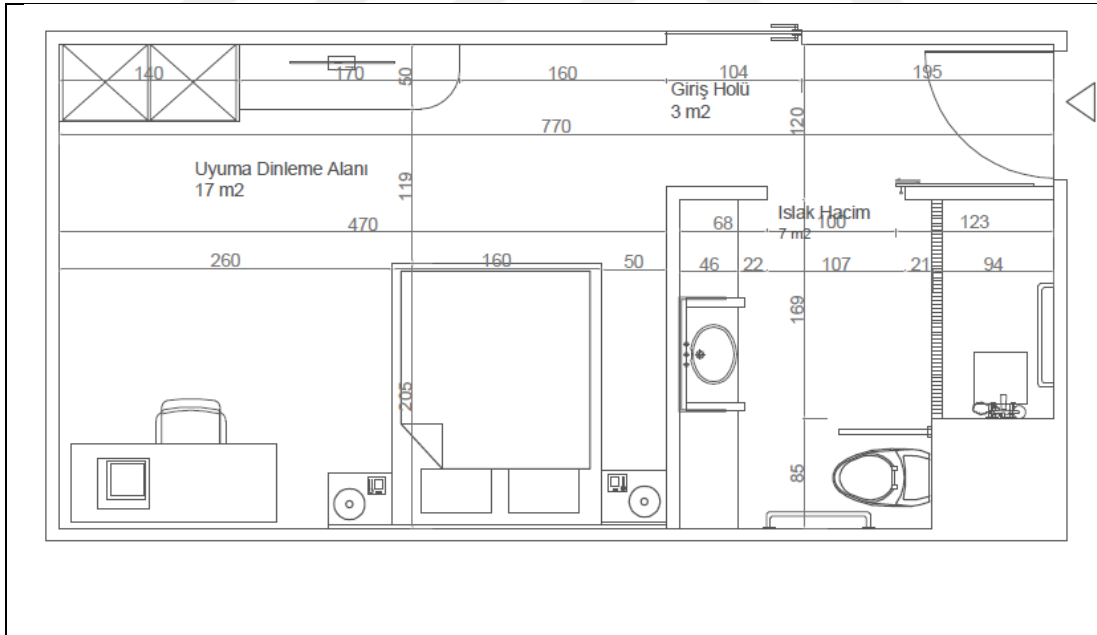
Engelsiz Odaların Bedensel Engelli Kullanıcılar Açısından İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Engelsiz odalar bedensel engelli kullanıcılar için ulaşılabilir bir konumda ve otelin 2. katındadır. Engelsiz Odaların büyüklüğü giriş bölümü 3 m², uyuma dinlenme bölümü 17 m² ve ıslak hacim bölümü 7 m² olmak üzere toplamda 27 m²'dir.

Şekil 103: Otel 8 Engelsiz Oda Planı ve Dolaşım Alanı

Şekil 104: Otel 8 Engelsiz Oda Planı ve Ölçüleri

Tablo 24: Otel 8 Engelsiz Odalardaki Kapı Geçişleri ve Geçiş Mesafeleri

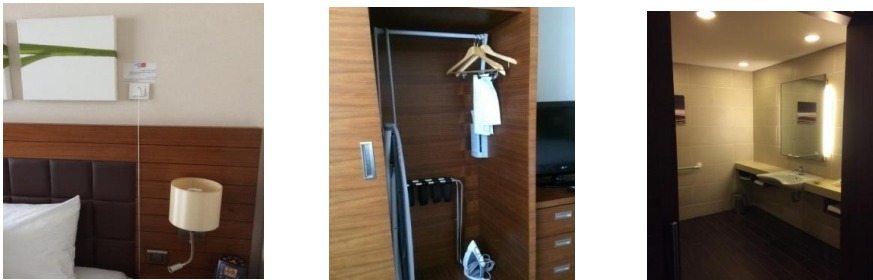
Yapı elemanları ve Mekanlar	Geçiş Mesafeleri ile İlgili Bilgiler
Engelsiz oda kapısı	Kapının genişliği 100 cm'dir. Kapı kolu yüksekliği 100cm' dir. Kapı içeri doğru açılmaktadır. Kapı kolu biçimi engelli kullanıcılar için uygundur. Standartlara uygundur
Giriş Holü	Giriş holü 3 m ² 'dir. Standartlara uygundur.
Yatak Çevresi Geçiş Mesafeleri	Geçiş mesafeleri yatak ayakucunda 119 cm, yatağın sağ tarafında 260 cm, yatağın sol tarafında 50 cm'dir. Standartlara uygundur.
Yatak Çevresi Manevra Alanı	Manevra alanı olan 150 cm çapında bir alan vardır. Standartlara uygundur.
Islak Hacim Alanına Giriş Kapsı	Kapının genişliği 100 cm'dir. Kapı kayar kapı sistemi ile açılmaktadır. Kapı kolu yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Islak Hacim Manevra Alanı	150 cm çapında manevra alanı vardır. Standartlara uygundur.

a. Uyuma Dinlenme Alanı

Fotoğraf 61, 62 ve 63: Otel 8 Engelsiz Oda Giriş, Tv Ünitesi ve Yatak

Fotoğraf 64, 65 ve 66 : Otel 8 Panik Butonu, Giysi Dolabı ve Islak Hacim Giriş

Tablo 25: Otel 8 Uyuma Dinlenme Alanının Tefrişleri

Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçimleri ve Özellikleri
Yatak	Yatak yüksekliği: 64,5 cm Yatak genişliği: 160 cm Yataklar bazanın üzerinden hafif dışarı çıkacak şekilde konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Komodin	Komodinler engelsiz kullanıma uygundur. Standartlara uygundur.
Mini Bar	Mini bar girişte zeminde konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Bavul İstasyonu	Bavul İstasyonu uygun bir konumdadır. Standartlara uygundur.
Tv Ünitesi	Tv ünitede konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Çalışma Yüzeyi	Odanın içerisinde tv ünitesinin yanında konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Giysi Dolabı	Giysi dolabı engelsiz tasarıma uygun olarak tasarlanmıştır. Standartlara uygundur.
Kullanılan Malzeme	Zeminde halı kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Aydınlatma	Aydınlatma ile bağlantılı anahtarlar, prizler ulaşılabilir olarak 100 cm yüksekliğindedir. Başucunda genel aydınlatma anahtarı vardır, panik butonu vardır. Standartlara uygundur.
Tutamaklar	Yatak başucunda tutamaklar bulunmamaktadır. Standartlara uygun değildir.

b. Islak Hacim Alanı

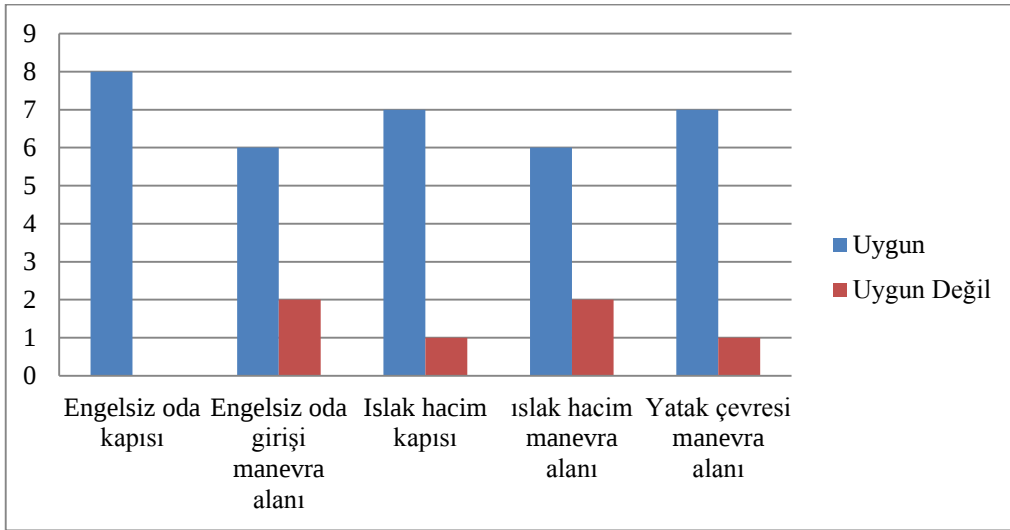
Fotoğraf 67, 68 ve 69: Otel 8 Islak Hacim Elemanları

Tablo 26: Otel 8 Islak Hacim Alanının Tefrişı

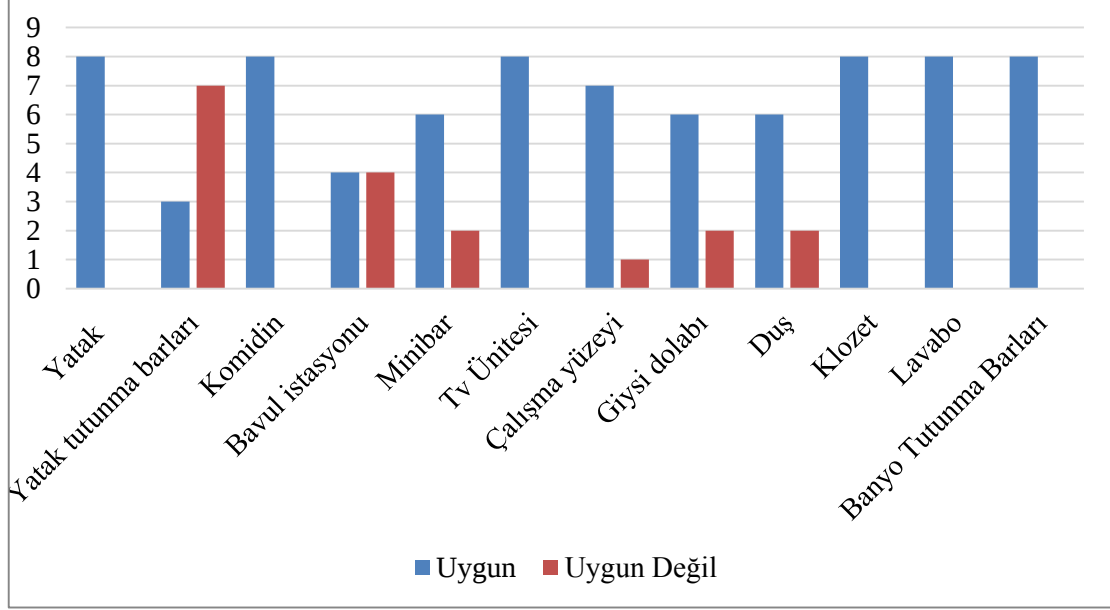
Tefriş Elemanları	Tefriş Elemanlarının Biçim ve Özellikleri
Klozet	Engelsiz klozet kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Lavabo	Engelsiz lavabo kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Duş	Engelsiz duş kullanılmamıştır. Standartlara uygundur.
Tutamaklar	Klozet ve duş bölmesinde 1'er adet kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Vitrifiye elemanları	Engelsiz kullanıma uygundur. Standartlara uygundur.
Duş oturağı	Duş oturağı bulunmaktadır. Standartlara uygundur.
Havluluk	Havluluk yükseklikleri 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Saç kurutma	Saç kurutma elemanının yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Ayna	Aynalar uygun yükseklik ve eğimle konumlandırılmıştır. Standartlara uygundur.
Malzeme	Zemin malzemesi seramik malzeme kullanılmıştır. Standartlara uygundur.
Aydınlatma	Aydınlatma anahtarları ve prizlerin yüksekliği 100 cm'dir. Standartlara uygundur.
Panik Butonu	Panik butonu vardır. Standartlara uygundur.

Gözlem fişleri doğrultusunda otellerin engelsiz odalarındaki kapılar ve geçiş mesafeleri, tefriş elemanları, aydınlatma elemanları ve panik butonu ile ilgili oluşturulan grafikler aşağıda yer almaktadır.

Grafik 1: Otellerde Bulunan Engelsiz Odalardaki Kapılar ve Geçiş Mesafeleri

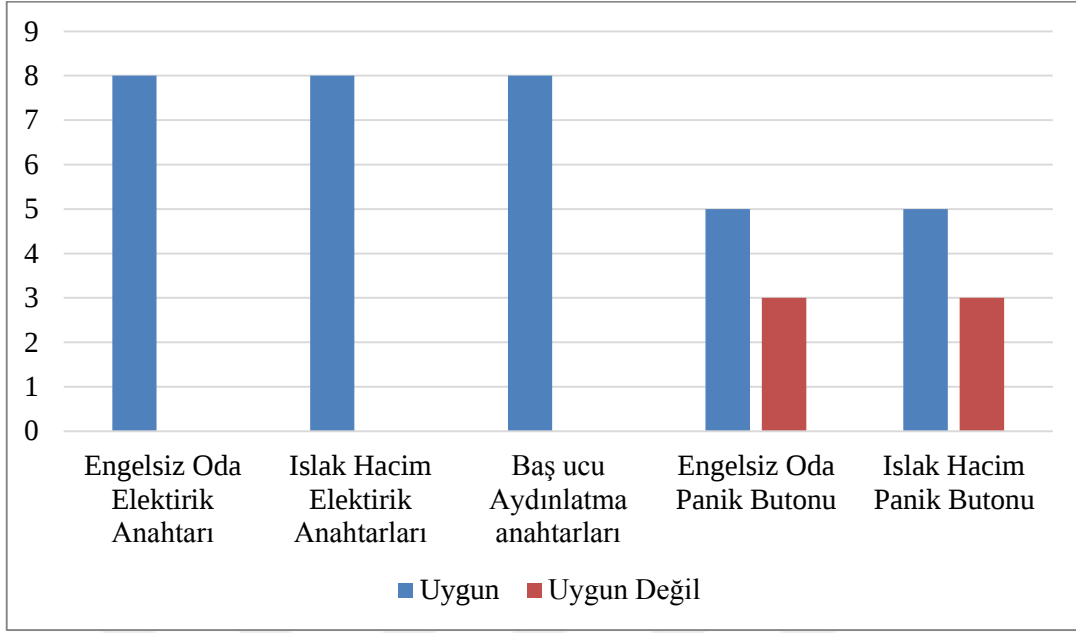
Araştırma yapılan otellerdeki engelsiz odaların, %100'nün oda kapısının ve %87'sinin ıslak hacim kapısının bedensel engelli kullanıcılar açısından kullanılabilir olduğu görülmüştür. Engelsiz odaların, %75'nin giriş bölümünde, %75'nin ıslak hacim alanında ve %87'sinin yatak çevresinde tekerlekli sandalye için gereken manevra alanının olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Grafik 2: Otelerde Bulunan Engelsiz Odaların Tefriş Elemanlarının İncelenmesi

Araştırma Yapılan otellerin, %100'nün yatak birimi, %37'sinin yatak tutunma barlarının, %100'nün komidin, %50'sinin bavul istasyonu, %75'nin minibar, %100'nün tv ünitesi, %87'sinin çalışma yüzeyi, %75'nin giysi dolabı, %75'nin duşu, %100'nün klozeti, %100'nün lavabosu ve %100'nün banyo tutunma barları bedensel engellilerin kullanımına uygundur. Ayrıca bazı otellerde tefriş elemanlarının sivri köşeli olmamasına dikkat edilmediği, zeminde kullanılan malzeme türünün uygunluğuna dikkat edilmediği gözlenmiştir.

Grafik 3: Otellerde Bulunan Engelsiz Odaların Aydınlatma Elemanları ve Panik Butonu

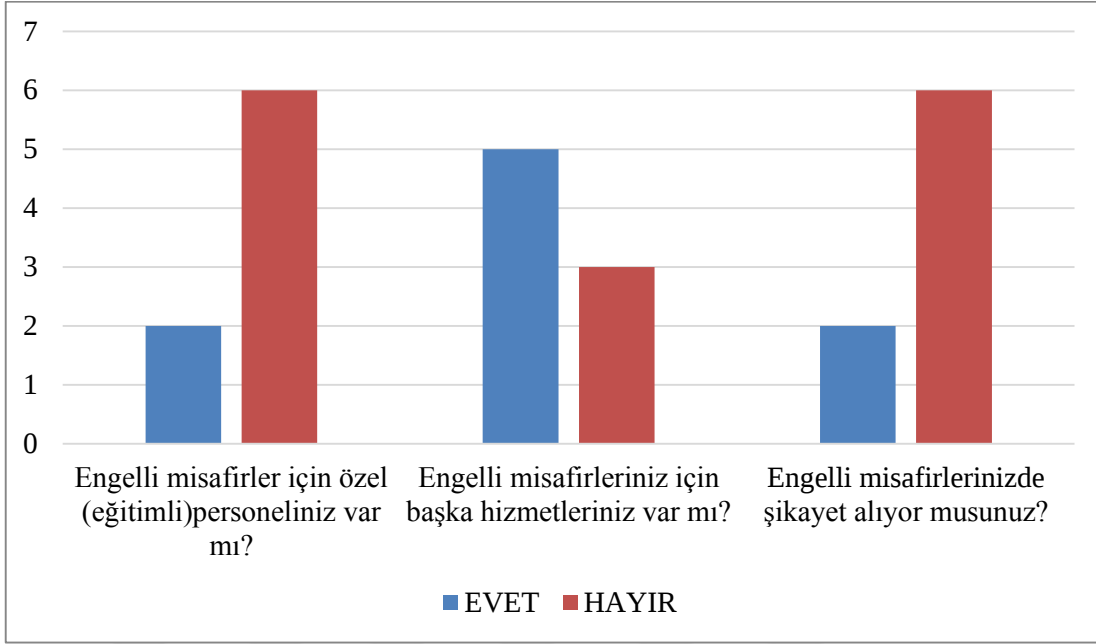

Araştırma yapılan otellerin engelsiz odalarının %100'nün elektrik, %100'nün ıslak hacim elektrik, %100'nün başucu aydınlatma anahtarlarının bedensel engelli kullanıcılar açısından uygun olduğu gözlenmiştir. Engelli kullanıcılar için büyük önem taşıyan panik butonları ise otellerin %62'sinde bulunmaktadır.

3.2. Otellerdeki Görevlilerin Engelsiz Odalar ve Engelli Misafirler ile İlgili Görüş ve Önerileri

Araştırma yapılan 8 adet otelde, otel yetkilileri ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Otel yetkililerine uygulanan anket ile yetkililerin engelsiz odalar ile ilgili görüş ve önerileri hakkında bilgiler edinilmiştir. Anket sonucunda elde edilen veriler Grafik 3.4'te verilmiştir.

Grafik 4: Otel Yetkilileri ile Yapılan Görüşme Sonucu Elde Edilen Sonuçlar

Grafik 3.4 incelendiğinde, engelli misafirler için özel eğitilmiş personelin otellerin % 25'inde, engelli misafirler için özel hizmetler otellerin %62'sinde olduğu görülmüştür. Otellerin %25'inde engelli misafirlerinden şikayet alındığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Grafik 3.4 'de yer alan soruların yanı sıra otel görevlilerine “Engelli misafirlerinizin otelinizde en çok karşılaştığı problem nedir?” sorusu sorulmuştur. Otel görevlileri bu soruya; "engelli misafirlerin genel olarak otel hizmetlerinden ve engelsiz odalardan memnun kaldıklarını", "bazı otellerin giriş yolunda bulunan arnavut kaldırımlarının engelli misafirler için sorun oluşturduğunu", " otellerin bir kısmının dış mekan alanının engelli misafirlerin kullanımına uygun olmadığını", "otellerde yoğunluk olduğu zaman veya otel odalarının temizlendiği zaman dilimlerinde engelsiz oda sayısının yeterli gelmediğini”, “bazı engelli misafirlerin otellere ulaşımında problemler yaşadığını” belirttikleri görülmüştür.

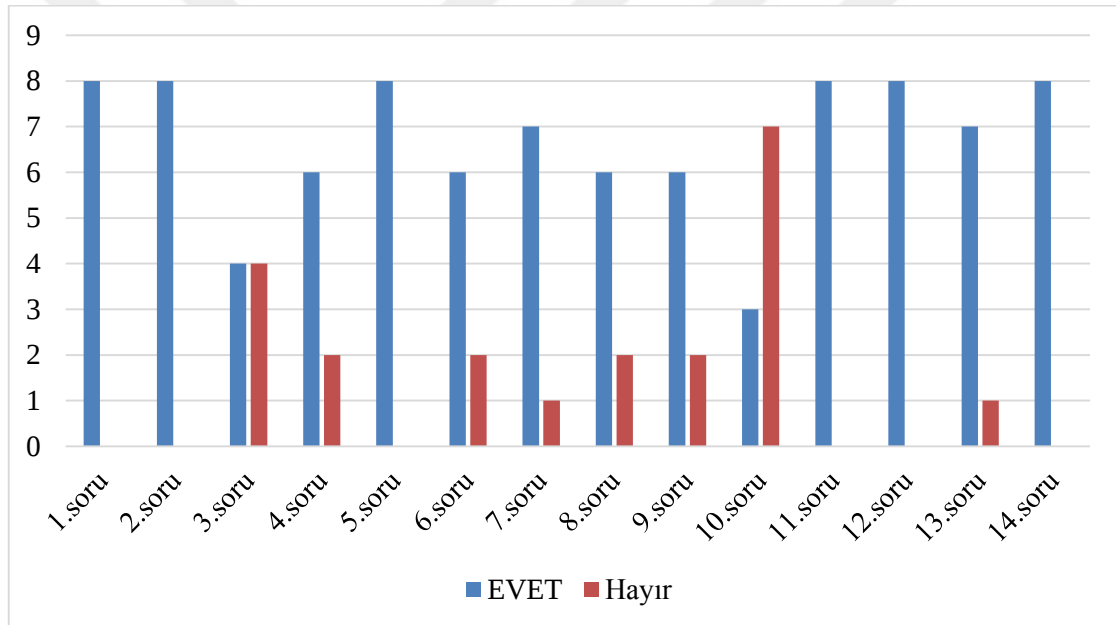
Yetkililer ile yapılan görüşmeler sonucunda engelli misafirler için daha özellikli hizmetlerin olması, engelli misafirlere gerektiğinde yardımcı olabilecek özel eğitilmiş personelin olması, otellerdeki bazı fiziki şartların düzeltilmesi, engelsiz oda sayısının artırılması veya her kullanıcı grubuna kolay kullanım sağlayacak "evrensel tasarım" çerçevesinde bir oda tasarımının olması ve engelli misafirler için ulaşılabilirlik

problemlerinin çözülmesi ile birlikte engelli bireylerin otellerden daha iyi hizmet alabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

3.3. Otellerde Konaklayan Bedensel Engelli Misafirlerin Otel ve Engelsiz Odalar ile İlgili Görüş ve Önerileri

Araştırma yapılan 8 adet otelde konaklayan ve her bir otelden bir misafire anket uygulaması yapılmıştır. Anket çalışması tekerlekli sandalye kullanan bireylere uygulanmış olup, gönüllülük esasına dikkat edilmiştir. Detayları Ek-3’de verilen anket sonucunda elde edilen veriler Grafik 3.5’te verilmiştir.

Grafik 5: Engelli Misafirler ile Yapılan Görüşmeler Sonucu Elde Edilen Veriler

Grafik 3.5 incelendiğinde, engelli misafirlerin %100'nün yakınları ile birlikte konakladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Engelli misafirlere yöneltilen sorularda konakladıkları otellerin %100'nün dış mekanında rampalar ve yollar, %50'sinde engelliler için tasarlanmış resepsiyon, %75'inde bilgilendirici ve yönlendirici işaretler, %100'ünde engelsiz asansör, %75'inde engelsiz odaların ulaşılabilir bir konumda, %37 'sinde engellilerin zaman geçirebileceği bir dış mekan, %100'ünde engelsiz restoran, %100'ünde ortak kullanım alanlarında engelsiz tuvalet olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Engelsiz odalar ile ilgili yöneltilen anket sorularında ise engelsiz odaların bedensel

engellilerin kullanımı açısından %87'sinin tasarımının , %75'nin uyuma dinlenme alanı tasarımının ve %75'nin ıslak hacim tasarımlarının uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca engelli misafirlerin %87'sinin mekansal olarak sunulan hizmetlerden memnun kaldığı, %100'nün ise otel personelleri ve çalışanların hizmetlerinden memnun kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Engelli misafirlere görüş ve önerilerini bildirmeleri için açık uçlu iki adet soru sorulmuştur. Bunlardan ilki ‘‘Konakladığınız oteldeki engelsiz odalarda karşılaştığınız en önemli problem neydi?’’ sorusudur. Cevaplar incelendiğinde engelli bireylerin mekânın tamamında genellikle problem yaşamadıklarını, problem yaşadıkları alanların da odalardaki ve odaların içinde bulunan ıslak hacimlerdeki tekerlekli sandalye için gerekli manevra alanlarının olmadığını, engelsiz odalardaki geçiş mesafeleri ve manevra alanlarının yetersiz olduğunu, odalarda kullanılan tefriş elemanlarından mini bar ve giysi dolabı birimlerinin kullanımında problemler olduğunu, bazı engelsiz odaların diğer odalarda bağlantısı olmadığını, odalarda bulunan yatakların yakınında veya baş uçlarında tutunma barlarının olmadığını, bazı odalardaki ıslak hacmin zemin malzemesinin kaygan olduğunu, ıslak hacmin büyüklüğünün yeterli olmadığını belirttikleri görülmüştür. ‘‘Konakladığınız otelde engelli misafirler için hangi hizmetlerin olmasını isterdiniz?’’ sorusuna ise genellikle engelsiz odaların mekan olarak daha kolay kullanılabilecek büyüklükte olmasını istedikleri, yakınları ile konaklayan misafirler için engelsiz odaların diğer odalar ile bağlantısının olmasını istedikleri, odalarda bulunan tefriş elemanlarının daha kullanılabilir hale getirilmesini istedikleri, ıslak hacim büyüklüğünün daha büyük olmasını istedikleri gibi cevaplara ulaşılmasının yanı sıra engelsiz odalar dışında da otele ulaşımında problemler yaşadıkları için ulaşım ile ilgili hizmet taleplerinin olduğu, oda servisinden daha ayrıcalıklı hizmetler almak istedikleri, gerekli durumlarda otel çalışanlarından yardım istemeleri halinde personelin özel eğitilmiş olmasını ve otellerin engelli misafirlere konaklama hizmetlerinin yanı sıra turistik amaçlı konaklamalarda şehir içinde engelsiz dolaşım ulaşım gibi özellikli hizmetler almak istedikleri gibi cevaplara ulaşılmıştır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Konya İli'nde bulunan otellerdeki engelsiz odaların tasarımının bedensel engellilerin kullanılabilirliği açısından incelenip analiz edildiği bu çalışmada anket ve gözlem formları kullanılmıştır. Oteller ortak kullanım alanları ve engelsiz odalar olmak üzere iki aşamada incelenmiştir. Ortak kullanım alanları içerisinde otopark, giriş yolları, resepsiyon ve asansörler incelenirken, engelsiz odalar ise geçiş mesafeleri/kapılar, engelsiz odaların uyuma dinlenme alanı, ıslak hacim, tefriş ve aydınlatma elemanları açısından incelenmiştir. Ayrıca engelsiz odaların fotoğrafları çekilmiş ve yerinde ölçü alınarak odaların planları çizilmiştir.

Araştırmanın gözlem ve inceleme kısmında bazı otellerdeki engelsiz odaların tasarımının bedensel engellilerin kullanılabilirliği açısından engelli kullanıcıların ihtiyaçlarını tam olarak karşılamadığı görülmüştür. Engelsiz odaların mekansal olarak büyüklüğünün tekerlekli sandalye kullanan engelli kullanıcılar açısından yeterli büyüklükte olmadığı, engelsiz odalarda kullanılan tefriş elemanlarından minibar ve buzdolabı birimlerinin ellerini kullanamayan veya el kullanma becerilerinde engel olan kullanıcılar açısından kullanılabilir olmadığı, giysi dolabının raf ve askılarının, minibarın ve buzdolabının tekerlekli sandalye kullanan bedensel engelliler açısından ulaşılabilir yükseklikte olmadığı, yatak çevresinde yaklaşma mesafelerinde yeterli alan olmadığı, yatak başuçlarında tutunma barları ve panik butonlarının olmadığı, zeminde kullanılan malzemelerde ıslak hacimde kaygan malzemelerin kullanıldığı, kapı kolu biçimlerinin tüm bedensel engelli kullanıcılar açısından kullanılabilir olmadığı, ıslak hacimlerde duş bölümünde panik butonlarının olmadığı görülmüştür.

Araştırmanın yapıldığı otellerdeki yetkililer ve misafirler ile yapılan görüşmeler ve anketler sonucunda ise; Otellerdeki fiziki şartların büyük ölçüde engelli misafirlerin ihtiyaçlarını karşıladığı ancak bu fiziki şartların yönetmeliklerde bulunan ölçütler dahilinde genellikle azami ölçüde tutulduğu görülmüştür. Engelsiz odaların sayısının ve tasarımının da aynı şekilde yönetmeliklerde bulunan ölçütlere göre genellikle azami ölçüde tutulduğu görülmüştür. Ayrıca otellerin birçoğunda engelli misafirler için özellikli hizmetlerin ve özel eğitilmiş personelin olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın literatür kısmında ulaşılan engelsiz odalar ile ilgili belirli standartlardan bahsedilmiştir. Bu standartlar 2011 yılında yayınlanan yönetmeliğe

göre bedensel engelliler için konaklama tesislerinde yapılan düzenlemelerde verilmiştir. Araştırmanın alan çalışmasında elde edilen verilere göre bedensel engelliler ile ilgili standartlar otellerde büyük ölçüde uygulanmıştır, ancak standartların tek başlarına uygulanması engelsiz odaların bedensel engellilerin kullanılabilirliği açısından yeterli olmadığı görülmüştür. Bu bağlamda otellerde bulunan engelsiz odaların tasarımının bedensel engellilerin kullanılabilirliği açısından incelendiğinde tüm ihtiyaçları karşılayan engelsiz odaların bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda otellerdeki engelsiz odalar ile ilgili yapılması gerekenler:

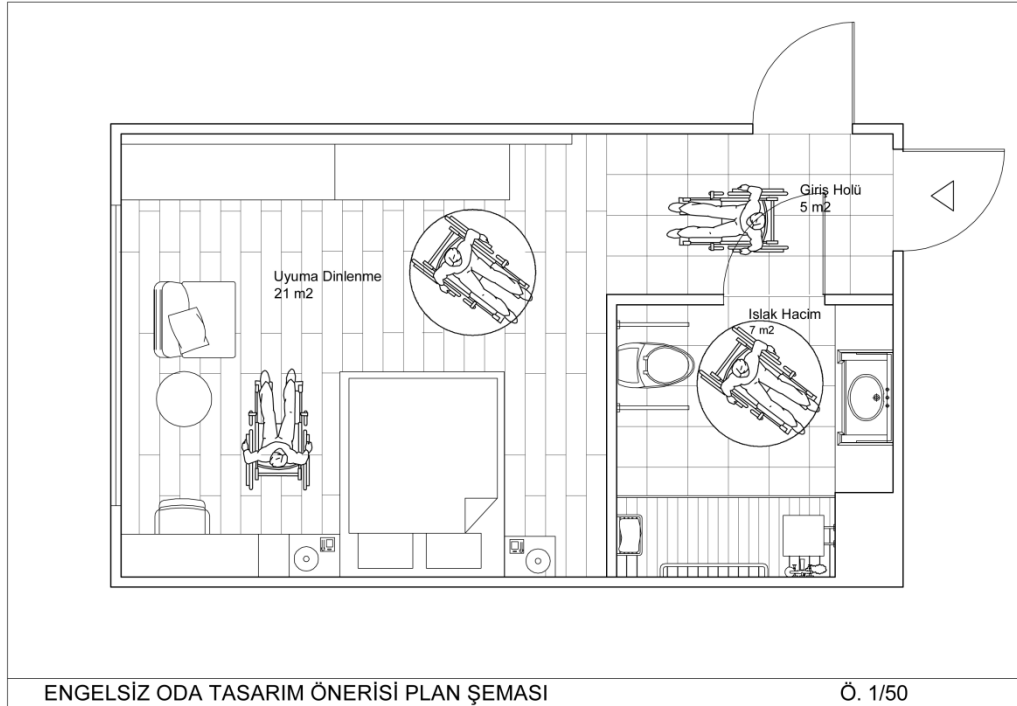
- Engelsiz odaların tasarımı için belirli bir plan şeması oluşturulmalı, engelsiz odalar tasarlanırken bu plan şeması çerçevesinde gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- Engelsiz odaların sayısı arttırılmalı ve büyük oteller ile sınırlandırılmayıp diğer otellerde de yaygınlaştırılmalıdır.
- Engelsiz odaların yapı içerisindeki dağılımı ve yerleşimi ulaşılabilir bir şekilde planlanmalıdır.
- Herkesin eşit imkanlardan faydalanarak tatil yapabilmesi ve otellerdeki imkanlardan yararlanabilmesi için otellerin yapım süreçlerinde otel işletmeleri ile yetkili kurumlarca alanında uzman kişilerin görevlendirilmesi ve bu kişiler arasında sürekli bir iletişim, denetleme ve kontrol olmalıdır.
- Otelere engelsiz tasarım ile ilgili devlet destekli teşvikler verilmeli, otellerin büyüklüğüne göre verilen yıldız ve derecelendirmeler gibi bu alanda da derecelendirme sistemi oluşturulmalıdır.
- Otel işletmelerinde çalışanlar engelsiz tasarım konusunda bilinçlendirilmeli ve engelli misafirler için özel eğitim almaları sağlanmalıdır.
- Tasarımcıların ve mimarların eğitiminde engelsiz tasarım benimsenmelidir.
- Yasal zorunlulukların engelsiz tasarım çerçevesinden bakılarak tekrar düzenlenmesi ve takibi konusunda bilirkişilerin olduğu bir denetleme mekanizması oluşturulmalıdır.
- Otellerin engelli misafirlere sunduğu konaklama hizmetleri dışında farklı alanlarda da turistik amaçlı geziler, ulaşım gibi alanlarda engelli misafirler için oteller özellikli hizmetler sunmalıdır.

- Engelsiz odaların tasarım kriterinin veya tasarım anlayışının yönetmeliklerin getirdiği zorunluluk anlayışından çıkarılıp, engelli misafirin konforu, kullanım kolaylığı anlayışı benimsenerek "evrensel tasarım" çerçevesinde bir engelsiz oda tasarımı oluşturulmalıdır.

ENGELSİZ ODA TASARIM ÖNERİSİ

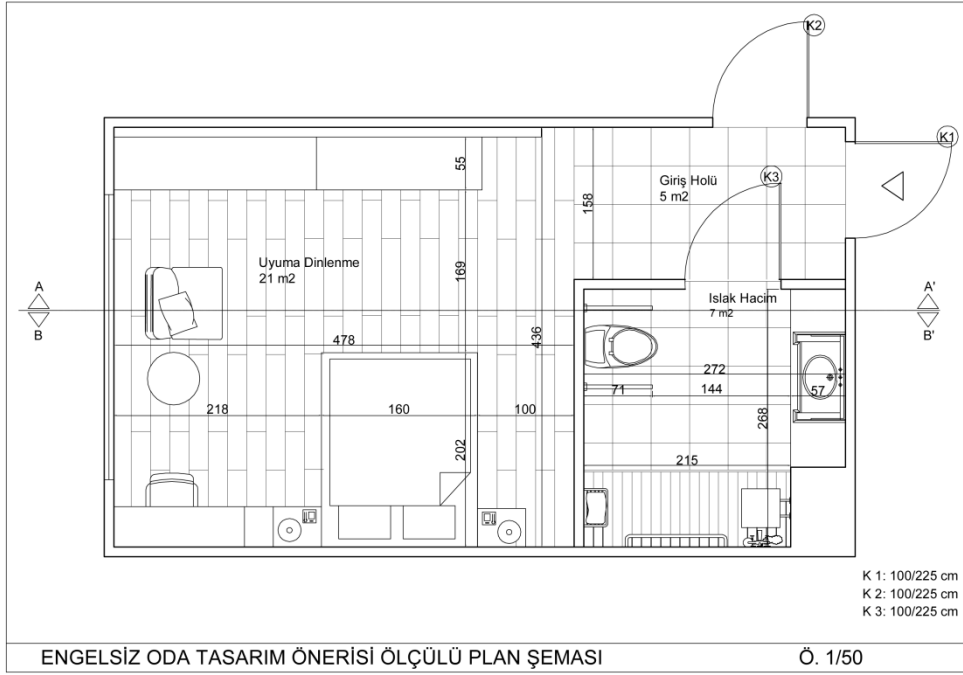
Yapılan alan çalışmaları, gözlemler ve anketler sonucunda elde edilen veriler ışığında "Engelsiz Otel Odası Tasarım" önerisi oluşturulmuştur. Bu tasarım önerisinde engelliler ile ilgili olan mevcut standartlara ek olarak engelsiz odanın büyüklüğü, engelsiz oda içerisindeki tefriş elemanlarının tasarımları ve bu elemanların birbirleri ile olan ilişkisi, mekansal organizasyonu ve oda içerisindeki tasarımlar oluşturulurken evrensel tasarım ilkeleri göz önünde bulundurulmuştur. Bu tasarım önerisi oteller veya konaklama tesislerinin engelsiz oda tasarımlarında geliştirerek kullanabilmeleri için tasarlanmıştır.

Plan Şemaları

Engelsiz oda plan şeması kolay kullanım imkanı sağlayacak şekilde yalın ve net bir tasarım anlayışı ile tasarlanmıştır. Engelsiz odaya giriş kapısı 100 cm genişliğinde,

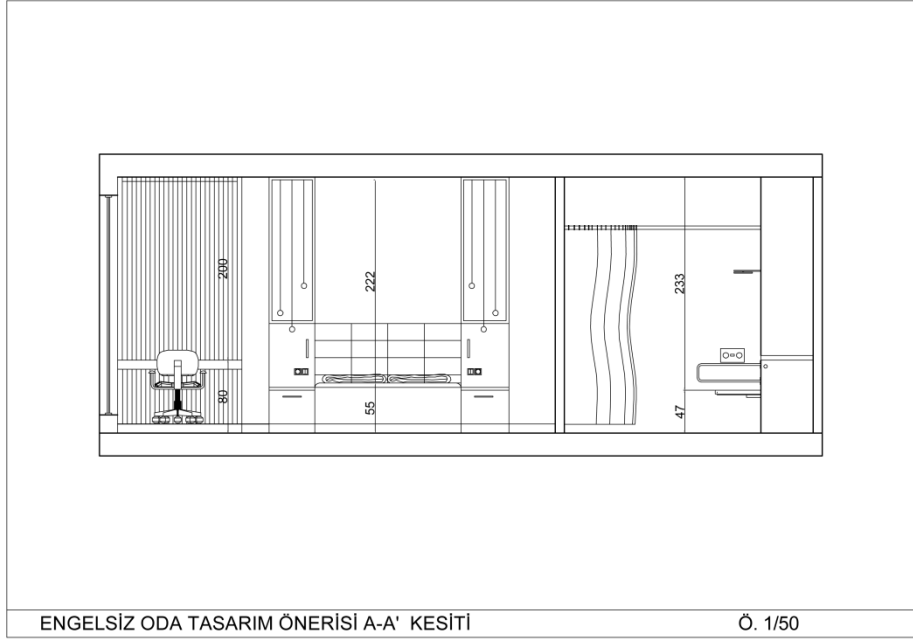
iç hacim kapılarının genişliği ise 90 cm'dir. Kapıların açılış yönleri mekanların dışına doğrudur. Kapı kolu yüksekliği ve kapı kolu biçimi kolay kullanılabilen bir tasarıma sahiptir. Engelsiz odanın içerisinde tekerlekli sandalyenin manevra yapabilmesi için gerekli olan 150cm x 150cm çapında bir alan bulunmaktadır. Engelsiz odaların gerektiğinde kullanılabilmesi için yan tarafındaki bir oda ile bağlantı kapısı bulunmaktadır.

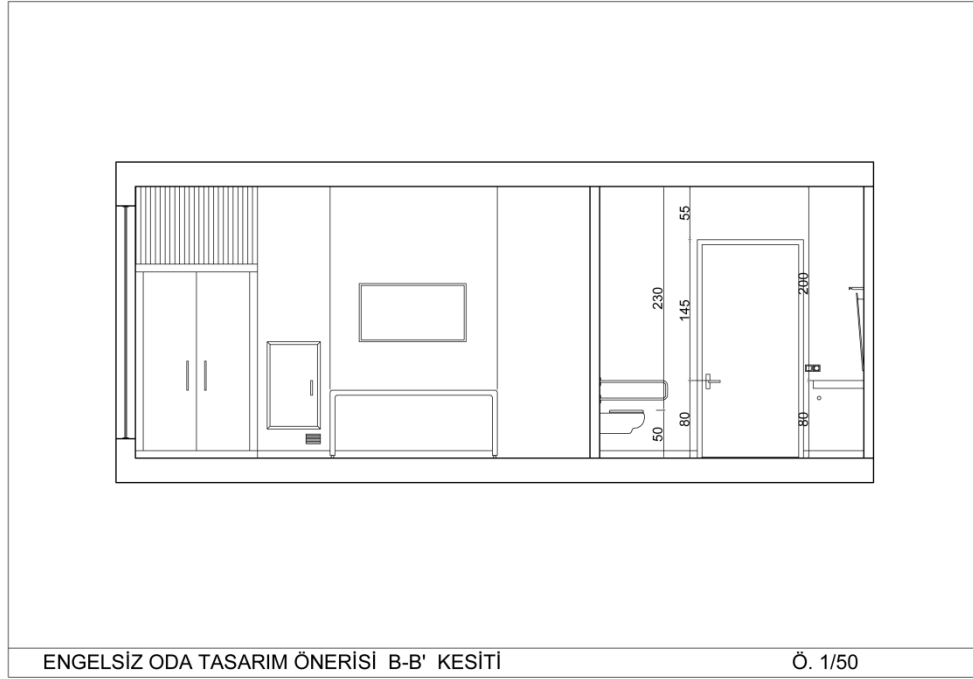
Engelsiz oda içerisinde kullanılan tefriş elemanları engellilerin kullanımına uygun bir biçimde tasarlanmıştır. Engelsiz oda içerisinde kullanılan yatağın çevresinde tekerlekli sandalye ile geçilebilecek mesafeler bırakılmıştır, ayrıca yatak başlarında tutunma barları bulunmaktadır. Engelsiz oda için tasarlanan tv ünitesi ve minibar bedensel engelli kullanımına uygun bir biçimde tasarlanmıştır. Oda içerisinde tasarlanan giysi dolabı ulaşılabilir bir konumda, raf ve askılarının tasarımı bedensel engelliler açısından kullanılabilir bir biçimde tasarlanmıştır. Oda içerisinde kullanılan tefriş elemanlarının tasarımında ve seçiminde kullanıcıların hareketlerini kısıtlamayacak biçimde kullanılmıştır. Oda içerisindeki çalışma yüzeyi tekerlekli sandalye ile kullanılabilecek biçimde oluşturulmuştur. Islak hacimde kullanılan

vitrikiye elemanları ve yardımcı elemanlar bedensel engelli kullanıcılar için kullanılabilir bir tasarıma sahip olup ulaşılabilir yüksekliklerde konumlandırılmıştır.

Kesitler

Engelsiz oda içerisinde zeminde üzeri dokulu olan kaymayı önleyici laminant malzeme kullanılmıştır. Islak hacim zemininde ise yine yüzeyi dokulu seramik kaymaz malzeme kullanılmıştır. Oda zemininde malzemeler arası geçişlerde yükseklik ve kot farkı bulunmamaktadır. Oda içerisinde yatak başı ve yatak bazasında keten kumaş kaplama kullanılmıştır. Odada bulunan ahşap esaslı olan tefriş elemanlarında sivri kenar ve köşelerden kaçınılmıştır. Oda içerisindeki yerleşim planında da gereksiz girinti ve çıkıntılardan kaçınılmış sade bir yerleşim planı tasarlanmıştır. Engelli misafirlerin otelde konaklamalarında bazı durumlarda odalarda yeme içme hizmetleri aldıkları düşünülerek hareketli çalışma yüzeyi gibi de kullanılabilecek bir hareketli masa tasarımı yapılmıştır.

3 Boyutlu Model Tasarımı

Engelsiz odalarda kullanılan elektrik anahtarları ve prizlerin kolay ulaşılabilir konumlarda kullanılmasına ve uygun yükseklik aralığında kullanılmasına dikkat edilmiştir. Engelsiz odalarda yatak başuçlarında genel ve lokal aydınlatmayı sağlayacak elektrik anahtarları kullanılmıştır. Islak hacimlerde bulunan sabunluk, ayna ve saç kurutma gibi tamamlayıcı ürünlerin kullanım biçimleri ve yükseklikleri bedensel engelli kullanıcılar düşünölerek konumlandırılmıştır. Engelli kullanıcılar için büyük önem arz eden acil durum veya panik butonları yatak başuçlarında ve ıslak hacimde duş bölümünde kullanılmıştır. Oda içerisinde kullanılan tefrişlerde, zeminde, tavanda ve duvarda renk karmaşasından kaçınılarak ahşap, beyaz ve fümre renkleri kullanılmıştır. Oda içerisindeki aydınlatmalarda genel ve lokal aydınlatmalar şeklinde gözü yormayacak biçimde kullanılmıştır.

5.KAYNAKLAR

- AĞDACI, Şafak (2011). *Kamusal Alanda Bedensel Engelliler için Sıhhi Tesisat Gereçleri Tasarımı ve Önerileri*, Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- AKÖZER, Emel (2007). Özgürleştiren Tasarım, *TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi, Dosya 04, Cilt(46)*, 7-10.
- ALTIOK, Mustafa, KARS, Muhammet Mehmet (2010). Tekerlekli Sandalye Kullanan Engellilere Yönelik Islak Mekan Düzenlemelerinde Fonksiyonel Yaklaşımlar, *Dumlupınar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Cilt(21)*, 107- 122.
- ALTUNIŞIK, Remzi, COŞKUN, Recai, YILDIRIM, Engin, (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Doktora Dersi Ödevi, Konya.
- ARTÜN, Semih (2018). *Otel Yapılarında Engelli Bireylere Yönelik Çözümler*, Işık Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- BULGAN, Gülay (2015). Dünya'da ve Türkiye'de Engelli Turizmi İle İlgili Yapılan Çalışmalar, *Akademik Bakış Dergisi, Cilt(50)*, 102-125.
- BUCHANAN, Colin, THORNTON, Grand (2010). *Acessible Hotel Rooms in London*. Inclusion London, David Bonnett Associates, London, England.
- BÜYÜKŞALVARCI, Ahmet, ŞAPÇILAR, Mutafa Cüneyt, TUNCEL, Meltem (2017). Otel İşletmelerinde Engelli Olanaklarına İlişkin Yönetici Görüşleri: Konya Örneği, *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi Cilt(13)*, 249-263.
- RANDT Yael (2010). Dimension s of Hotel Experience of People with Disabilities: An Exploratory Study, *Hotel Experience of People with Disabilities, Vol(23)*, 571-591.
- DAVUTOĞLU, Hümeysra (2016). *Sosyal Yapılarda Engellilere Yönelik Tasarım Prensipleri ve Örnek Proje Üzerinden İncelenmesi*, Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

- DARCY, Simon (2007). A Methodology for Testing Accessible Accommodation Information Provision Formats, *CAUTHE 2007 Conference*. University of Technology, Sydney, Australia.
- ELMACI, Davut, (2019). Avrupa'daki Erişilebilirlik Uygulamaları: Boras ve Cardiff Örneklerinin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, Cilt(43)*, 33-60.
- ERGENOĞLU, Aslı (2013). *Mimarlıkta Kapsayıcılık*, Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, İstanbul.
- ERKAL, Sibel, ŞAHİN, Hande (2012). *Ortopedik ve Görme Engelli Bireyler İçin Konaklama Tesislerinde Yapılması Gereken Düzenlemeler*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- YÜRİK, Esin, AVCI, Nilgün (2008). Engelliler ve Turizm: Avrupa Birliği ve Türkiye Uygulamaları Üzerine Kavramsal Bir Karşılaştırma, *Avrasya Etüdları Dergisi, Cilt(34)*, 109-125.
- EVLİYAOĞLU, Dila (2015). *Havalimanlarının Görme ve Bedensel Engellilerin Erişilebilirliği Üzerinden Değerlendirilmesi; İstanbul Atatürk Havalimanı Örneği*, Bahçeşehir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- KARASAR, Niyazi (1982). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (27. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- KARİP, Salih (2016). *Engelli Bireylerin Sağlık Hizmetlerine Ulaşılabilirlik Düzeylerinin Belirlenmesi: Konya Örneği*. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- KOCA, Duygu, YILMAZ, Meltem (2017). *Engelliler İçin Mekan Düzenlemelerinde Kapsayıcı Tasarım* (1. Baskı). Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu.
- MÜLAYİM, Ali (2009). *Bedensel Özürlüler İçin Mimari Mekan Tasarımı*, Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Edirne.
- MÜLAYİM, Ali, ÖZŞAHİN, Burak (2010). *Bedensel Engellilerin Konaklama Sorunları ve Çözüm Önerileri Üzerine Bir İnceleme*, Kırklareli Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Doktora Dersi Ödevi, Kırklareli.
- OLGUNTÜRK, Nilgün (2007). Evrensel Tasarım: Tüm Yaşlar, Farklı Yetenekler ve Çeşitli İnsanlık Durumları İçin Tasarım, *TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi, Dosya 04, Cilt(46)*, 10-18.

- PEHLIVANOĞLU, Burcu (2012). Turizm Yapılarına Yönelik İç Mekan Tasarım Kriterleri, *Engelsiz Turizm Sempozyumu Bildiri Kitapçığı*. 27 Temmuz 2012. Antalya: Apgem,6-19.
- RAİNS, Scott (2002). *Universal Design Guide For Inclusive Tourism*. Universal Design Partners. Parsa: Eurasia Partnership Foundation.
- ŞAHİN, Neslihan (2012). *Engellilere Yönelik Eğitim Yapılarının Tasarım Prensipleri ve Örnek Proje Üzerinden İncelenmesi*, Haliç Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- ŞENOL, Fazıl, OKTAY, Kutay, ÖZMEN, Meliha (2016). Engelli Turistlere Yönelik Otel Uygulamaları: Antalya Yöresi Örneği, *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Cilt*(13), 74-91.
- ROSETTİ, Rosemarie (2009). A Universal Design Approach for the Hospitality Industry, *HD 2009 Expo Conference*. 15 Mayıs 2009. Las Vegas, NV: ASID, 1.
- TELLİOĞLU, Salih, ŞİMŞEK, Necati (2016). Dünya'da ve Türkiye'de Engelli Dostu Turizm, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt*(33),552-567.
- TOSUN, Gizem (2010). *Tekerlekli Sandalye Kullanıcılarına Yönelik Banyo Sağlık Gereçlerinin İşlevsellik Analizi*, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- TÜTÜNCÜ, Özkan (2016). Engelsiz Turizm Kapsamında Konaklama Tesislerine Yönelik Düzenlemelerin Değerlendirilmesi, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Cilt*(27), 125-128
- YILMAZ, Bilgehan (2004). *Engelli Kullanıcılar İçin Temel Eğitim Binaları Tasarımının Kaynaştırma Eğitimine Yönelik İncelenmesi*, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- YILMAZ, Bilgehan, AYDIN, Dicle (5 Nisan 2004). Ortopedik Engelliler İçin Eğitim Mekanları Tasarımında Malzemenin Önemi. (Yayınlanmamış bildiri). II. *Ulusal Yapı Malzemesi Kongresi ve Sergisi*, İstanbul.
- YILMAZ, Meltem (2018). Public Space and Accessibility. International Journay of Architect and Planning, *İnternational Journal of Architecture & Planning, Volume*(6), 01-14.
- YÜRİK, Esin, AVCI, Nilgün (2008). Engelliler ve Turizm: Avrupa Birliği ve Türkiye Uygulamaları Üzerine Kavramsal Bir Karşılaştırma, *Avrasya Etütleri Dergisi Cilt*(34), 109-125.

- WAZZAN, Wajdi (2015). My Accessible Room is not Accessible, Applying Human Factors: Principals to Enhance the Accessibility of Hotel Rooms, *6th International Conference on Applied Human Factors and Ergonomics (AHFE 2015) and the Affiliated Conferences*. King Abdulaziz University, Jeddah, Saudi Arabia.
- USTAD (Universal Standarts for Persons With Disabilitites) (2012). *Engelliler İçin Evrensel Standartlar Kılavuzu*. İstanbul: DEB Akreditasyon merkezi.
- URL 1: Ortopedik Engelli Nüfusu, <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/turkiyede-yaklasik-2-5-milyon-ortopedik-engelli-var/1143665>, Erişim Tarihi: 25.10.2019.
- URL 2: İsveç ve Engellilik, <https://engelliler.gen.tr/f84/engelsiz-isvecten-ne-ogrenebiliriz-32147/>, Erişim Tarihi: 26.10.2019.
- URL3: Tekerlekli Sandalye, <https://akulutekerlekliSandalyecesitleri.wordpress.com/2014/08/04/engelliirtcler/>, Erişim Tarihi: 15.09.2018.
- URL4: Yürümeye Yardımcı Araçlar, <https://www.medikalportali.net/kanediyen-koltuk-degnegi-yurutec-rolator-nasil-kullanilir/>, Erişim Tarihi: 16.09.2018.
- URL5: Tekerlekli Sandalye Çeşitleri, <https://www.tekerlekliSandalyedunyasi.com/manuel-tekerlekli-sandalye>, Erişim Tarihi: 15.09.2018.
- URL6: Engelli Otoparkları, <https://sisgrupturkey.com/engelli/services/engelli-otoparki/>, Erişim Tarihi: 18.07.2019.
- URL7: Engelsiz Lobi ve Resepsiyon Tasarımı, https://termal.istanbulmedikaltermal.com/anasayfa/?_ga=2.263878799.2053032053.1581889761-1121429071.1581889761, Erişim Tarihi: 21.07.2019.
- URL8: Engelsiz Oda Tasarımları, <http://la-blanche-island.bodrum.hotels-in-bodrum.com/tr/#rooms>, Erişim Tarihi: 21.07.2019.
- URL9: Engelliler İçin Islak Hacim Çözümleri, <https://teknoloji-tasarim.com/teknoloji-tasarim-engelliler-icin-proje-yapilirken-neler-yapilabilir/>, Erişim Tarihi: 14.05.2018.
- URL 10: Engelliler için Lavabo Duş Çözümleri, www.yapi.com.tr/urunhaberleri/bocchiden-yasliveengelliler-icin-banyo-chozumleri-163877.html, Erişim Tarihi: 06.08.2018.

- URL11: Engelliler İçin Banyo Tasarım Standart Ölçüleri,
www.izmimod.org.tr/yasa/engelli.html, Erişim Tarihi: 12.08.2018.
- URL 12: Engelliler İçin Islak Hacim Ürünleri, bocchi.com.tr, Erişim Tarihi:
06.08.2018.
- URL 13: Engelsiz Banyo ve Banyo Ürünleri,
<http://www.insaattrendy.com/vitradan-engelsiz-banyolar->, Erişim Tarihi:
08.08.2018.
- URL14: Stadthaushotel ile İlgili Bilgiler ve Görseller,
<https://www.stadthaushotel.com/en/Hotel/index.php>, Erişim Tarihi:
18.06.2019.
- URL15: Grasmere Hotel ile İlgili Bilgiler ve Görseller,
<https://www.grasmerehotel.co.uk/rooms/>, Erişim Tarihi: 18.06.2019.
- URL16: Eria Resort Otel ile İlgili Bilgiler ve Görseller, <https://www.eria-resort.gr/index.php?lang=en>, Erişim Tarihi: 05.10.2018.
- URL17: Act Panaroma Otel ile İlgili Bilgiler ve Görseller,
<http://www.trtatil.com/act-panaroma-park-otel.html>, Erişim Tarihi: 10.10.2018.
- Url18: Fortuna Resort Tatil Köyü ile İlgili Bilgiler ve Görseller,
<https://markakonutlar.projehaber.com/Fortuna-Resort-projesi-14099>,
Erişim Tarihi: 12.10.2018.
- URL19: Sidestarbeach Otel ile İlgili Bilgiler ve Görseller,
<https://www.sidestarchotels.com/resort/tr>, Erişim Tarihi: 16.09.2019.
- URL 20: Otellerin Ortak Kullanım Alanları ile İlgili Görseller,
<https://www.otelz.com/konya-otelleri>, Erişim Tarihi: 12.09.2019

EKLER

EK-1

OTEL GÖZLEM FORMU

OTELİN ADI

OTELİN YAPIM YILI:

OTELİN KAPASİTESİ

1.KAPILAR VE GEÇİŞ MESAFELERİ

UYUMA DİNLENME ALANI

Engelsiz oda kapısı türü

Engelsiz oda kapısı genişliği

Engelsiz oda kapısı açılış yönü

Engelsiz oda kapısının kapı kolu biçimi

Engelsiz oda kapısının kapı kolu yüksekliği

Engelsiz odanın giriş holü alanı

Yatak çevresi geçiş mesafeleri

Yatak çevresi manevra alanı

ISLAK HACİM ALANI

Islak hacim kapısının türü

Islak hacim kapısının genişliği

Islak hacim kapısının açılış yönü

Kapı kolu biçimi

Kapı kolu yüksekliği

Islak hacim içi manevra alanı

2.TEFRİŞ ELEMANLARI UZANMA MESAFELERİ

UYUMA DİNLEMME ALANI

Yatak yüksekliği

Yatak genişliği

Yatak başı tutunma barları (tutamaklar)

Komodinin ulaşılabilirliği

Komodinin yüksekliği
Bavul istasyonu ulaşılabilirliği
Bavul istasyonu yüksekliği
Minibarın ulaşılabilirliği
Minibarın yüksekliği
Tv ünitesi ulaşılabilirliği
Tv ünitesi yüksekliği
Çalışma yüzeyi ulaşılabilirliği
Çalışma yüzeyi yüksekliği
Giysi dolabı ulaşılabilirliği
Giysi dolabı yüksekliği

ISLAK HACİM TEFRİş ELEMANLARI VE UZANMA YÜKSEKLİKLERİ

Klozet biçimi
Klozet yüksekliği
Lavabo biçimi
Lavabo yüksekliği
Duş biçimi
Duş yüksekliği
Duş oturağı biçimi
Duş oturağı yüksekliği
Havluluk yüksekliği
Vitrifiye elemanları
Saç kurutma yüksekliği
Ayna Yüksekliği

3.AYDINLATMA ELEMANLARI, PANİK BUTONU VE TUTAMAKLAR (TUTUNMA BARLARI)

UYUMA DİNLENME ALANI

Genel aydınlatma elemanı anahtarının yüksekliği
Oda içinde ulaşılabilir durumdaki prizlerin yüksekliği
Yatak başucu genel aydınlatma anahtarı
Yatak başucu panik butonu

Yatak başucu tutamakları
Zeminde kullanılan malzeme
Zeminde bütünlük

ISLAK HACİM ALANI

Islak hacim aydınlatma anahtarının yüksekliği
Klozet yanı tutamakları
Duş yanı tutamakları
Lavabo yanı tutamakları
Panik butonunun yeri
Panik butonunun yüksekliği
Zeminde kullanılan malzeme
Zeminde bütünlük

EK-2

"KONYA İL MERKEZİNDE BULUNAN OTELLERİN ENGELSİZ ODA BAĞLAMINDA İÇ MEKAN ANALİZİ" TEZ ÇALIŞMASININ ANKET SORULARI

OTEL KÜNYESİ:

Otelin adı:

Otelin yıldızı/derecesi:

Otelin yapım yılı:

Otelin konumu:

Otelin hizmet ettiği kesim:

Otelin kapasitesi:

Otelde bulunan engelsiz oda sayısı:

OTEL SORUMLUSU İLE YAPILACAK OLAN GÖRÜŞME İÇİN;

1. Engelli misafirler ile ilgilenecek özel (özel eğitilmiş) personeliniz var

☐

Evet

☐

Hayır

2. Engelli misafirleriniz için başka hizmetleriniz var mı ?

☐

Evet

☐

Hayır

3. Engelli misafirlerinizin otelinizde en çok karşılaştığı problem nedir?

4. Engelli misafirlerin otelinizde rahatça konaklayabilmeleri için yapılması gereken veya düzeltilmesi gereken en önemli sorun nedir?

EK-3

**OTELDE KONAKLAYAN ÖZEL/ENGELLİ MİSAFİRLER İLE İLGİLİ
YAPILACAK OLAN GÖRÜŞME İÇİN;**

**OTELDE KONAKLAYAN ÖZEL/ ENGELLİ MİSAFİR İLE İLGİLİ
BİLGİLER**

Misafirin yaşı :

Misafirin cinsiyeti:

Kadın ☐

Erkek ☐

Misafirin engel durumu :

Misafir bir yakını ile mi konaklıyor?

☐

Evet

☐

Hayır

1. Konakladığınız otelin dış mekanında engelliler için tasarlanmış rampalar ve yollar var mıydı?

☐

Evet

☐

Hayır

2. Konakladığınız otelin iç mekanında engelliler için tasarlanmış resepsiyon var mıydı?

☐

Evet

☐

Hayır

3. Konakladığınız otelin iç ve dış mekanında bilgilendirici işaretler var mıydı?

☐

Evet

☐

Hayır

4. Konakladığınız otelde bulunan asansörler engellilerin kullanımına uygun muydu?

☐

Evet

☐

Hayır

5. Konakladığınız otelde bulunan engelsiz odalar otelin her mekanına kolaylıkla ulaşabileceğiniz bir konumda mıydı?

☐

Evet

☐

Hayır

6. Engelsiz odaların iç mekan tasarımı engelli misafirlerin kullanımı için uygun muydu?

☐

Evet

☐

Hayır

7. Engelsiz odaların uyuma dinlenme alanının tasarımı engelli misafirlerin kullanımı için uygun muydu?

☐

Evet

☐

Hayır

8. Engelsiz odaların ıslak hacim alanının tasarımı engelli misafirler için uygun muydu?

☐

Evet

☐

Hayır

9. Konakladığınız otelin iç mekanında bulunan havuzda asansör sistemi var mıydı?

☐

Evet

☐

Hayır

10. Konakladığınız otelin dış mekanında bulunan havuzda asansör sistemi var mıydı?

☐

Evet

☐

Hayır

11. Konakladığınız otelin dış mekanında engelli misafirlerin oturabileceği vakit geçirebileceği dinlenme alanları var mıydı?

☐

Evet

☐

Hayır

12. Konakladığınız otelin restoranının tasarımı engelli misafirlerin kullanabileceği şekilde miydi?

☐

Evet

☐

Hayır

13. Konakladığınız otelin ortak kullanım alanlarında bulunan tuvaletlerde engelli misafirler için tasarlanmış bir tuvalet var mıydı?

☐

Evet

☐

Hayır

14. Konakladığınız otelin mekansal olarak sunduğu hizmetlerden memnun kaldınız mı?

☐

Evet

☐

Hayır

15. Konakladığınız otelin personel ve çalışanlarının sunduğu hizmetlerden memnun kaldınız mı?

☐

Evet

☐

Hayır

16. Konakladığınız otelde engeliniz ile ilgili varsa yaşadığınız en önemli problem nedir?

17. Konakladığınız otelin sunduğu hizmetlerin yanı sıra engelli misafirler ile ilgili sizce verilmesi gereken en önemli hizmet nedir?

18. Konakladığınız otelin engelsiz odasında varsa karşılaştığınız en büyük sorun nedir?

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Elif SARIBAŞ
Doğum Yeri:	Beyoğlu/İSTANBUL
Doğum Tarihi:	19.12.1991
Medeni Durumu:	Evli
Öğrenim Durumu	
Derece:	Okulun Adı:
İlköğretim:	
Ortaöğretim:	Atatürk İlköğretim Okulu Saray/TEKİRDAĞ
Lise:	Mustafa-Elmas Arıcı Anadolu Lisesi Saray/TEKİRDAĞ
Lisans.	Kocaeli Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık Bölümü
Yüksek Lisans.	
Halen Yaptığı İş:	İç Mimarlık
İş Deneyimi: (Doldurulması isteğe bağlı)	
Aldığı Ödüller: (Doldurulması isteğe bağlı)	
Hakkında bilgi almak için önerebileceğim şahıslar: (Doldurulması isteğe bağlı)	
Tel:	05413549675
E-mail:	elif.demek.1@gmail.com
Adres:	Kılınçarslan Mahallesi, Demirbağ Sokak, Aykonak Evleri B blok Daire:16 Selçuklu/Konya

İmza: